

370.64

1694

ΕΠΙΤΟΜΟΝ
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ,ΒΓΓ' ΤΟΥ 1895

ΥΠΟ
ΣΤΑΥΡΟΥ ΔΕΛΕΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»
1896

Ἀριθ. } Πρωτ. 5632
          } Διεκπ. 3533

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἀπριλίου 1896

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς

τὸν κ. Σταῦρον Δελέκον

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895 περὶ διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς Ἐκπαίδευσως καὶ τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπείας ταύτης, καθ' ἣν τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα **Ἐπίτομον Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης** τὸ κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον ἐγκριθὲν εἰσαχθῆ ἑν τοῖς δημοσίοις, δημοσυντηρήτοις καὶ ἰδιωτικοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1896—97,

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ.

ΣΤΕΦ. Μ. ΠΑΡΙΣΗΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

1. Ἡ μὲν γραμματικὴ ἐξετάζει κεχωρισμένως τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὸ δὲ συντακτικὸν διδάσκει πῶς τὰῦτα πρέπει νὰ συμπλέκωνται πρὸς ἄλληλα εἰς σχηματισμὸν λόγου.

2. Πρὸτασις λέγεται ἢ διὰ λέξεων ἔκφρασις ἑνὸς μόνου διανοήματος π. χ. Ὁ ἀνθρωπὸς ἐστὶ θνητός. Ὁ λέων βρυχᾷται.

3. Λόγος δὲ λέγεται σύμπλεγμα προτάσεων πρὸς ἀλλήλας προσχόντως συνδεδεμένων καὶ αὐτοτελεῖ ἔνοιαν δηλουσῶν π. χ. Ἐὰν ᾦς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής.

Α'. ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

1. Ἡ ἀπλὴ πρότασις σύγκειται ἀναγκαίως ἐκ δύο ὄρων, ἐκ τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου ἢ κατηγορήματος π. χ. Ἡ ἀρετὴ τιμᾷται. Ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.

2. Ὑποκείμενον μὲν λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ λέγεται τι.

3. Κατηγορημα δὲ ἢ κατηγορούμενον λέγεται ὅ,τι ἀποδίδεται εἰς τὸ ὑποκείμενον π. χ. Ὁ Κροῖσος ἦν βασιλεὺς. Τὸ ῥόδον θάλλει.

4. Τὸ κατηγορημα ἢ εἶνε ῥῆμα ῥηματικὸν κατηγορούμενον λεγόμενον π. χ. Ὁ Κῦρος βασιλεύει, ἢ ὄνομα συνδεό-

μενον μετὰ τοῦ ὑποκειμένου διὰ τοῦ εἶναι, λεγόμενον ὀνοματικὸν κατηγορούμενον π. χ. Ὁ Κῦρός ἐστι βασιλεύς.

5. Δύναται ἐνίοτε τὸ κατηγορηματικὸν ῥῆμα νὰ ἀναλυθῆ εἰς ἐπίθετον καὶ εἰς τὸ συνδετικὸν εἶναι π. χ. Ὁ μαθητὴς ἐπιμελεῖται = ὁ μαθητὴς ἐστίν ἐπιμελής. Τὸ δὲ ὀνοματικὸν κατηγορούμενον νὰ συμπυκνωθῆ εἰς ῥῆμα π. χ. Ὁ Σωκράτης ἐστὶ σώφρων = ὁ Σωκράτης σωφρονεῖ. Τὸ πρῶτον λέγεται συνεπτυγμένη πρότασις, τὸ δεύτερον ἀνεπτυγμένη.

6. Πολλάκις ὅμως οὔτε ἡ συνεπτυγμένη ἀναπτύσσεται οὔτε ἡ ἀνεπτυγμένη συμπύσσεται, διότι δὲν ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτο ἐπιτηδεῖαι λέξεις π. χ. Τὸ ἐγὼ εἰμι στρατιώτης, ὁ θεὸς ἐστὶ αἰώνιος δὲν συμπύσσονται, τὸ δικαῖὸν καὶ βακχεῖον δὲν ἀναλύονται εἰς τὸ δικαίως εἰμι, Βάκχος εἰμι.

α'. Τὸ ὑποκείμενον.

1. Ὡς ὑποκείμενον τίθεται πρὸ πάντων τὸ οὐσιαστικὸν π. χ. Ὁ παῖς γράφει. Δύναται ὅμως νὰ τεθῆ ὡς ὑποκείμενον καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου, ἥτοι

α) Αἱ ἀντωνυμίαι π. χ. Ἡμεῖς φιλοσοφοῦμεν. Ἐκεῖνος γράφει.

β) Τὰ ἐπίθετα ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως π. χ. Ὁ σοφὸς εὐδαίμων ἐστὶ. Πολλοὶ παίζουνσιν.

γ) Αἱ μετοχαὶ ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως π. χ. Ὁ ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην καὶ γενναϊότητα ἔχων πλουτεῖ. Διαφέρει μαθῶν μὴ μαθόντος.

δ) Τὰ ἀριθμητικὰ ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως π. χ. Οἱ δύο υἱοὶ ἀπέθανον. Ἐν ἔτι λείπεται.

ε) Τὸ ἀπαρέμφατον ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως π. χ. Τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστίν. Μακχάριόν ἐστίν υἱὸν εὐτακτον τρέφευ.

ς) Ὁλόκληρος πρότασις ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως π. χ. Τὸ

γνώθῃ σαυτόν καὶ τὸ σωφρόνει ταυτόν ἐστιν. Ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γούνας, ἄτιμος ἔστω.

ζ) Ἐπίρρημα ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως· π. χ. Οἱ τότε ἀνδρεῖοι ἦσαν. Τῆς ἡμέρας ὀψέ ἦν.

η) Πᾶν ἄκλιτον καὶ πᾶς τύπος λέξεως καὶ πᾶσα φράσις ὅταν διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνῃ δύναμιν οὐσιαστικοῦ· π. χ. Ἡ περί ἐστι πρόθεσις. Τὸ μὲν ἐστι σύνδεσμος. Τὸ γράφω ἐστὶ ῥῆμα.

β'. Τὸ κατηγορούμενον.

1. Ὡς κατηγορούμενον τίθεται πρὸ πάντων τὸ ἐπίθετον· π. χ. Ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος. Δύναται ὅμως νὰ τεθῆ καὶ ἄλλο μέρος λόγου, ἥτοι

α) Οὐσιαστικόν· π. χ. Ὁ Παρνασὸς ἐστὶν ὄρος.

β) Μετοχή· π. χ. Τοῦτο οὐκ ἐστὶ γιγνόμενον.

γ) Ἀντωνυμία· π. χ. Ὁ νόμος ἐστὶν ἐγώ.

δ) Ἀριθμητικόν· π. χ. Οἱ φονευθέντες ἦσαν πενήκοντα.

ε) Ἀπαρέμφατον· π. χ. Τὸ αἰσθάνεσθαι ἐστὶν ἐπίστασθαι.

ς) Ἐπίρρημα· π. χ. Ἄλις ὁ τῆς κόρης θάνατος.

ζ) Ὀλόκληρος πρότασις· π. χ. Φίλιππὸς ἐστὶν, ὅτι καὶ ἂν εἴπη τις.

γ'. Τὸ Συνδεδεικμένον.

1. Τὸ συνδεδεικμένον (εἶναι) συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· π. χ. Ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.

2. Συνδεδεικμένη ἔννοιαν ἔχουσι ἐκτὸς τοῦ εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς·

α) Ὑπάρχειν, γίνεσθαι, καθίστασθαι, πεφυκέναι, φῦναι κ. λ. π. χ. Τοῦτο ὑπάρχει βέλτιστον. Τῆς ἐπιμελείας πάντα δοῦλα γίνονται. Ἄπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίστανται.

Τὸν εὐτυχοῦντα χρὴ σοφὸν πεφυκέναι. Ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

β) Τὰ φαίνεσθαι, δοκεῖν, νομίζεσθαι π. χ. Ἀνθρώπων σοφώτατος πρὸς θεὸν Πίθηκος φανεῖται. Χαλεπὸν δοκεῖ τοῦτο τὸ ἔργον. Τὸ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται.

γ) Τὰ λέγεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι π. χ. Λέγομαι κακός. Ἀντὶ φίλων κόλακες κληθήσονται. Ἀντὶ φίλων καὶ ξένων νῦν κόλακες καὶ θεοὶ ἔχθροὶ ὀνομάζονται.

δ) Τὰ αἰρεῖσθαι, ἀποδείκνυσθαι, ἀναγορεύεσθαι, χειροτονεῖσθαι π. χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων. Κύρος στρατηγὸς ἀπεδείχθη. Κικέρων ὑπὸ τῆς συγκλήτου σωτὴρ τῆς πατρίδος ἀνεγρήθη. Δημοσθένης οὐτ' ἔλαγε τειχοποιούς οὐτ' ἐχειροτονήθη.

δ'. Παράλειψις τοῦ ὑποκειμένου.

1. Τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου (ἐγώ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς) παραλείπεται π. χ. Γράφω, γράφεις, γράφομεν, γράφετε. Ἐπὶ ἀντιδικαστολῆς ὅμως πρὸς ἄλλο ὑποκείμενον ἢ ἐπὶ ἐμφάσεως τίθεται π. χ. Σὺ μὲν εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ καταθακνέιν. Ἐγὼ ταῦτα εἶρηκα.

2. Τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ τρίτου προσώπου, ἐπειδὴ εἶνε ἀόριστον καὶ γενικόν, πρέπει ἀναγκασίως νὰ τίθεται, παραλείπεται ὅμως

α) Ὅταν ἡ ἔννοια τοῦ ῥήματος ἐνεργῆται ὑπὸ ὄρισμένου ὑποκειμένου π. χ. Ἐκήρυξεν (ὁ κῆρυξ), ἐσάλπιγξεν (ὁ σάλπιγκτής).

β) Ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν δηλούντων φυσικῶν φαινόμενον, ἔνθα νοεῖται ὑποκείμενον ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Θεός π. χ. Ἔρει, ἀστράπτει, ρίφει, χριμάζει, συσκοτίζει, σείει, βροντᾷ.

γ) Ἐπὶ τῶν φασί, λέγουσι κτλ. νοεῖται ὑποκείμενον τὸ αἰ

άνθρωποι· π. χ. Καὶ δις καὶ τοῖς φασὶ καλὸν εἶναι τὸ κα-
λῶς ἀποθνήσκειν. Πόνος, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.

δ) Ὅταν νοητῆται ὡς ὑποκείμενον ἢ ἀόριστος ἄντωνυμία τις·
π. χ. Οὐκ ἀνταδικεῖν δεῖ οὐδ' ἂν ὀτιοῦν πάσχῃ (τις).

ε) Ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. Κύρος
τῆς νῆος μετεπέμψατο, ὅπως ὀπλίτας ἀποβιβάσειεν (ὁ Κύρος).

ε') Παράλειψις τοῦ κατηγορουμένου.

Καὶ τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται, ἀλλὰ μόνον, ὅταν
νοητῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. Ἐγὼ μὲν φιλόσοφος εἰμι,
σύ δὲ οὐκ εἶ (φιλόσοφος).

ς'. Παράλειψις τοῦ συνδεδεικτοῦ.

1. Τοῦ συνδεδεικτοῦ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παραλείπε-
ται τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον πρόσωπον ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς·
π. χ. Ἑλλήν ἐγὼ (εἰμι). Σὺ ὁ αἵτιος (εἶ). Συνήθως ὁμοῦ
τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον (ἔστι) παραλείπεται.

α) Ἐπὶ τῶν γνωμικῶν καὶ παροιμιῶν· π. π. Τὸ σπᾶριον
τίμιον. Πᾶρ μέτρον ἄριστον.

β) Ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν, ὄρα, ἀνάγκη, ὄφελος, θέμις
π. χ. Περιζίνειν ἤδη ὄρα. Φέρειν ἀνάγκη τῆς παρεστῶσας
τύχης. Οὔτε πλοῦτου οὔτε κάλλους ὄφελος, ὅταν τις μὴ φρέ-
νας ἔχῃ. Τῷ ἀληθεῖ χαλεπίνειν οὐ θέμις.

γ) Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ἄξιον, ῥάδιον, χαλεπὸν κτλ. π. χ.
Ἄξιον τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι. Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν
οὐ ῥάδιον. Χαλεπὸν τὰ ἀγαθὰ φυλάττεισθαι.

δ) Ἐπὶ τῶν ῥηματικῶν ἐπιθέτων τός, τή, τόν, ἰδίως ἐπὶ
τῶν εἰς πέος, τέα, τέον καὶ ἐπὶ τοῦ φροῦδος· π. χ. Διδακτὸν
ἢ ἀρετή. Ἀρετὴ σοὶ ἀσκητέα. Τοὺς φίλους εὐεργετητέον.
Φροῦδος Ἀργείων στρατός.

ε) Ἐπὶ τῶν ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανόμενων μετοχῶν δέον, πρέπον, προσῆκον, ἕξόν, εἰκόσι π. χ. Σκέψασθαι δέον. Πρέπον τοῖς νέοις ἢ σιγῇ. Οὐδέν μοι προσῆκον κακόνουν εἶναι τῷ πλήθει. Βαρβάρων Ἑλληνας ἄρχειν εἰκόσι.

ς) Ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων. Παραλαμβάνεται δὲ καθ' ὃν ἀριθμόν, πρόσωπον καὶ χρόνον ἀπαιτεῖ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως π. χ. Ἐτεροι ἦσαν οἱ τότε σωθέντες, ἕτεροι δὲ ἡμεῖς (ἐσμεν). Μέτρον δ' αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχὴ (ἐστί), ἀλλ' ὁ νόμος ἐστί.

ζ) Καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν π. χ. Ἡ ψυχὴ δουλεύειν ἐτοίμη. Βραγεῖα τέρψις ἡδονῆς κακῆς.

ζ'. Παράλειψις τοῦ ῥήματος.

Τὸ ῥῆμα παραλείπεται

α) Ὅταν ἐκ τῶν ἡγουμένων νοῆται ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων π. χ. Ἐπράξαμεν ἡμεῖς, κάκεινοι (ἔπραξαν) πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. Οὗτος μὲν ὕδωρ (πίνει), ἐγὼ δὲ οἶνον πίνω.

β) Ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν συμφραζομένων ἢ ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως π. χ. Δεῦρο, ὦ Σώκρατες, (ἴθι). Ποῖ δὴ καὶ πόθεν (ἔρχει, πορεύει);

γ) Συνηθέστατα παραλείπεται τὸ ὄρα, σκοπεῖ, ὄρατε, σκοπεῖτε πρὸ τοῦ ὅπως μετὰ μέλλοντος ἁριστικῆς εἰς δῆλωσιν ἐντόνου παρακλεούσεως π. χ. Ὅπως ἀνὴρ ἔσει (σκοπεῖ, ὄρα). Ὅπως ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας (σκοπεῖτε, ὄρατε).

δ) Ἐπὶ παροιμιῶν, ἐπιγραμματῶν καὶ ἐπιγραφῶν π. χ. Ἐξ ὀνύχων τὸν λέοντα (γιγνώσκειν). Οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῆ Ἀθηνᾶ (ἀνέθηκον). Οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμόν ἀνδραγαθίως ἔνεκα καὶ δικαιοσύνης (ἔστεφάνωσαν).

η'. Παράλειψις τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου
ἢ τοῦ συνδεδεικτοῦ καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἢ
κατηγορουμένου.

1. Τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον παραλείπονται
συγχρόνως, ὅταν εὐκόλως νοῶνται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου.
π. χ. Ὁ κακὸς ἀνὴρ οὐκ ἂν γένοιτό ποτε καλός· ἔστι γὰρ
ἀεὶ (ὁ κακὸς ἀνὴρ κακός).

2. Ὁμοίως παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ συνδε-
τικόν ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδεδεικτόν συγχρόνως.
π. χ. Σὺ δὲ τίς εἶ, ὦ ἄνθρωπε; Παιδοτρίβης (ἐγὼ εἰμι).
Ὁ μὲν δειλὸς τῆς πατρίδος (ἔστι προδότης), ὁ δὲ φιλόδοξος
τῆς πατρῴας οὐσίας ἔστι προδότης.

θ'. Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου
πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

1. Τὸ κατηγορούμενον, ἂν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ
πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ.
Ὁ μὲν ἄνθρωπος θνητός ἐστιν, οἱ δὲ θεοὶ ἀθάνατοι. Πενία
χαλεπή ἐστιν. Τὸ παιδίον ἐστὶν ἀσθενές.

2. Ἐὰν ὅμως τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, συμ-
φωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ κατὰ
γένος καὶ ἀριθμὸν· π. χ. Τὰ πρόβατά ἐστι πλοῦτος. Ὁ ὕπνος
εἶδωλον θανάτου ἐστίν. Ὁ Παρνασσός ἐστιν ὄρος. Ἡ Κέρ-
κυρα ἐστὶ νῆσος.

3. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐκλαμβάνηται ὡς γενικὴ ἔννοια
ἢ εἶνε ἔννοιά τις ἀφρημένη, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κα-
νονικῶς κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. Δειλὸν
ὁ πλοῦτος καὶ φιλόδοξον κακόν. Γυναικὶ πρόσφορον γυνή.

Δυσάρεστον οί νοσοῦντες. Ἔστι δὲ φύσει ἀνθρώπειον ἡδονὰς
καὶ λύπης καὶ ἐπιθυμίας.

4. Τὸ κατηγορούμενον εἴτε οὐσιαστικὸν εἶνε, εἴτε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ πτώσιν. Πολλάκις ὁμως τίθεται κατὰ γενικὴν ἐπὶ τῶν εἶναι, γίγνεσθαι, φῦναι, ἦτις δηλοῦνται

α) Κτῆσιν· π. χ. Ἡ ἡγεμονία ἐστὶ τῆς πόλεως. Πατὴρ εἰμι ἀγαθοῦ.

β) Ὑλῆν· π. χ. Ἡ οἰκία λίθου ἐστίν.

γ) Ἀξίαν· π. χ. Ἡ οἰκία αὐτῆ ἐστὶν εἴκοσι μῶν.

δ) Ἰδιότητα· π. χ. Εἰμι τεσσαράκοντα ἐτῶν.

ε) Τὸ διηρημένον ὄλον· π. χ. Ὁ Σωκράτης ἐστὶ τῶν σοφῶν.

ς) Ἴδιον, ἀρμόζον, προσήκον, ἔργον· π. χ. Ἀγαθοῦ οἰκονόμου ἐστὶν εἶ οἰκεῖν τὸν ἑαυτοῦ οἶκον.

ι'. Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

1. Τὸ ῥῆμα ἢ τὸ συνδετικὸν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. Ἐγὼ τρώω. Σὺ σπουδάξεις. Οἱ παῖδες παίζουνσι.

2. Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου εἶνε αἱ ἑξῆς:

α) Τίθεται τὸ μὲν ῥῆμα κατ' ἀριθμὸν ἐνικόν, τὸ δὲ ὑποκείμενον κατὰ πληθυντικὸν οὐδετέρου γένους (Ἀττικὴ σύνταξις)· π. χ. Κεκκοῦ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔρει.

β) Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε περιληπτικὸν (στρατός, δῆμος, πόλις, πλῆθος, ὄχλος, ὄμιλος, ἡλικία), τίθεται κατ' ἀριθμὸν ἐνικόν, τὸ δὲ ῥῆμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατ' ἀριθμὸν πληθυντικόν· π. χ. Ὁ ἄλλος στρατός ἀπέβαινον. Ὁ δῆμος ἐπέθετο ταῖς ὀλίγους. Ἡ πόλις ἐν ὀργῇ τὸν Περικλέα εἶρον.

γ) Ὑποκείμενον δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο ὑποκείμενα πολ-

λάκις συντάσσονται μετὰ ῥήματος πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. Ἄριστῶντι τῷ Ξενοφῶντι δύο νεκρίσχοι προσέτρεχον. Τῶν αὐτῶν δέονται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ, δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης.

δ) Τὸ ῥῆμα πολλάκις δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀλλὰ πρὸς τὸ πλησιέστερον ἢ σημαντικώτερον κατηγορούμενον· π. χ. Αἱ Μυκῆναι μικρὸν πόλισμα ἦν.

ε) Ὑποκείμενον τρίτου προσώπου (πᾶς, τις, ἕκαστος, πᾶς τις) συντάσσεται μετὰ ῥήματος δευτέρου προσώπου προστακτικῆς ἐγκλίσεως ἐνικῆς ἢ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. Χώρει δεῦρο πᾶς ὑπηρέτης. Πέλας τις ἴθι. Πέμψατε ἀπὸ λόχου ἕκαστος ὑπηρέτας. Τόξευε πᾶς τις.

Β'. ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΣΥΝΘΕΤΟΣ.

1. Σύνθετος πρότασις λέγεται ἡ περιέχουσα πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα ἢ ὑποκείμενα συγχρόνως καὶ κατηγορούμενα ἢ ἀντικείμενα ἢ πλείονας προσδιορισμούς· π. χ. Πλάτων καὶ Σωκράτης ἦσαν σοφοί. Σωκράτης ἦν σοφὸς καὶ ἀνδρεῖος. Ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατήρ ἐταίρω τε καὶ φίλω ἤμεν. Τὸ θάρσος ἀμέλειάν τε καὶ ῥαθυμίαν καὶ ἀπίθειαν ἐμβάλλει. Ραδίως καὶ πράως τὴν συμφορὰν φέρε.

2. Ἐπὶ πολλῶν ἐμψύχων ὑποκειμένων τὸ κατηγοούμενον τίθεται

α) Πληθυντικῶς κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων, ἂν ταῦτα εἶνε τοῦ αὐτοῦ γένους· π. χ. Ἦρα καὶ Ἀθηνᾶ τοῖς Τρωσὶν ἐχθραὶ ἦσαν. Ἴππαρχος καὶ Ἴππίας ἦσαν ἀδελφοί.

β) Πληθυντικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος, ἂν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἑτερογενῆ. Τὸ ἀρσενικόν· εἶνε ἐπικρατέστερον τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου

π. χ. Συνεληλυθότες ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά. Γυναῖκες καὶ παιδιά *πολλὰ*.

3. Ἐπὶ πολλῶν ἀψύχων ὑποκειμένων τὸ κατηγορούμενον τίθεται πληθυντικῶς κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. Λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέρατοι ἀτάκτως ἐρρημμένα οὐδὲν γρησμά εἰσιν.

4. Ὅταν ὅμως τὰ ὑποκείμενα εἶνε γενικὴ ἔννοια ἢ ὅταν ὡς πράγματα θεωρῶνται, τίθεται τὸ κατηγορούμενον κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικοῦ ἢ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις. Λύρα καὶ κιθάρα γρησμά ἐστίν.

5. Ἐπὶ πολλῶν ὑποκειμένων, ὧν τὰ μὲν εἶνε ἔμφυχα, τὰ δὲ ἄψυχα, τὸ κατηγορούμενον τίθεται πληθυντικῶς ἢ κατὰ τὸ γένος τῶν ἐμψύχων ὑποκειμένων ἢ κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ γῆ ἐπάνυμοι τῶν καταστρεφαιμένων καλοῦνται. Δημοκρατία καὶ τυραννὶς φύσει *πολέμια* ἐστίν.

6. Ἐπὶ δύο ἢ πλειόνων ὑποκειμένων τὸ ῥῆμα τίθεται ἢ καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν ἀναφερόμενον εἰς τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον ἢ κατὰ πληθυντικόν· π. χ. Ἐστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστεύς καὶ Καλλικράτης καὶ Τιμάνωρ. Εὐρυμίδων καὶ Σοφοκλῆς εἰς Κέρκυραν ἐστράτευσαν.

7. Ὅταν τὸ πρῶτον ὑποκείμενον θεωρῆται ὡς ἡ κυρία ἔννοια, τὰ δὲ λοιπὰ ὡς δευτερεύοντα, τότε τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτό· π. χ. Βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει.

8. Ἐπὶ δύο ἢ πλειόνων ὑποκειμένων διαφόρων προσώπων τὸ ῥῆμα τίθεται πληθυντικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν πρόσωπον. Ἐπικρατεῖ δὲ τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου· π. χ. Ἐγὼ καὶ σὺ μελε-

τῶμεν. Ἐγὼ καὶ ὁ φίλος ροῦμεν. Ἡμεῖς καὶ οἱ Θεβαῖοι οὔτε νόμοις οὔτε ἔθεσι χρῆσθε τοῖς αὐτοῖς.

9. Ὄταν τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν εἶνε συνδεδεμένον μετὰ τινος ὀνόματος διὰ τῆς μετὰ προθέσεως, τὸ ῥῆμα τίθεται σπανιώτατα εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν π. χ. Ἀλιβιάδης ἐκ Σάρδεων μετὰ Μαντιθέου ἀπέδρασαν εἰς Κλαζομένας.

Γ'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΩΝ.

1. Προσδιορισμοὶ λέγονται αἱ λέξεις αἱ προσδιορίζουσαι ἀκριβέστερον τοὺς κυρίους ὄρους τῆς προτάσεως. Αἱ λέξεις αὗται πλατύνουσιν ἢ ἐπαυξάνουσι τὴν ἀπλὴν πρότασιν, ἥτις διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ἐπηυξημένη ἢ πεπλατυσμένη.

2. Καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον προσδιορίζεται

α) Δι' ἐπιθέτου π. χ. Ὁ ἐπιμελής μαθητὴς τιμᾶται.

β) Δι' οὐσιαστικοῦ π. χ. Κῦρος ὁ βυσιλεὺς ἦν ἀγαθός.

γ) Διὰ γενικῆς πτώσεως (γενικὴ συντακτικὴ) π. χ. Τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἦν ἀργυρόηλον.

3. Τὸ κατηγορούμενον προσδιορίζεται ὡς καὶ τὸ ὑποκείμενον, ἐὰν εἶνε οὐσιαστικόν· ὅταν ὅμως εἶνε ἐπίθετον, προσδιορίζεται

α) Διὰ τινος τῶν πλαγίων πτώσεων π. χ. Ὁ τῶς ἦν ἱερός τῆς Ἥρας. Ἐγὼ εἶμι εὐνους τῇ πόλει. Ὁ Σωκράτης ἦν ἐπιεικὴς τοὺς τρόπους.

β) Δι' ἐπιρρήματος π. χ. Ὁ Σωκράτης ἦν λίαν σοφός.

4. Τὸ ῥῆμα προσδιορίζεται

α) Δι' ἐπιρρήματος ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιρρηματικῶς λαμβανομένης π. χ. Ταχέως τρέχω. Πολὺ μελετᾷ. Διὰ βραχέων λέγω.

β) Διὰ τινος τῶν πλαγίων πτώσεων ἐμπροθέτου ἢ ἀπροθέτου π. χ. Μάχομαι ὑπὲρ πατρίδος. Οἱ Πέρσαι ἐν Μαραθῶνι ἐνίκηθησαν. Λέγω πρὸς ὑμᾶς. Οἱ πολέμιοι ἔφυγον πολλῇ κραυγῇ.

γ) Διὰ τινος τῶν πλαγίων πτώσεων, ἣτις λέγεται ἀντικείμενον π. χ. Ἐπιθυμῶ πλούτου. Βοηθῶ τῇ πατρίδι. Διαβαίνω ποταμόν.

δ) Δι' ἀπαρεμφάτου π. χ. Δύναμι λέγειν.

ε) Διὰ μετοχῆς π. χ. Χαίρω ὑγιαίνων.

4. Οἱ προσδιορισμοὶ διαιροῦνται εἰς ὀνομαστικούς καὶ ἐπιρρηματικούς. Οἱ πρῶτοι ὑποδιαιροῦνται εἰς ἐπιθετικούς, εἰς τοὺς κατὰ παράθεσιν καὶ εἰς τοὺς διὰ πλαγίων πτώσεων, οἱ δεύτεροι εἰς ἐπιρρηματικούς καὶ εἰς ὡς ἐπιρρηματικούς.

α'. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί.

1. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται αἱ λέξεις, αἵτινες μετὰ αὐσιαστικῶν συναπτόμεναὶ ἀποτελοῦσι μίαν ἔννοιαν π. χ. Εὐφροσ χῶρα ἦν ἡ Ἀργολίς. Σοφὸς ἀνὴρ ἦν ὁ Σωκράτης.

2. Ἐκφέρονται δὲ οὗτοι

α) Δι' ἐπιθέτου π. χ. Μεγάλῃ πόλις τὸ Ἄργος ἦν.

β) Δι' ἐπιθετικῶν μετοχῶν π. χ. Ὁ ἐπιμελούμενος μαθητῆς προκόπτει.

γ) Δι' ἐπιθετικῶν ἀντωνυμιῶν π. χ. Ὁ ἐμὸς πατὴρ τιμᾶται.

δ) Δι' ἀριθμητικῶν π. χ. Χίλιοι ἵππεὺς ἐφονεύθησαν.

ε) Διὰ πλαγίων πτώσεων ἐμπροθέτων ἢ ἀπροθέτων π. χ. Ἡ κατὰ νόμον τιμωρία ἐστὶ νόμιμος. Ὁ Ἀργείων δῆμος ἐτίμα τοὺς ἀγαθοὺς.

ς) Δι' ἐπιρρημάτων ἐνάρθρων ἐπιθετικῶς λαμβανομένων π. χ. Οἱ πάλαι ἀνθρώποι ἦσαν γενναῖοι.

3. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. Ὁ ἠθικὸς μαθητὴς τιμᾶται. Ἡ ἐμὴ μήτηρ ἀπέθανεν. Τὸ ἄτακτον παιδίον τιμωρεῖται.

β'. Προσδιορισμοὶ κατὰ παράθεσιν.

1. Κατὰ παράθεσιν προσδιορισμὸς λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν παρατίθεται ἄνευ συνδέσμου πλησίον ἄλλου οὐσιαστικοῦ ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας, ἵνα ἀκριβέστερον προσδιορίσῃ αὐτό· π. χ. Κροῖσος, Λυδῶν βασιλεὺς, ἀπέβαλε τὴν ἀρχήν. Ἐγώ, ὁ Ἀριστείδης, ἐξώστραξίστην. Ἐκείνου, τοῦ σοφιστοῦ πάντες καταγελῶσιν.

2. Κατὰ παράθεσιν προσδιορισμὸς τίθεται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχή· π. χ. Σόλων ὁ παλαιὸς ἦν φιλόδημος. Τοὺς στρατηγούς τοὺς πάντα πράξαντας ἐτίμων οἱ Ἀθηναῖοι.

3. Αἱ λέξεις ὄρος, πόλις, πόλισμα, νῆσος, ἀκρωτήριο, ποταμός, λίμνη, τίθενται ὡς κατὰ παράθεσιν προσδιορισμὸς μετὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν ὄρεων, πόλεων κτλ. π. χ. Πάρνης, τὸ ὄρος. Θῆβαι, ἡ πόλις. Ἰνησσα, τὸ Συκελικὸν πόλισμα. Τραχία, ἡ νῆσος. κτλ. Πολλάκις ὅμως καὶ τὸ κύριον ὄνομα τίθεται ὡς παράθεσις· π. χ. Τὸ ὄρος, ἡ Ἰστώνη. Ἡ πόλις, οἱ Ταρσοί. Ἡ νῆσος, ἡ Σφακτηρία.

4. Ὁ παραθετικὸς προσδιορισμὸς πολλάκις προεξαγγέλλεται

α) Διὰ τοῦ, τὸ μέγιστον, τὸ πάντων δεινότερον, τὸ πάντων θαυμαστότατον· π. χ. Τὸ μέγιστον, σὺ μὲν τοὺς Ἕλληνας εὖνους ἔξεις, ἐκεῖνοι δὲ δυσμενεστάτους. Τὸ πάντων δεινότερον, ἡμεῖς μὲν τοῦτον οὐ προὔδοτε, οὗτος δὲ ἡμᾶς νῦν

καταδεδωκεν. Τὸ πάντων θαυμαστότατον, ἐπικινοῦσι μὲν πάν-
τες τὰ τοιαῦτα, μιμεῖσθαι δὲ οὐκ ἐθέλουσιν.

β) Διὰ τῶν οὐσιαστικῶν, τεκμήριον, κεφάλαιον, σημεῖον,
μαρτύριον π. χ. *Τεκμήριον* δέ' χρήματα γὰρ πλεῖστα ὑπὲρ
φιλοτιμίας ἀνήλωσαν οἱ πρόγονοι. *Κεφάλαιον*, τοῦ ἀλλή-
λοις ὀμιλεῖν· αἱ γὰρ κτήσεις ἀσφαλεῖς ἦσαν. *Σημεῖον* δέ'
οὐ γὰρ ἂν δεῦρο ἦσαν οἱ ἐχθροί. *Μαρτύριον* δέ' Δήλου γὰρ
καθαιρουμένης κτλ.

δ. Ἐπεξήγησις λέγεται, ὅταν διασαφηνίζηται γενικὴ τις
ἔννοια προηγουμένη. Τίθεται δὲ εἰς ἐπεξήγησιν·

α) Οὐσιαστικῶν π. χ. Ὁ κοινὸς ἰατρὸς θεραπεύσει, χρόνος.

β) Ἐπίθετον π. χ. Κοινὸν ἀγαθὸν ἐστὶ, χρηστὸς εὐτυχῶν.

γ) Ἀπαρέμφατον π. χ. Δύο ἀγαθὰ ὑπὸ τῶν θεῶν δέδο-
ται, τὸ τε ἀληθεύειν καὶ τὸ εὐεργετεῖν.

δ) Ὀλόκληρος πρότασις, μάλιστα δὲ εἰδική π. χ. Τοῦτο
ἐστὶ τὸ δεινόν, ὅταν τις εὖ ποιῶν πάσῃ κακῶς. Τοῦτο ὑμᾶς
δεῖ μαθεῖν, ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὄρκος ἐστίν.
Τοῦτο θεωρεῖτε, ὡς ἀληθῆ λέγω.

γ'. Προσδιορισμοὶ διὰ πλαγέων πτώσεων.

1. Προσδιορισμὸς διὰ γενικῆς.

Α') Ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν.

1. Γενικὴ οὐσιαστικοῦ ὀνόματος ἢ ἄλλης λέξεως οὐσια-
στικῶς λαμβανομένης τίθεται μετ' ἄλλου οὐσιαστικοῦ διὰ
να προσδιορίσῃ σαφέστερον τὴν σχέσιν μεταξύ αὐτῶν. Κατὰ
τὴν σχέσιν δέ, ἢν ἐκφράζει ἡ γενικὴ, εἶνε·

α) Γενικὴ τῆς κτήσεως, ἢ τις σημαίνει τὸν κτήτορα π. χ.
Ὁ ἀγρὸς τοῦ Περικλέους ἦν εὐφορος.

β) Γενική τῆς ιδιότητος σημαίνουσα μέγεθος, ἀξίαν καὶ ἡλικίαν· π. χ. Ὀδὸς δέκα ἡμερῶν. Μισθὸς τεσσάρων μηνῶν. Παῖς τριῶν ἐτῶν.

γ) Γενική τῆς ὕλης καὶ τοῦ περιεχομένου· π. χ. Ἀνδριάς χαλκοῦ. Ἄλσος ἡμέρων δένδρων. Ποτήριον οἴνου.

δ) Γενική τῆς αἰτίας· π. χ. Γραφὴ ἀσεβείας. Γραφὴ κλοπῆς.

ε) Γενική τοῦ διηρημένου ὅλου (γεν. διαιρετική)· π. χ. Ἄνθρωπος τοῦ δήμου.

ς) Γενική ὑποκειμενική ἢ ἐνεργητική. Αὕτη σημαίνει τὸ ὑποκείμενον, ἐξ οὗ προέρχεται ἢ εἰς ὃ ἀνήκει τι· π. χ. Ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων (= ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες).

ζ) Γενική ἀντικειμενική ἢ παθητική. Αὕτη σημαίνει πᾶθος· π. χ. Πολλῶν ὁ καιρὸς γίνεται διδάσκαλος.

Β') Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων.

1. Καὶ ἐπίθετα δέχονται γενικὴν ὀνόματος οὐσιαστικοῦ ἢ ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβανομένης, ἵνα δηλωθῇ ἡ μεταξὺ αὐτῶν συνυπάρχουσα σχέση. Εἶνε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ἡ γενική

α) Γενική τῆς κτήσεως. Μετὰ ταύτης συντάσσονται τὰ ἐπίθετα τὰ σημαίνοντα οἰκειότητα ἢ ἀλλοτριότητα· π. χ. Οὐ Περικλέους ἰδιός ἐστιν ὁ ἀγών, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός. Ὁ ἀὴρ πάντων τῶν ἀνθρώπων κοινός ἐστι.

β) Γενική τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος. Μετὰ ταύτης συντάσσονται τὰ ἐπίθετα τὰ σημαίνοντα ἀξίαν ἢ τίμημα· π. χ. Πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς οὐκ ἀντάξιός ἀρετῆς. Αἵματος ἢ ἀρετῆς ὠρία. Δόξα μὲν χρήματα κτητά, δόξα δὲ χρημάτων οὐκ ὠνητή.

γ) Γενική τῆς αἰτίας. Μετὰ ταύτης συντάσσονται τὰ ἐπί-

θετα αἴτιος, ὑπόδικος, ὑπεύθυνος, ἐνοχος' π. χ. Θυμὸς μεγίστων κακῶν αἰτίος ἐστί. Ὁ ἀσεβῶν ὑπόδικος ἀδικίας γιγνέσθω. Ὑπεύθυνος ἀδικήματός ἐστιν. Ἐνοχος κλοπῆς.

δ) Γενικὴ διααιρετικὴ ἢ τοῦ διηρημένου ὅλου. Αὕτη σημαίνει τὸ ὅλον, τίθεται δὲ ὅταν ἐπιτρέπηται ἀντίθεσις τοῦ ὅλου πρὸς τὸ μέρος· διὸ λέγεται οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐχὶ ὅμως οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι.

ε) Γενικὴ ἀντικειμενικὴ. Τοιαύτην δέχονται τὰ σημαίνοντα

α) Μνήμην ἢ λήθην' π. χ. Μνήμων εἰμι τῆς εὐεργεσίας. Ἀμνήμων τῶν κινδύνων εἰμί.

β) Ἐπιμέλειαν ἢ ἀμέλειαν, φειδῶ ἢ ἀφειδίαν' π. χ. Ἐπιμελής τῶν μαθημάτων. Ἀμελής τῶν θεῶν. Φειδῶλος χρημάτων. Ἀφειδῆς ἐαυτοῦ.

γ) Ἐμπειρίαν ἢ ἀπειρίαν' π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐμπειρότατοι τῆς θαλάσσης ἦσαν. Ὁ ἀπειρος γραμμάτων οὐ βλέπει βλέπων.

δ) Μετοχήν, πλησμονήν, ἔνδειαν' π. χ. Σοφίας ὁ κατὰ λόγον ζῶν μέτοχος ἐστίν. Πολλῶν φροντίδων μεστόν ἐστί τὸ ζῆν. Παράδειτος πλήρης ἀγρίων θηρίων.

ε) Τὰ εἰς ἰκὸς λήγοντα ἐπιθέτα' π. χ. Οἱ πονηροὶ αἰεὶ χρημάτων ληπτικοὶ εἰσιν.

ς) Τὰ ἀρχικὰ καὶ κράτους σημαντικὰ καὶ τὰ ἐναντία τούτοις' π. χ. Ἐγκρατής εἰμι ποτοῦ. Ἐκτουῦ ὦν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρεῖ ἄρχειν.

ζ) Πολλὰ ἐπιρρήματα παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσομένων' π. χ. Ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. Τῶν μεγίστων ἐπιτηδευμάτων ἀπειρώς ἔχουσι.

η) Τὰ παραθετικὰ καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν παραθετικὴν καὶ τὰ εἰς πλάσιος λήγοντα' π. χ. Πολλὰ τῶν ἀκουσμάτων

κρείττω ἐστὶ πολλῶν χρημάτων. Ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος. Μῦθος διπλάσιον τῆς οὐσίας.

Παράρτημα περὶ παραθετικῶν.

1. Ὅταν τὸ ἐπίθετον φανερώη ἀπλῶς ἰδιότητα ἢ ποιότητα τοῦ ὄντος ἄνευ συγκρίσεως πρὸς ἄλλο ὁμοειδὲς ὄν, λέγεται *θετικόν*, ὅταν δὲ φανερώη ὅτι ὄν τι ὑπερέχει ἄλλου ὄντος ὁμοειδοῦς λέγεται *συγκριτικόν*, ὅταν φανερώη τὸν ἀνώτατον βαθμὸν πρὸς πάντα τὰ ὁμοειδῆ λέγεται *ὑπερθετικόν*: π: χ. Σοφὸς μὲν Σοφοκλῆς, σοφώτερος δὲ Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

2. Τὸ συγκρινόμενον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα λέγεται *πρῶτος ὅρος τῆς συγκρίσεως*, τὸ δὲ πρὸς ὃ γίνεται ἡ σύγκρισις, *δεύτερος ὅρος*.

3. Ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται.

α) Διὰ γενικῆς: π: χ. Ὁ πατὴρ συνετώτερός ἐστι τοῦ παιδός.

β) Διὰ τοῦ ἢ καὶ ὁμοιοπτώτως πρὸς τὸν πρῶτον ὅρον: π: χ. Ὁ πατὴρ συνετώτερός ἐστιν ἢ ὁ παῖς.

γ) Διὰ γενικῆς τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἐμαντοῦ, σεαυτοῦ, ἐαυτοῦ, ἡμῶν αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν, ἐαυτῶν, ὅταν πρόκηται νὰ δηλωθῆ, ὅτι ἰδιότης τις τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου νῦν εἶνε ὑπερτέρα ἢ ὑπερτάτη παρὰ πρότερον π. χ. Οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν ἄνθρωποι πλουσιώτεροι ἐαυτῶν ἐγίνοντο.

4. Ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐλλείπει.

α) Ὅταν νοητῆται εὐκόλως π: χ. Ἀνδρίζου πρὸς τοὺς κρείττους ἀλλὰ μὴ πρὸς τοὺς ἥττους (σαυτοῦ).

β) Ἐὰν εἶνε ὡς δεύτερος ὅρος τὸ *δέον*, *μέτρον*, *δυνατόν*, *προσηκόν*, *ὀρθόν*, *σύνηθες* ἢ ὅταν ἔννοιά τις συγκρίνηται πρὸς προηγούμενον χρόνον π: χ. Μῶν ὕστερον (τοῦ δέοντος)

πάρεσμεν, ὃ Λυσίστρατή; Ἡ ἀπόφασις ἡμῶν θάσσον (τοῦ μέτρου) γεγένηται καὶ ἀπαράσκειος. Μὴ ἐπιχειρεῖ ἔργοις μείζουσι (τοῦ δυνατοῦ) σοι. Πλωϊώτερον ἐγένετο (ἢ πρότερον).

γ) Ὅταν εἶνε τὸ ἀντίθετον τοῦ πρώτου ὅρου τῆς συγκρίσεως π.χ. Ἐν εἰρήνῃ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσιν (ἢ ἐν πολέμῳ). Ἀμείνον ἄρχεσθαι ὑπὸ φρονίμου (ἢ ἀσυνέτου).

δ) Ὁ Συγκριτικὸς βαθμὸς πολλαχὺς ἐπιτείνεται.

α) Διὰ τοῦ ἔτι π. χ. Ταῦτ' ἔτι χαλετώτερά εἰσιν.

β) Διὰ τοῦ μᾶλλον π. χ. Θανάτων ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχεστερος ἢ ζῶν.

γ) Διὰ τοῦ πολὺ, πολλῶ π. χ. Πολὺ χειρόν ἐστιν ἐρεθίσαι γραῦν ἢ κύνα. Πολλῶ κρείττον ἐστιν ἐμφανῆς φίλος ἢ χρυσὸς ἀφανῆς.

β) Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς ἐπιτείνεται.

α) Διὰ τοῦ μάλιστα π. χ. Μάλιστα δεινότατος ἦν Περικλῆς.

β) Διὰ τοῦ πολλῶ, μακρῶ, πολὺ, πάρα πολὺ.

π. χ. Πολλῶ κράτιστος ἐγένετο. Ἡ μήτηρ τοῦ Λεωνίδα ἦν μακρῶ καλλίστη τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. Πολὺ φίλτατος Πάρα πολὺ πιθανώτατος ἦν.

γ) Διὰ τοῦ ὡς, ἢ, ὡς ὅτι π. χ. Προθυμούμεθα τῶν υἱῶν ὡς ἀρίστους εἶναι τὰς ψυχάς. Δεῖ ὅτι μάλιστα εὐμαθεῖς εἶναι τοὺς νέους. Τὸ ἀγαθὸν ἢ ἄριστον καὶ ἥδιστον ἀπολαύσωμεν. Ἐμοὶ οὐδὲν ἐστὶ πρεσβύτερον τοῦ ὡς ὅτι βέλτιστον ἐμὲ γενέσθαι.

δ) Διὰ τοῦ ὡς καὶ τοῦ δύνασθαι ἢ συνωνύμου ἐκφράσεως π. χ. Πειράσομαι ὡς ἂν δύνωμαι βέλτιστος εἶναι. Πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς ὡς ἂν οἶός τε ὃ σφρέστατα. Οἱ

γονεῖς ἐπιμελοῦνται ὅπως οἱ παῖδες γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι. Οἱ Λακεδαιμόνιοι πᾶς κόραξ σίτω ἢ ἀνυστὸν μετριωτάτῳ τρέφουσι καὶ ὄψω ἢ δυνατὸν μικροτάτῳ.

7. Μετὰ μὲν τῶν συγκριτικῶν συνάπτεται γενικὴ ὁμοειδοῦς καὶ ἑτεροειδοῦς, μετὰ δὲ τῶν ὑπερθετικῶν γενικὴ ὁμοειδοῦς π. χ. Ἀχιλλεὺς ἀνδρείότερος Ἀγαμέμνονος. Μήλων στερρότερος ἀνδριάντος. Ἀχιλλεὺς ἀνδρείοτατος πάντων τῶν Ἑλλήνων.

2. Προσδιορισμὸς διὰ δοτικῆς.

1. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ἐπίθετα:

α) Τὰ σημαίνοντα φιλίαν ἢ ἔχθραν π. χ. Οἱ εὖνοι τοῖς ἀγαθοῖς εὖνοι εἰσιν. Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὅστις οὐχ ἑαυτῷ φίλος. Ὁ ἥλιος γρησμός ἐστι τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι εἰσὶ.

β) Τὰ σημαίνοντα εὐπειθειαν καὶ ἀπειθειαν π. χ. Ἴππος εὐπειθὴς τῷ ἡνιόχῳ. Ἄπαντα τῷ πλουτεῖν ἐσθ' ὑπήκοα. Οἱ ἀπειθεῖς τοῖς νόμοις τιμωροῦνται.

γ) Τὰ σημαίνοντα ταυτότητα, ὁμοιότητα, ἰσότητα, συμφωνίαν καὶ τὰ ἐναντία τούτοις π. χ. Ὅμοιος τῷ Περικλεῖ οὐκ ἦν οὐδεὶς. Οὐ δεῖ ἴσον τοὺς κακοὺς τοῖς ἀγαθοῖς τιμᾶν. Τὰ ἔργα σύμφωνά ἐστι τοῖς λόγοις. Τὸ τῷ καλῷ ἀνόμοιον οὐ καλόν ἐστιν.

δ) Τὰ σημαίνοντα μίξιν, προσέγγισιν καὶ συγκοινωνίαν π. χ. Ἡ ἡδονὴ ἄμικτος φρονήσει. Πλησία τῷ νυμφίῳ. Ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη. Πενία ἀείποτε σύντροφός ἐστι τῇ Ἑλλάδι.

ε) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ πρέπαντος, ἀρμόζοντος, προσήκοντος καὶ τὰ ἐναντία τούτοις π. χ. Πρέπον τέ ἐστι καὶ ἀρμόττον τοῖς νέοις ἡ σιγή. Προσῆκον ἦν τοῖς Κυψε-

λίδαίς ὁ Ἀλκιβιάδης. Μέθη φύλαξιν ἀπρεπέστατον ἔστιν.
Ἀνάρμοστον ἔστι παντί τῷ θεῷ ἢ ἀδικία.

2. Καὶ οὐσιαστικὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων ἢ ῥημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσομένων συντάσσονται μετὰ δοτικῆς π. χ. Ἡ ἐμὴ τῷ θεῷ ὑπηρεσία. Ὁμοίότης ἐαυτῷ. Ὁμοίως συντάσσονται καὶ ἐπιρρήματα συγγενῆ πρὸς ἐπίθετα ἢ ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς π. χ. Ὁμοίως ἰκεῖν. Τὰ τούτοις ἐφεξῆς λεκτέον ἔστι.

Παράρτημα περὶ δοτικῆς

1. Εἰς τὰ ῥήματα, εἶναι, ὑπάρχειν, γίγνεσθαι, τίθεται δοτικὴ (δοτικὴ προσωπική), ἵνα δηλώσῃ, ὅτι τὸ πρόσωπον ἔχει τι π. χ. Ἦσαν Κύρω δύο θυγατέρες. Τοῖς Ἀθηναίοις οὔτε ἵπποι οὔτε τοξέυματα ὑπῆρχον. Γίγνεται μοι χρήματα.

2. Καὶ τὰ παραγίγνεσθαι, δοκεῖν, φαίνεσθαι, παρῆναι, δέχονται δοτικὴν π. χ. Παραγίγνεται τοῖς ἀδίκοις τιμωρία. Ἐμοὶ ἐδόκει Σωκράτης τιμῆς ἄξιός εἶναι. Πρὸς τὰς μεγίστας καὶ ἐλαχίστας νῆας τὸ μέσον σκοποῦντι οὐ πολλοὶ φαίνονται ἐλθόντες. Τοῖς πολεμίοις πολλοὶ ἵππεῖς πάρῃσιν.

3. Τίθεται δοτικὴ χαρακτηριστική, ὅταν θέλωμεν νὰ σημάνωμεν τὸ πρόσωπον πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ὁποίου γίγνεται τι π. χ. Πᾶς ἀνὴρ ἐαυτῷ πονεῖ.

4. Τίθεται δοτικὴ ἀντιχαραστική, ὅταν πρόκηται νὰ σημάνωμεν τὸ πρόσωπον πρὸς βλάβην τοῦ ὁποίου γίγνεται τι π. χ. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐτελεύτησαν τῷ Κύρῳ.

5. Τίθεται δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς, ὅταν θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν τὸ πρόσωπον ἀναφορικῶς πρὸς ἐκεῖνο, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀληθεύει τι π. χ. Γέροντων γέροντι ἡδίστην γλῶσσαν ἔχει, παῖς παιδί.

6. Τίθεται δοτικὴ ἠθική, ὅταν πρόκηται νὰ ἐκφράσωμεν

εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον συναίσθημα πρὸς τινὰ γιγνόμενον· π.χ. Καλὸς μοι ὁ πάππος. "Ὅταν οἱ υἱεῖς ἐξαμαρτάνωσι τι αὐτοῖς.

7. Τίθεται δοτικὴ, ὅταν πρόκηται νὰ δηλωθῇ ἡ συνοδία ἢ κοινωνία ἐπὶ στρατιωτικῶν ἐκφράσεων μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων· (δοτικὴ τῆς συνοδίας) π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἤλθον πολλαῖς ναυσίν. Ἡμεῖς καὶ ἵπποις τοῖς δυνατωτάτοις καὶ ἀνδράσι πορευόμεθα.

3. Προσδιορισμὸς δι' αἰτιατικῆς.

1. Τίθεται ὡς προσδιορισμὸς πλησίον τῶν ἐπιθέτων αἰτιατικὴ διὰ νὰ προσδιορίσῃ ταῦτα ἀκριβέστερον. Φανερώνει δὲ ποῦ ἢ δεῖνα κατάστασις ἢ ἡ δεῖνα ποιότης τοῦ ἐπιθέτου ἐπεκτείνεται· π.χ. Καλὸς τὸ πρόσωπον ἦν ὁ Εὐαγόρας. Ἀριστος τὰ πολεμικὰ ἦν ὁ Φωκίων. Καθαρὸς τὸ σῶμα ἦν ὁ Σωκράτης.

δ'. Προσδιορισμοὶ ἐπιρρηματικοί.

1. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ διακροῦνται εἰς ἐπιρρηματικοὺς ἐκφερομένους δι' ἐπιρρημάτων καὶ εἰς ὡς ἐπιρρηματικοὺς ἐκφερομένους διὰ πλαγίων πτώσεων ἐμπροθέτων ἢ ἀπροθέτων ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἐκφραζουσῶν. Ἀμφότεροι δὲ τίθενται εἰς δῆλωσιν α) χρόνου β) τόπου γ) τρόπου δ) ὀργάνου ε) ποσοῦ στ) ἀναφοράς ζ) αἰτίας.

α'. Προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου.

Ἡ σχέσις τοῦ χρόνου ἐκφέρεται

α) Δι' ἐπιρρηματος χρονικοῦ· π. χ. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ.

β) Διὰ γενικῆς ἐνάρθρου· π. χ. Τῆς ἡμέρας, τῆς νυκτός, τοῦ μηνός, τοῦ ἐνιαυτοῦ, τοῦ θέρους. Οἱ λαγὼ τῆς νυκτός νέμονται.

- γ) Διὰ γενικῆς ἀνάρθρου· π. γ. *Χειμῶνος, δέλης, νυκτός.*
- δ) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ προθέσεως· π. γ. *Διὰ παντός τοῦ βίου τὴν ἀλήθειαν οὕτω φρίνου προσιμῶν ὥστε πιστοτέρους εἶναι τοὺς σοὺς λόγους ἢ τοὺς τῶν ἄλλων ὄρκους.*
- ε) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς πρὸ, ἀπό, ἐκ, κατά· π. γ. *Πρὸ μεσημβρίας, ἀφ' ἑσπέρας, ἐκ πολλοῦ χρόνου, κατά παντός τοῦ αἰῶνος.*
- ς) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐπί· π. γ. *Ἐπὶ Κέρου βασιλεύοντος ταῦτα ἐγένετο.*
- ζ) Διὰ δοτικῆς ἀπλῆς· π. γ. *Πάντα καιρῶ καλῶ. Ἡ δοτικὴ αὐτὴ λαμβάνει καὶ τὴν ἐν πρόθεσιν, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ περίοδος χρόνου, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεσθαι τι· π. γ. Οὐ ρῶδιον τὰ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ παρὰ τὴν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλωθῆναι.*
- η) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ, ἀνά, κατά, παρά· π. γ. *Διὰ νόκτα. Ἀνά πᾶσαν ἡμέραν. Καθ' ἅπαντα τὸν βίον. Παρ' ὅλον τὸν βίον.*
- θ) Δι' αἰτιατικῆς ἀπλῆς· π. γ. *Ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον.*
- ι) Διὰ χρονικοῦ ἐπιθέτου· π. γ. *Τριταῖος ἀφίκετο ὁ στρατός.*
- ια) Διὰ χρονικῆς μεταχθῆς· π. γ. *Ἀραστάρες πῦρ ἔκαμον.*
- ιβ) Διὰ χρονικῆς προτάσεως· π. γ. *Ὅτε εὐτυχεῖς, μὴ μέγα φρόνει.*

β'. Προσδιορισμὸς τοῦ τύπου.

- Ἡ σχέση τοῦ τύπου ἐκφράζεται κατὰ τέσσαρας τρόπους.
- α) Ὁ τύπος, ἔνθα μένει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρῶγμα (ἢ ἐν τόπῳ στάσις).
- β) Ὁ τύπος, ἐξ οὗ ὁρμᾶται (ἢ ἐκ τόπου κίνησις).
- γ) Ὁ τύπος, εἰς ὃν μεταβιβάζεται (ἢ εἰς τόπον κίνησις).

δ) Ὁ τύπος, δι' οὗ κινεῖται (ἢ διὰ τόπου κίνησις).

1) Ἡ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται.

α) Διὰ τῶν ἐπιρρημάτων τῶν δηλούντων στάσιν, *παταγοῦ, ἀλλαγοῦ, αὐτόθι, ἄλλοθι, οἰκοί, Μεγαροῖ, Ἀθήνησι, Πλαταιῶσι, ἐνταῦθα, ἐνθάδε, ἐκεῖ, ἄνω, κάτω, δεῦρο.*

β) Διὰ δοτικῆς οὐσιαστικοῦ ὀνόματος· π. χ. Ἐν Ἀργεὶ μένω.

γ) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατά, ἀνά, ἐπὶ ἐκπέσεως· π. χ. Αἱ ἔχιδναί κατα πᾶσαν γῆν εἰσι. Ἀνά πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν εἰρήνη ἔσται. Τίθεται καὶ ἡ περί, ὑπό, ἀμφί, παρὰ· π. χ. Περὶ τὰ ἀρχεῖα. Ὑπὸ τὸ τεῖχος καὶ τὰς πόλεις ἠσυχίαν εἶχον. Ἀμφί ἀγοράν. Παρὰ τὰς πόλεις.

2) Ἡ ἐκ τόπου κίνησις ἐκφέρεται.

α) Διὰ τῶν εἰς θερ ληγόντων ἐπιρρημάτων· π. χ. Πόθεν Μενέξενος (ἔρχει);

β) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐκ ἢ ἀπό· π. χ. Ἐξ ἀγορᾶς ἔρχομαι καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας

3) Ἡ εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται.

α) Διὰ τῶν εἰς σε, δε, ἐς ληγόντων ἐπιρρημάτων· π. χ. Ἀλλοσε πορεύομαι. Οἴκαδε ἀπῆλθεν. Ἀθήναζε ἐπορεύθη.

β) Διὰ τῶν ἐπιρρημάτων ποῖ, ποί, ὅποι, οἷ.

γ) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐπί· π. χ. Κροῖστος ἐπὶ Σάρδεων ἔφυγε.

δ) Δι' αἰτιατικῆς ἐμπροθέτου μετὰ τῆς εἰς, πρὸς, ἐπί, παρά, ὡς· π. χ. Διέβησαν εἰς Σικελίαν. Ἐφυγον πρὸς τὸ ὄρος. Ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς Πλαταιάς. Πέμπει παρὰ Ξενοφῶντα τοὺς πελταστὰς. Ὡς τὸν βασιλεῖα ἔρχεται.

4) Ἡ διὰ τόπου κίνησις ἐκφέρεται.

α) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διά· π. χ. Ἐπορεύθησαν διὰ τῆς ἀγορᾶς.

β) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ π. γ. Κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι.

γ) Διὰ τῶν εἰς ἧ ληγόντων ἀντωνυμικῶν ἐπιρρημάτων ταύτη, ἄλλη, ἧ, ὅπη, ἄλλη.

γ'. Προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου.

Ἡ σχέσις τοῦ τρόπου, δι' οὗ συμβαίνει τι, ἐκφέρεται.

α) Διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων π. γ. Βουλεύου μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα.

β) Διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, μετά, διά π. γ. Ἐκ παντός τρόπου ὁ Κρίτων ἐπειράτο πείθειν τὸν Σωκράτην. Ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις. Οὐδεὶς μετ' ὀργῆς ἀσφαλῶς βουλευέται. Οἱ Πελοποννήσιοι διὰ τάχους ἀπῆλθον.

γ) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου π. γ. Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀπέθανε Σωκράτης.

δ) Διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς σύν π. γ. Σὺν γέλωτι ἦλθεν.

ε) Διὰ προθετικῶν ἐκφράσεων λαμβανομένων ἐπιρρηματικῶς π. γ. Σὺν δίκῃ. Μετὰ δίκης. Διὰ τάχους. Πρὸς βίαν. Σὺν σπουδῇ. Καθ' ἡσυχίαν. Κατὰ κράτος.

ς) Δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου π. γ. Τοῦτον τὸν τρόπον ἀπέθανε Σωκράτης.

ζ) Δι' ἐπιθέτων ἐπιρρηματικῶς λαμβανομένων π. γ. Ἐπὶ τὰ κακὰ οὐδεὶς ἐκὼν ἔρχεται.

η) Διὰ τροπικῆς μετοχῆς π. γ. Ὁ Κύρρος ἀκοιτίσας καταβάλλει τὴν ἔλαφον.

δ'. Προσδιορισμός τοῦ ὄργάνου.

Ἡ σχέσις τοῦ ὄργάνου, δι' ἧς δηλοῦται τὸ μέσον ἢ τὸ ὄργανον, ἐκφέρεται.

α) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου· π. χ. Οὐδεις ἔπαινον ἠδοαῖς ἐκτίσάτο.

β) Διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν προθέσεως· π. χ. Ἐν πέλαιαις καὶ ἀχορτίοις μάχονται.

γ) Διὰ γενικῆς μετὰ τῶν διὰ, ἀπό, π. χ. Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὀρώμεν. Ἀπὸ τῶν ἡμετέρων συμμάχων πολεμεῖ ἡμῖν Φίλιππος.

ε'. Προσδιορισμός τοῦ ποσοῦ.

Ἡ σχέσις τοῦ ποσοῦ ἐκφέρεται.

α) Διὰ τῶν ἐπιρρημάτων τῶν σημεινόντων ποσόν, πάνυ, μάλα, λίαν, σφόδρα, ἄγαν, πολύ, ὀλίγον π. χ. Πάνυ ὀλίγοι ἦσαν. Μάλα καρτερός ἐστι. Λίαν πονηρός ἐστιν, ὅστις ταχὺ ταῖς διαβολαῖς πείθεται.

β) Διὰ γενικῆς, ὅταν πρόκηται νὰ δηλωθῇ τὸ τίμημα ἀνθ' οὗ πράττει τίς τι. Αὕτη τίθεται ἰδίως ἐπὶ τῶν πωλήσεως καὶ ἀγοράσεως ρημάτων· π. χ. Πόσου διδάσκει; Τῶν πόρων πωλοῦσιν ἡμῖν τάγαθὰ οἱ θεοί.

γ) Διὰ δοτικῆς ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν καὶ τῶν ἐχόντων παραθετικὴν ἔννοιαν· π. χ. Πολλῶ κρείσσων ἐστὶν ἐμφανῆς φίλος ἢ χρυσὸς ἀφανῆς. Ναῦς εἶχε πολλῶ πλείστας. Ἐνιαυτῷ πρεσβύτερος ἦν ὁ Μιλτιάδης.

δ) Δι' αἰτικτικῆς, ὅταν πρόκηται νὰ δηλωθῇ τοπικὴ ἢ χρονικὴ διάρκειά· π. χ. Ἀπέχει Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. Ὁργῇ φιλοῦντων ὀλίγον ἰσχύει χρόνον.

δ'. Προσδιορισμός τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφοράς.

Τὸ κατὰ τι ἢ ἡ ἀναφορὰ ἐκφέρεται.

α) Δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου οὐσιαστικοῦ ὀνόματος π.χ.
Βέλτιόν ἐστι σῶμά γ' ἢ ψυχὴν νοσεῖν.

β) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων κατὰ, πρὸς, εἰς, περί· π.χ. Καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.
Ὁ Σωκράτης καρτεριώτατος ἦν πρὸς χεῖμῶνα καὶ πρὸς θέρος. Διαφέροντες ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς ἀρετὴν. Δεινὸς περί τὰ πολεμικὰ ἦν ὁ Φωκίων.

γ) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου π.χ. Τῷ μὲν τρόπῳ γίγνουν φιλοπροσήγορος, τῷ δὲ λόγῳ εὐπροσήγορος.

δ) Δι' ἀπαρεμφάτου ἀπλοῦ ἢ μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὥστε π.χ. Κλέαρχος ἀρᾶν ἦν στυγνός. Ὀλίγοι ἐσμὲν ὡς ἐγκρατεῖς εἶναι τῶν πολεμίων. Τὸ ὕδωρ ψυχρὸν ὥστε λούσασθαι ἐστι.

ε'. Προσδιορισμός τοῦ αἰτίου.

Αἴτιον λέγεται ἐκεῖνο, ὅπερ γεννᾷ ἄλλην πράξιν λεγομένην αἰτιατόν. Τὸ αἴτιον εἶναι πολλαπλοῦν. α) Ποιητικὸν σημαῖνον τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πράγμα, τὸ ὅποσον προξενεῖ τι. β) Ἀναγκαστικὸν ὅπερ ἀναγκάζει. γ) Τελικὸν τὸ ὅποσον κινεῖ τὸ ὑποκείμενον εἰς τινα πράξιν.

4) Τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ρημάτων εἶνε αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἐκφέρεται.

α) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπό, ἐκ, πρὸς, παρὰ, ἀπό· π.χ.
Ἄρχονται αἱ πόλεις ὑπὸ νόμων. Τοῦτό μοι ἐκ θεοῦ δέδοται.
Ὁ Ἰσχύμαχος πρὸς πάντων καλὸς τε κάγαθός ἐπωνομάζετο.
Παρὰ πάντων ὁμολογεῖται κράτιστον γενέσθαι Περικλέα.
Ἐπράχθη ἀπὸ τῶν τριάκοντα οὐδὲν ἀξιόλογον ἔργον.

β) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἐπὶ παθητικοῦ παρακειμένου, ὑπερσυντελείου καὶ τεταλεσμένου μέλλοντος καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὸς καὶ τέος ρηματικῶν π. χ. Ταῦτα εἴρηται μοι. Οἱ Κορίνθιοι δυνατοὶ χρήμασιν ἦσαν ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς ἐδεδήλωτο. Οὐ βιωτόν μοι ἐστὶ. Ἐπιθυμητέον ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς.

2) Τὸ ἀναγκαστικὸν αἷτιον ἐκφέρεται.

α) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπό, ἀπό, ἐκ, ἔνεκα π. χ. Ὑπὸ ἐλπίδος ἄνδρας τὸ κέρδος ἀπώλεσεν. Πῶς ἔχεις ἐκ τοῦ τραύματος; Ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπηνέβη. Ἐνεκα τῶν ἀδικημάτων αὐτοὺς ἀπέκτειναν.

β) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ, ἐπὶ τῶν ρημάτων ἰδίως τῶν σημαίνοντων ψυχικὸν πάθος π. χ. Ἄλλος ἄλλοις ἤδεται τρόποις. Ὁ θεὸς ἔργοις τοῖς δικαίοις ἤδεται. Φθόνος κάκιστος κἀδικιώτατος θεὸς ἐπὶ τοῖς κακοῖς χαίρει, καγαθοῖς ἀλγύνεται.

γ) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ, παρά, κατὰ π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι δι' ἀρετὴν ἄλλ' οὐ διὰ τέχην ἐνίκησαν. Παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν Φίλιππος ἐπηύξηται. Κατὰ φιλίαν οἱ πλεῖστοι ἐβελονταὶ συνείποντο.

δ) Δι' αἰτιολογικῆς μετοχῆς π. χ. Νομίζων ἀμειρονας καὶ κρεῖττονας πολλῶν βαρβάρων ὕμνος εἶναι διὰ τοῦτο προσέλαβον.

ε) Δι' αἰτιολογικῆς προτάσεως π. χ. Πρὸς τοῦτα κρύπτετε μηδέν, ὡς πάνθ' ὄρων καὶ πάντ' ἀκούων πάντ' ἀναπιτύσει ὁ χρόνος.

3) Τὸ τελικὸν αἷτιον ἐκφέρεται.

α) Διὰ γενικῆς μετὰ τῶν ὑπέρ, ἔνεκεν ἢ ἔνεκα π. χ. Ὑπὲρ δόξης πάντα ποιοῦσιν. Θεραπεύομεν τὰ δένδρα ἔνεκα τοῦ καρπού.

β) Διὰ διτικῆς μετὰ τῆς ἐπί· π. γ. Ἐπί κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνεύρηται.

γ) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς ἐπί, διὰ, κατά, πρὸς, εἰς· π. γ. Πορεύομαι ἐφ' ὕδαρ. Διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται. Ἀπεδήμει κατ' ἐμπορίαν. Παντοδαπὰ εὐρηνται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν. Εἰς σωτηρίαν τῆς πόλεως ταῦτα ἐγένοντο.

δ) Διὰ τελικῆς προτάσεως· π. γ. Τὸν κακὸν αἰὶ κυλάζειν δεῖ, ἵνα ἀμείνων ᾦ.

ε) Διὰ τελικῆς μετοχῆς· π. γ. Οἱ Ἀθηναῖοι κήρυκα πέμπουσιν αἰτήσαντες τοὺς νεκρούς.

ς) Διὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου· π. γ. Παρέχω ἑμαυτὸν τῷ ἰατρῷ τέμνειν καὶ καίειν.

Ἄντικείμενον

1. Ἄντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ρήματος.

2. Ὡς ἀντικείμενον τίθεται τὸ οὐσιαστικὸν πρὸ πάντων, ἀλλὰ καὶ πᾶν μέρος λόγου οὐσιαστικοποιούμενον π: γ. Ἐπί-
εμαι ἀρετῆς. Τοὺς ἀγαθοὺς εὖ ποιεῖ. Μίσει τοὺς ἐξαπατῶν-
τας. Ἀγαπῶ σὲ καὶ τὸν πατέρα. Βούλου μετὰ δόξης ζῆν.
Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλεῖα. Ἐνέβλαε τὸ
μὲν.

3. Ῥήματά τινα σύνθετα περιέχουσιν ἐν τῷ πρώτῳ αὐτῶν
συνθετικῷ μέρει τὸ ἀντικείμενον π. γ. Σιδηροφορεῖν (=σί-
δηρον φέρειν). Μισθαρεῖν (=μισθὸν ἀρνεῖσθαι). Ἰπποτρο-
φεῖν (=τρέφειν ἵππους).

4. Τὸ ρῆμα δύναται νὰ ἔχη ἐν ἀντικείμενον (μονόπτωτον)
ἢ δύο (δίπτωτον), ὧν τὸ μὲν ἐν λέγεται ἄμεσον, τὸ δὲ ἔμ-
μεσον π: γ. Λύω τὸν ἕπλον (ἄμεσον) τῶν δεσμῶν (ἔμμεσον).

5. Τὸ ἀντικείμενον ἔλλείπει πολλάκις ἢ ὅταν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ ὀρισμένως ἢ ὅταν ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐννοῖται εὐκόλως· π. χ. Πρὸς τὸν ἔχοντα (χρήματα) ὁ φθόνος ἔρπει.

Μορόπρωτα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

α) Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας· π. χ. Ἡ τοῦ θεοῦ φρόνησις πάντων ἐπιμελεῖται. Ὁ Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἡμέλει.

β) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· π. χ. Ἄνθρωπος ὢν μὲμνησο τῆς κοινῆς τύχης. Μὴ ἐπιλάθου τῶν εὐεργεσιῶν.

γ) Τὰ μετοχῆς· π. χ. Προσῆκει ταύτης τῆς ἐπιστήμης μεταλαχάρειν. Τοῖς ἀκούσιν ἀμαρτάνουσι μέτεστι συγγνώμης. Πάντες κεκοινωῆκατε τῆς φιλοσόφου μακίας.

δ) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· π. χ. Ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, πειρῶ τῆς ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλιπεῖν. Τῶν ἀγαθῶν ἀποτυγχάνουσι οἱ κακοί.

ε) Τὰ ἐφέσεως καὶ ἐπιθυμίας· π. χ. Μὴ ἐφέσο τοῦ αἰσχροῦ κέρδους. Τοῦ ζῆν οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.

στ) Τὰ ἀπομακρύνσεως καὶ χωρισμοῦ· π. χ. Ἀπέχει τῶν ἀργυρείων ἡ πόλις πλέον τῶν πεντακοσίων σταδίων. Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία φαίνεται.

ζ) Τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας· π. χ. Οἱ καλοὶ φρονήματος ἐμπύπλανται καὶ μεγαλοψυχίας. Φιλίαν κτησάμενος οὐδὲν δεήσειται δορυφόρων.

η) Τὰ ἀρχῆς καὶ κράτους· π. χ. Ὁ ἄνθρωπος τῶν ἀλόγων ζώων βασιλεύει. Γλώσσης μάλιστα πανταχοῦ πειρῶ κρατεῖν.

θ) Τὰ παραθετικὴν ἰδέαν ἔχοντα· π. χ. Ἀλκιβιάδης τῶν ἡλικιωτῶν ἐκρατίστευσεν. Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἀπάντων διενηρόχασιν ἀρετῆ.

ι) Τὰ αἰσθήσεως πλὴν τοῦ ὄρω· π. χ. "Ονος λύρας ἤκουσε καὶ σάλπιγγος ὕς. "Ἦθους δικαίου οὐ φαίνει φαῦλος λόγος. Νέος ὢν ἀκούειν τῶν γεραιτέρων θέλει. Ὁρῶ σε καλὸν κάγαθὸν ὄντα.

ια) Τὰ σύνθετα ἐκ προθέσεων· π. χ. Ἐκβάλλω τινὰ τῆς πόλεως. Οὐδενὸς χρῆ πρόστατος τὸν εὖ ποιοῦντα ἀπογῶναι ποτε. Ἵπερορῶ τῶν καθεστώτων νόμων. Ἡ γλῶσσα προτρέχει τῆς διανοίας. Χρῆ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους.

Μορόπρωτα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

α) Τὰ εὐπειθείας ἢ ἀπειθείας· π. χ. Ἠδέως πείθου πατρί τε καὶ μητροί. Δίκαια ἂν πράττοι ὁ νόμοις πειθόμενος, ἄδικα δὲ ὁ τούτοις ἀπειθῶν.

β) Τὰ δόσεως· π. χ. Ὁ θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ δέδωκε τοῖς ἀνθρώποις.

γ) Τὰ φιλικῆς ἢ ἐχθρικῆς διαθέσεως· π. χ. Ἡ δικαιοσύνη λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι. Δεινόν ἐστι μάχεσθαι τῷ θεῷ καὶ τύχη.

δ) Τὰ συνδιαλλαγῆς, συμφωνίας καὶ ἀσυμφωνίας· π. χ. Χρῆ ιδιώτην ιδιώτη καταλλαγῆναι καὶ πόλιν πόλει. Τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις

ε) Τὰ πρέποντος, ἀρμόζοντος, προσήκοντος καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν πρὸς ἀνθρώποις πρέπει. Ὁ κόθορνος ἀρμόττει ἀμφοτέροις τοῖς ποσίν. Ἄπασι προσήκει περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι τὴν φρόνησιν.

ς) Τὰ ὁμοιότητος, ἰσότητος καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. Οὐδὲν ἴσμεν πλὴν σκιάς εὐκρίτους. Ἰσοῦμαι τινι ἄλλεσι.

ζ) Τὰ μίξεως, προσεγγίσεως καὶ συγχώνωνίας· π. χ. Ἐν τήνῳ κρήνῃ ἦν, ἥς τὸ ὕδωρ οἴνω οὐκ ἐμίγνυτο. Ὁμοιον ὁμοίῳ αἰεὶ πελάζει. Μὴ ὁμίλει κκακοῖς ἀνδράσι.

η) Πολλὰ ῥήματα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων· π. χ.

Ἐμμένω τοῖς ὄρκοις. Φίλος φίλῳ συμπορῶν ἑαυτὸν πονεῖ.
Ἄτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα. Χρήματα καὶ φαῦλους παραγίγνεται.
Ἡ πόλις περιέπεσε τάτταις ταῖς συμφοραῖς. Γλώσση ματαία ζῆρῖα προσγίγεται.

Μορόπρωτα μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

1. Πάντα τὰ ρήματα τὰ μὴ συντασσόμενα μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς· π. χ. Τοὺς φίλους ἀφέλει καὶ μὴ βλάπτει τοὺς ἐχθρούς. Δεῖ μᾶλλον θωπεύειν πατρίδα χλευπαίνουσαν ἢ πατέρα. Μὴ ἀδίκει τοὺς φίλους. Ἐν τοῖς κακοῖς τοὺς φίλους εὐεργέτει. Εὖ λέγει τὸν εὖ λέγοντα καὶ εὖ ποιεῖ τὸν εὖ ποιῶντα. Μὴ φεῖγε τὸν ὑπὲρ πατριδὸς κίνδυνον.

2. Σύστοιχον ἀντικείμενον λέγεται ἡ αἰτιατικὴ οὐσιαστικοῦ ὀνόματος ἢ ἐκ τοῦ ἰδίου θέματος τοῦ ρήματος ἐξηγημένη· π. χ. Βιοῦν βίον. Δεῖσθαι δέησον. Δουλεύειν δουλείαν.

3. Συνώνυμον δὲ λέγεται οὐχὶ ἡ ἐκ τοῦ ἰδίου θέματος αἰτιατικὴ, ἀλλὰ ἡ ἐξ ἄλλου συνωνύμου· π. χ. Ζῆρ βίον. Πόλεμον στρατεύειν. Ὄρκον ἀμύναί. Ὑπνον καθέθειν.

4. Τὸ σύστοιχον ἢ συνώνυμον ἀντικείμενον λαμβάνει καὶ ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν· π. χ. Ἠδιστον βίον βιοῦν. Δικαίαν δέησιν δέομαι.

5. Πολλάκις τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον παραλείπεται, ὁ δὲ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς μεταβάλλεται εἰς οὐδέτερον γένος· π. χ. Μεγάλα ζημιούμαι=μεγάλῃν ζηρίαν ζημιούμαι. Πολλά ἀδικούμαι=πολλὰς ἀδικίας ἀδικούμαι.

Δέυρωτα μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς.

α) Τὰ παιδευτικὰ καὶ ἀναμνηστικά· π. χ. Ὁ πατήρ τὸν παῖδα μουσικῆν ἐπαίδευσεν. Ἀγαμνήσω ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους.

β) Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως· π: χ. Ὁ πάππος τὸν Κῦρον στολήν καλήν ἐρέδυσε. Ἐξέδυσε τὸν παῖδα τὸν χιτῶνα.

γ) Τὰ στερητικά, αἰτητικά καὶ κρυπτικά· π: χ. Ὁ βασιλεὺς τὰ ὄπλα ὑμᾶς ἀποστειρεῖ. Ὁ Διογένης ἐκρυψε τὴν θυγατέρα τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός.

δ) Τὰ κλητικά, δοξαστικά, μεταποιητικά καὶ προχειριστικά συντάσσονται μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ὧν ἡ μὲν εἶνε ἀντικείμενον, ἡ δὲ κατηγορούμενον· π: χ. Ρητορικούς καλοῦμεν τοὺς ἐν τῷ πλήθει λέγειν διαγαμένους. Ἰδίας νόμιζε τὰς συμφοράς τῶν φίλων. Ὁ χρυσὸς ἀφανεῖς ἀνθρώπους περιβλέπτους ποιεῖ. Ὁ Σωκράτης τοὺς φρονιτίζοντας τὰ τοιαῦτα μωραίνοντας ἀπεδείκνυε.

ε) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν ἢ ποιεῖν καλὸν ἢ κακὸν πρὸς τινὰ· π: χ. Ἡδονὴ τις γυναίξιν οὐδὲν ὑγιές ἀλλήλας λέγειν. Οἱ πονηροὶ κακὸν τι ἐργάζονται τοὺς ἄλλους. Ὁ πολλὰ κακὰ ὄρων τοὺς ἄλλους καὶ πάσχει αὐτός.

Δίπτωτα μετὰ γενικῆς καὶ αἰτια-
τικῆς συντασσόμενα.

α) Τὰ ἀπολαυστικά· π: χ. Τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἰστία.

β) Τὰ χωρισμοῦ, ἀπαλλαγῆς καὶ παύσεως· π: χ. Χωρίζειν τὰ πρόβατα τῶν ἐριφίων. Ἀπαλλάττω τινὰ τῶν κινδύνων. Τὰ πλοῖα εἶργε τοῦ εἴσπλου. Παύω τινὰ τῆς ἀθυμίας.

γ) Τὰ θαυμάζειν, εὐδαιμονίζειν, μακαρίζειν, ζηλοῦν, οἰκτεῖρειν, στυγεῖν, ἀγασθαι, ἐπαινεῖν. Ἐν τούτοις ἡ γενικὴ σημαίνει τὸ αἴτιον τοῦ θαυμασμοῦ κτλ. π.χ. Τοὺς ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα τῆς τόλμης οὐ θαυμάζω. Τοὺς ἐν πολέμῳ τετελετηκότας καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου καὶ ζηλῶ. Οἰκτεῖρω τινὰ τοῦ πάθους. Ζηλῶ σὲ τοῦ ροῦ, τῆς δὲ δειλίας σινηῶ.

δ) Τὰ δικαστικά· π. χ. Οἱ ἐχθροὶ ἐδίωξαν τὸν Μιλτιάδην τῆς τυραννίδος. Γράφομαί σε φόρον.

ε) Τὰ πωλήσεως καὶ ἀγοράσεως· π. χ. Τῶν πόρων πωλοῦσιν ἡμῖν τάγαθὰ οἱ θεοί. Οὐκ ἔστι τὴν ἀρετὴν χρυσοῦ οὐδὲ ἀργύρου πρίασθαι.

Δίπτωτα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς.

α) Τὰ δόσεως· π. χ. Ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις.

β) Τὰ ὁμοιώσεως, ἰσώσεως καὶ μίξεως· π. χ. Μικρὸν μεγάλῳ εἰκάζω. Ὁ σίδηρος ἰσοῖ τοὺς ἀσθελεῖς τοῖς ἰσχυροῖς. Προσάγω τιρὶ τὴν χεῖρα.

γ) Τὰ συνδιαλλαγῆς καὶ ἐναντιότητος· π. χ. Συναλλάττω τιρὰ τιρὶ. Ἀντιτίθημι τοῖς ἐκείνων τὰ ἐμά.

δ) Τὰ προσαρμόσεως καὶ προσκολλήσεως· π. χ. Τῷ παιδί τὴν θυγατέρα ἤρμισεν. Οἱ τοὺς ἀρχομένους τοῖς ἄρχουσιν ἀρμόζοντες οἱ φιλόσοφοί εἰσιν.

ε) Πολλὰ σύνθετα ἐκ' ἐπιθέσεων· π. χ. Ἐπιβάλλειν ζημίαν τιρὶ. Ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐρέψουε. Οἱ πολέμιοι προσέχουσι τὸν ροῦν ταύτη τῇ ὁδῷ.

Δίπτωτα μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς.

α) Τὰ μετοχῆς καὶ μετακλήψεως· π. χ. Ἡμεῖς μετεσχέκαμεν ὑμῖν καὶ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἑορτῶν. Κοιρωθῶ ὑμῖν τῶν κινδύων.

β) Τὰ μεταδοτικά· π. χ. Ὁ φίλος πάντων τῶν ἀγαθῶν μεταδίδωσι τῷ φίλῳ.

γ) Τὰ παρὰχωρητικά· π. χ. Παραχωρῶ σοι τῆς ἕδρας.

Δ'. ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

Τὰ ρήματα κατὰ τὴν διάθεσιν εἶνε ἐνεργητικά, μέσα, παθητικά καὶ οὐδέτερα.

α'. Ἐνεργητικά.

1. Ἐνεργητικὰ λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια φανερώουσι, ὅτι τὸ ὑποκειμενον ἐνεργεῖ π. χ. Ὁ Δημήτριος τύπτει τὸν παῖδα. Ὑποδικιροῦνται δὲ εἰς ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ καὶ ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα. Ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ λέγονται, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίῃ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα π. χ. Ἡ μήτηρ ἀγαπᾷ τὸ τέκνον. Ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα λέγονται, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβαίῃ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένη περιορισμένη ἐν τῷ ἰδίῳ ὑποκειμένῳ π. χ. Ὁ Σωκράτης περιπατεῖ.

2. Μεταβατικὰ τινὰ συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται καὶ ἀμετάβατα π. χ. Βάλλω τινὰ λίθοις (μεταβ.) Εἰσβάλλω, ἐμβάλλω, συμβάλλω, ἐκβάλλω (ἀμετάβ.).

3. Ρήματά τινὰ λαμβάνονται ὅτε μὲν μεταβατικῶς, ὅτε δὲ ἀμεταβάτως, ὡς ἄγω, τελειοῦμαι, ἐκλείπω, καταλύω κτλ.

4. Πολλὰ ἀμετάβατα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται μεταβατικὰ π. χ. Βαίειν (ἀμετάβ.) Διαβαίειν τὸν ποταμόν, παραβαίειν τοὺς νόμους, ὑπερβαίειν τὸ ὄρος (μετβ.).

5. Μεταβατικῶν ρημάτων τῶν ἐν χρήσει ἔχόντων καὶ τοὺς δύο ἀρίστους ἐνεργητικούς, ὁ μὲν πρῶτος ἔχει μεταβατικὴν σημασίαν, ὁ δὲ δεύτερος ἀμετάβατον π. χ. Δύω, ἔδωσα, ἔδωκ'. Ἰστημι, ἔστησα, ἔστην. Φύω, ἔφυσα, ἔφυν.

6. Ἐνίοτε ρήματα ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ κείνται ἀντὶ τῶν διαμέσων, σημαίνουσι δὲ ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐ-

νεργεῖ αὐτὸ τὸ ἴδιον ὑποκείμενον ἀλλὰ δι' ἄλλου τινός· π. χ. Ἀγρησίλαος τάφρον ὄρυξε κύκλω περὶ Μαντίνειαν.

β'. Μέσα ρήματα.

1. *Μέσα ρήματα* λέγονται τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἅμα καὶ πάσχει ἢ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως. Διαίρουσιν δὲ εἰς αὐτοπαθῆ, περιποιητικὰ, δυναμικὰ, ἀλληλοπαθῆ καὶ διάμεσα.

Αὐτοπαθῆ μέσα.

1. *Αὐτοπαθῆ μέσα* λέγονται, ὅσα σημαίνουν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν κατ' εὐθεῖαν εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον· ἀναλύονται δὲ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αἰτιατικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. *Λούομαι* = λούω ἑμαυτόν, *Λούομαι ὅμως τὴν κεφαλὴν* = λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν. Οὕτω καὶ τὰ νίπτεσθαι, χρίεσθαι, κτενίζεσθαι, ἀλείφεσθαι, κοσμεῖσθαι, στεφανοῦσθαι.

2. Πολλάκις ἡ ἀμεσὸς αὐτοπάθεια ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας. Οὕτω *φιλεῖ ἑαυτὸν*, *πεῖθει ἑαυτὸν*, *ἐπαιῶ ἑμαυτόν*, *ἀπέκτεινεν ἑαυτόν*.

Περιποιητικὰ μέσα.

Περιποιητικὰ λέγονται τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ πρὸς ὄφελος ἑαυτοῦ· ἀναλύονται δὲ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν δοτικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. *Πορίζομαι χρήματα* = πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα. *Εὐρίσκομαι ἀγαθὸν τι* = εὐρίσκω ἀγαθὸν τι ἑμαυτῷ.

Δυναμικὰ μέσα.

1. *Δυναμικὰ* λέγονται τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν γινομέ-

νην διὰ τῶν δυνάμεων καὶ μέσων σωματικῶν ἢ ψυχικῶν τοῦ ὑποκειμένου, ἀναλύονται δὲ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν γενικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἐμπροθέτου συνήθως· π. χ. *Παρέχομαι χρήματα* = *παρέχω χρήματα* ἐκ τῶν ἐμαυτοῦ.

Ἄλληλοπαθῆ μέσα.

Ἄλληλοπαθῆ λέγονται, ὅσα σημαίνουσιν ἀμοιβαίαν ἐνεργειαν δύο ἢ πολλῶν ὑποκειμένων. Ἀναλύονται δὲ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν ἀλληλοπαθῆ ἀντωνυμίαν· π. χ. Οἱ βάρβαροι καὶ ὡμοὶ τὰ ἔθνη τύπτονται καὶ ὑβρίζονται = τύπτουσι καὶ ὑβρίζουσιν ἀλλήλους.

Διάμεσα μέσα.

Διάμεσα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν προᾶξιν, ἣν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ διὰ μέσου ἄλλου· π. χ. *Οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν* = *οἰκοδομῶ οἰκίαν* ἐμαυτῷ διὰ τοῦ οἰκοδόμου.

Ἀποθετικὰ ῥήματα.

1. Ἀποθετικὰ ῥήματα λέγονται τὰ ἀποβαλόντα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον. Τὰ πλεῖστα ὁμῶς ἐκ τούτων εἶνε

α) Ἐνεργητικῆς διαθέσεως· π. χ. Αἰσθάνεσθαι, ἐπιμελεῖσθαι, μέμφεσθαι.

β) Οὐδετέρως· π. χ. Καθῆσθαι, δύνασθαι, κείσθαι, κοιμᾶσθαι.

γ) Παθητικῆς διαθέσεως μάλιστα ἐν τῷ παρακειμένῳ, ὑπερσυντελικῷ καὶ ἀορίστῳ· π. χ. Πάντα αὐτῷ μεμηγάρηται. Τούτῳ σιτίξ οὐκ ἐώρητο. Ἄ ἐκτῆθη.

γ' Παθητικά.

1. Τὰ παθητικὰ ῥήματα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμε-

νον πάτχει ὑπὸ ἄλλου. Ἀπαιτοῦσι δὲ ποιητικὸν αἴτιον π.χ.
Ἐπίπαινεται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

1. Παθητικὰ σχηματίζονται ἐκ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων τῶν συντασσόμενων μετ' αἰτιατικῆς. Ἐν τῇ τροπῇ δὲ τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικὸν μεταβάλλεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ποιητικὸν αἴτιον τοῦ παθητικοῦ π.χ. Ὁ διδάσκαλος ἐπαινεῖ τὸν μαθητὴν—ὁ μαθητὴς ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

3. Καὶ ἐκ τῶν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενων ἐνεργητικῶν σχηματίζονται παθητικὰ. Τρέπεται δὲ ἡ αἰτιατικὴ εἰς ὀνομαστικὴν ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, ἡ δὲ γενικὴ μένει ἀμετάβλητος π.χ. Ὁ παῖς ἐπλήρωσε τὴν φιάλην ὕδατος—ἡ φιάλη ἐπληρώθη ὕδατος.

4. Καὶ ἐκ τῶν μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμενων σχηματίζονται παθητικὰ. Τρέπεται δὲ ἡ αἰτιατικὴ εἰς ὀνομαστικὴν ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, ἡ δὲ δοτικὴ μένει ἀμετάβλητος π.χ. Χρηματὰ μοι ἔδωκεν ὁ πατήρ—χρήματα μοι ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ πατρός.

5. Τὰ μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα ἐνεργητικὰ γινόμενα παθητικὰ τρέπουσι τὴν αἰτιατικὴν τοῦ προσώπου εἰς ὀνομαστικὴν ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὴν δὲ αἰτιατικὴν τοῦ πράγματος ἀφίνουσιν ἀμετάβλητον π.χ. Ὁ Λάμπρος ἐδίδαξε τὸν Σωκράτην τὴν ῥητορικὴν—ὁ Σωκράτης ὑπὸ τοῦ Λάμπρου ἐδιδάχθη τὴν ῥητορικὴν.

6. Πολλῶν ῥημάτων ὁ μέσος μέλλων ἔχει παθητικὴν σημασίαν.

α) Ἐν ταῖς καθαρολήκταις συχνότατα π.χ. Ἀδικήσομαι, μαστιγώσομαι, στρεβλώσομαι, ὠφελήσομαι.

β) Ἐν τοῖς ἀφρονολήτοις σπανιώτερον π. γ. Ἀρξομαι, θρέφομαι, βλάφομαι, ἄξομαι.

γ) Ἐν τοῖς ὑγρολήτοις σπανιώτατα π. γ. Πιρακτενοῦμαι, φθεροῦμαι, σηκνοῦμαι.

δ'. Οὐδέτερα ρήματα.

Οὐδέτερα ρήματα λέγονται τὰ σηκνόνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον εὐρίσκεται εἰς τινὰ κατ᾿έκτασιν π. γ. Ὁ παῖς κοιμᾶται. Ὁ Σωκράτης ὑγιαίνει.

Ἀπρόσωπα ρήματα.

1. Ἀπρόσωπα ρήματα λέγονται τὰ μὴ δεχόμενα ὑποκείμενον προσωπικόν. Εὐρίσκονται δὲ ταῦτα μόνον ἐν τῷ τρίτῳ ἐνικῷ προσώπῳ.

2. Εἶνε δὲ ἀπρόσωπα τὰ ἐξῆς.

α) Τὰ χρῆ, δεῖ, προσήκει, ἔστι π. γ. Φέρειν χρῆ τά τε δαιμόνια ἀναγκάως τά τε ἀπὸ τῶν θεῶν ἀνδρείως. Δεῖ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἀγαθὸν ἄνδρα γίγνεσθαι.

β) Τὸ ἔστι μετὰ τῶν οὐδετέρων τῶν ἐπιθέτων π. γ. Χαλεπὸν τὸ ποιεῖν, τὸ δὲ κελεῦσαι ῥᾶδιον. Κρεῖττόν ἐστι σιωπᾶν ἢ λαλεῖν μάτην.

γ) Τὸ ἔστι μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ἀνάγκη, χρεὼν, θέμις, ὄρα, νόμος, ἔλπις, κίνδυνος κ.τ.λ. π. γ. Φέρειν ἀνάγκη τὰς περυσίας τύχας. Οὐ θέμις τῷ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν. Ὁρα ἤδη περαινέιν. Νόμος τῶν Ἀθηναίων ἦν τὸν τοὺς γονεῖς τύπαντα ἢ μὴ τρέφοντα ἄτιμον εἶναι.

3. Προσωπικὰ τινὰ ρήματα καὶ ἰδίως λεκτικὰ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ λαμβάνονται καὶ ἀπρόσωπος π. γ. Γονέας τιμᾶν πενταχοῦ νομίζεται. Ὁμολογεῖται τὴν πόλιν ἡμῶν

ἀρχαιοτάτην εἶναι. Ἀγγέλλεται τὸν Ἀσσύριον εἰς τὴν χώραν ἐμβάλλειν.

4. Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα δέχονται ὑποκείμεναν ἢ ἀπαρεμφάτον ἢ τὴν ἀφηρημένην αὐτῶν ἔννοιαν· π. χ. *Χρῆθαρσεν τὸν ἀγαθόν. Δεῖ χρημάτων.*

5. Πολλὰ ἀπρόσωπα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς, ὅτε τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου γίνεται ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. Ὁ Κύρος λέγεται γενέσθαι Καμβύσου. Ὁ Ἀσσύριος εἰς τὴν χώραν ἐμβάλλειν ἀγγέλλεται. Ὁμολογεῖται Κύρος κράτιστος γενέσθαι. Δίκαιός ἐστιν ἀποθανεῖν ὁ φόνον ἐξειργασμένος.

Ε'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΟΥ ῤΗΜΑΤΟΣ.

1. Χρόνοι λέγονται οἱ διάφοροι τύποι τῶν ῤημάτων, τοὺς ὁποίους μεταχειρίζομεθα διὰ νὰ δηλώσωμεν τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται τι.

2. Ἐν τῇ σχέσει τοῦ χρόνου διακρίνομεν χρονικὸν σημεῖον (παρὸν, παρελθόν, μέλλον) καὶ χρονικὸν εἶδος (διαρκές, στιγμιαῖον, τετελεσμένον).

3. Καὶ κατὰ μὲν τὸ χρονικὸν σημεῖον ὁ μὲν ἐνεστῶς ἀναφέρεται εἰς τὸ παρὸν, ὁ δὲ παρατατικός, ἀόριστος, παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος εἰς τὸ παρελθόν, ὁ δὲ μέλλον καὶ ὁ διαρκῆς καὶ στιγμιαῖος καὶ ὁ τετελεσμένος εἰς τὸ μέλλον. Κατὰ δὲ τὸ χρονικὸν εἶδος τρεῖς μὲν χρόνοι φανερώουσι διάρκειαν, ἧτοι ὁ ἐνεστῶς ἐν τῷ παρόντι ὁ παρατατικός ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ μέλλον διαρκῆς ἐν τῷ μέλλοντι, δύο δὲ τὸ στιγμιαῖον, ἧτοι ὁ ἀόριστος ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ μέλλον στιγμιαῖος ἐν τῷ μέλλοντι, τρεῖς δὲ τὸ τετελεσμένον ἧτοι ὁ παρακείμενος ἐν τῷ παρόντι, ὁ ὑπερσυντέλικος ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ τετελεσμένος μέλλον ἐν τῷ μέλλοντι.

4. Οἱ χρόνοι διαίρουσται εἰς ἀρκτικούς (ἐνεστώς, μέλλων, παρακειμένος καὶ μετ' ὀλίγον μέλλων) καὶ ἱστορικούς (παρατατικός, ἀόριστος καὶ ὑπερσυντέλικος).

1. Ἐνεστώς.

1. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει

α) Πρᾶξιν γιγνομένην ἐν τῷ παρόντι καὶ διαρκούσαν· π.χ. Τί ποιεῖς; ἀεροβατῶ.

β) Πρᾶξιν κατὰ συνήθειαν ἐπαναλαμβανομένην· π.χ. Πλοῖτον εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

γ) Πρᾶξιν ἀπόλυτον κύρος ἔχουσαν· π.χ. Πάντα τάγαθὰ δίδουσιν οἱ θεοί.

2. Τὸ εἶμι καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ ἐν τῇ ὀριστικῇ καὶ ὑποτακτικῇ εἶνε μέλλων τοῦ ἔρχομαι, ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγγλίσεσιν ἄλλοτε εἶνε ὡς ἐνεστώς, ἄλλοτε ὡς μέλλων· π.χ. Οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν ἀλλ' ἄπειμι.

3. Ὁ ἐνεστώς ἦκω (ἐλήλυθα) καὶ οἶχομαι (ἀπελήλυθα) ἔχουσι σημασίαν μόνον παρακειμένου· π.χ. Θεμιστοκλῆς ἦκω παρὰ σέ. Ἡ φύσις οἶχεται, ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἴσσωσιν τις ἦ.

2. Παρατατικός.

1. Ὁ παρατατικός σημαίνει πρᾶξιν γιγνομένην ἐν τῷ παρελθόντι καθ' ἣν στισμὴν συνέβαιεν ἄλλη τις καὶ διαρκούσαν· π.χ. Ὅτε ἐγγὺς ἦσαν οἱ βάρβαροι, οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο.

2. Οἱ παρατατικοὶ τῶν ἐνεστώτων ἦκω καὶ οἶχομαι ἔχουσι σημασίαν ὑπερσυντέλικου καὶ συνήθετον ἀόριστου· π.χ. Ἦχον=ἐληλύθειν ἢ ἦλθον. Ὁχάμην=ἀπεληλύθειν ἢ ἀπῆλθον. Ὁ ὄχλος κατὰ θέαν ἦκεν. Ὁ Θεμιστοκλῆς ταῦτα διδάξας ὤχετο.

3. Ἀόριστος.

Ὁ ἀόριστος σημαίνει

α) Πράξιν ἄπαξ γενομένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. Ἡλ-
θον, εἶδον, ἐρίκησα.

β) Γνώμην ἢ ἀλήθειαν γενικὴν ἐπικυρωθεῖσαν ἐκ τῆς
πείρας τοῦ παρελθόντος (γνωμικός ἀόριστος)· π. χ. Τὰς τῶν
φαύλων συνηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε. Ρώμη μετὰ μὲν
φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης ἐβλάψε.

4. Μέλλω.

1. Ὁ μέλλω σημαίνει, ὅτι θὰ γείνη τι ἐν τῷ μέλλοντι
ἢ στιγμιαίως ἢ διαρκῶς· π. χ. Τούτων ἐγὼ ἔξω τὴν πρό-
νοιαν. Σκεπτόν ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν. Ἡ νεώτερα
γλῶσσα ἔχει διπλοῦν τύπον εἰς δῆλωσιν τοῦ στιγμιαίου καὶ
διαρκούς. (θὰ γράψω, θὰ γράφω).

2. Ὁ μέλλω καὶ περιφραστικῶς ἐκφράζεται διὰ τοῦ
μέλλω καὶ ἀπαρεμφάτου χρόνου μέλλοντος, ἀορίστου ἢ ἐνε-
στῶτος, δηλοῖ δὲ πρᾶξιν τὴν ὁποῖαν σκοπεῖ τις, μελετᾷ νὰ
πράξῃ· π. χ. Μέλλω ὑμᾶς διδάξαι. Μέλλω τι πράττειν
μὴ προείπης μηδενί.

5. Παρακείμενος.

1. Ὁ παρακείμενος σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ
παρόντι, ἀλλὰ τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα σώζεται ἀκόμη καὶ
τώρα καὶ διαρκεῖ· π. χ. Ἡ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν.

2. Πολλοὶ παρακείμενοι ἔχουσι σημασίαν ἐνεστῶτος, ἐ-
πειδὴ παριστάνουσιν, ὅτι πρᾶξις τις πρότερον τελεσθεῖσα δι-
αρκεῖ ἐν τῷ ἐνεστῶτι καὶ θεωρεῖται ὡς παρούσα· π. χ.
Κέκτημαι, μέμνημαι, οἶδα, δέδοικα, πέποιθα.

3. Ὁ παρακείμενος τίθεται καὶ ἐπὶ πράξεων μελλουσῶν, ὅταν ταχέως καὶ ἀνυπερθέτως θὰ συντελεσθῶσιν· π.χ. Εἰ μὴ τηροῦμεν τοὺς νόμους, *λέλυται* πάντα, ἀνέφκται, συγκέφυται.

4. Ὁχι μόνον μονολεκτικῶς ἀλλὰ καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ εἶναι ἢ διὰ τοῦ ἀορίστου καὶ τοῦ ἔχειν ἐκφέρεται ὁ παρακείμενος· π.χ. Τῶν καλλίστων διὰ τὴν συμφορὰν ἀπεστερημένος εἰμί. Κροῖσος τοὺς ἄλλους πάντας εἶχε καταστρεφόμενος.

6. Ὑπερσυντέλικος.

1. Οὗτος σημαίνει ποῦζιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι καὶ διαρκούσαν ἐν τῷ ἀποτελέσματι· π.χ. Ἡ Οἰνὴ ἐτετεύχιστο.

2. Οἱ ὑπερσυντέλικοι τῶν παρακειμένων, ὅσοι ἔχουσι σημασίαν ἐνεστώτος, ἔχουσι σημασίαν παρατακτικοῦ· π.χ. Ἐκακτῆμην, ἐδεδοίκεν.

7. Τετελεσμένος μέλλων.

1. Οὗτος σημαίνει ποῦζιν, ἢ ὅποια εἰς τὸ μέλλον θὰ εἶνε τετελεσμένη καὶ θὰ σώζηται ἐν τῷ ἀποτελέσματι· π.χ. Ἐὰν μὲ ἐξελέγξῃς, οὐκ ἀχθεσθήσομαι σοι, ἀλλὰ μέγιστος ἐνεργέτης ἀναγεγράψει.

2. Τετελεσμένον μέλλοντα μονολεκτικῶν ἔχουσι μόνον τὰ παθητικὰ ρήματα, τὰ δὲ ἐνεργητικὰ καὶ μέσα ἐκφράζουσιν αὐτὸν περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ εἶσομαι· π.χ. Δελικῶς εἶσομαι, γεγραφῶς εἶσομαι.

5. Αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ρήματος.

1. Ἐγκλίσεις λέγονται οἱ τύποι τοῦ ρήματος, δι' ὧν ἐκφράζομεν τὴν σχέσιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ δηλουμένης πράξεως ὡς πρὸς τὴν πραγματικότητα.

2. Ἐπειδὴ αἱ προτάσεις κεῖνται ἀνεξαρτήτως (κύριαι ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις) ἢ ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλων (ὑποτελεῖς ἢ ἐξηρημέναι προτάσεις), διὰ τοῦτο ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐξετάζεται α) ἐπὶ τῶν κυρίων ἢ ἀνεξαρτήτων προτάσεων, β) ἐπὶ τῶν ὑποτελῶν ἢ ἐξηρημένων προτάσεων.

1. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

α'. Ἡ ὀριστικὴ.

1. Ἡ ὀριστικὴ ἐκφέρει τι ὠρισμένως, βεβαίως καὶ πραγματικῶς ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον· π. χ. "Ἐστι φῶς. Οὐκ ἔστι τύχη. Ὁ κακὸς κολασθήσεται. Ἦν δεινὸς τὰ πολεμικά.

2. Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστικῶν χρόνων ἀνευ τοῦ ἄν μετὰ τοῦ εἴθε, εἰ γάρ, τίθεται εἰς δῆλωσιν εὐχῆς ἀνεκπλήρωτου· π. χ. Εἴθε ἦσθα δυνατὸς δρᾶν. Εἴθε σου προτεθῆκεν. Εἰ γάρ τότε σοὶ συνεγενόμην.

3. Ἡ τοιαύτη ἀνεκπλήρωτος εὐχὴ ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ ὄφελον, εἰ, ε—εἴθε ὄφελον—μετ' ἀπαρεμφάτου χρόνου ἐνεστώτος ἢ ἀορίστου· π. χ. Ἄλλ' ὄφελος, ὦ Κῦρε, ζῆν. Ὀφελος, ὦ Πλοῦτε, μήτ' ἐν γῆ μήτ' ἐν θαλάσῃ μήτ' ἐν οὐρανῷ φανῆται.

4. Οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ ἄν δηλοῦσιν, ὅτι πράξις τις ἦτο δυνατὴ ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. "Ἐλεγον ἄν, εἶπον ἄν, ἐπέποιήκειν ἄν.

β'. Ἡ ὑποτακτικὴ.

1. Ἡ ὑποτακτικὴ σημαίνει τὸ προσδοκώμενον, ἐπιθυμητόν, δυνατόν. Τίθεται δὲ

α) Ἐπὶ παρακλεούσεως ἢ ἀπλῶς ἢ μετὰ τοῦ ἴθι, ἄγε, ἄγε—τε, φέρε· π. χ. "Ἴωμεν. Ἴθε ἀγαλογιζόμεθα. Ἄγε σκοπῶ-

μεν. Ἄγετε καταλίπωμεν τοὺς ἐπιτηδαιοτάτους. Φέρε τὰς μαρτυρίας ἀναγνῶ.

β) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ χρόνου ἐνεστώτος ἢ ἀορίστου π. χ. Τὴν ἀρετὴν μὴ μόνον λόγοις ἐπιτηδεύωμεν. Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσαμεν.

γ) Ἐπὶ ἀπορηματικῶν ἐρωτήσεων (ἄρνησις μὴ) ὅταν ὁ ἐρωτῶν ἀπορῆ π. χ. Τί ποιῶ; Ποῦ τραπέμεθα; Πῆ τις φύγη;

γ'. Ἡ εὐκτική.

1. Ἡ εὐκτική σημαίνει ἐπιθυμίαν, εὐχὴν τοῦ λέγοντος, ἢ ὅποια δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι (ἄρνησις μὴ) π. χ. Ὡ παῖ, γένοιτο πατὴρ εὐτυχέστερος. Μὴ μοι γένοιτο ἄ βούλομαι ἄλλ' ἄ συμφέρει.

2. Ἡ εὐκτική ἐπὶ εὐχῆς προσλαμβάνει τὸ εἶθε, εἰ γάρ, ὡς π. χ. Εἶθε παῖς ἐμὸς εὐθής εἴη. Εἰ γάρ γενοίμην ἀντί σου νεκρός. Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος.

3. Ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν ἐκφράζει κατὰ τὴν γνώμην τοῦ λαλοῦντος τὸ δυνατόν γενέσθαι, ἀμφιβολίαν, ἀβεβαιότητα ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι (ἄρνησις οὐ) π. χ. Σμικροῖς πόνους πῶς ἔλοι τις ἂν τὰ μέγιστα; Ἄνθρωπος ἀριστος οὐκ ἂν εἴη δυσγενής.

δ'. Ἡ προστακτική.

Ἡ προστακτική τίθεται

α) Ἐπὶ προσταγῆς καὶ προτροπῆς π. χ. Ἡδονὴν αἰσχροῦ φεῦγε. Ζημίαν αἰροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχροῦ.

β) Ἐπὶ εὐχῆς καὶ κατάρχει π. χ. Δός ἡμῖν τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον. Ἐρρε εἰς κόρακας.

γ) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ π. χ. Μὴ λέγε μωρὰ.

2. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

α'. Εἰδικαὶ προτάσεις

1. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις εἰδικεύουσι τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται. Ἐκφέρονται δὲ διὰ τοῦ ὅτι καὶ ὡς (ἄρνησις οὐ).

2. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις τίθενται

α) Μετὰ τὰ λεκτικὰ ἢ γνωστικὰ ρήματα.

β) Μετὰ τὸ οὐδέτερον δεικτικῆς ἀνωθυμίας.

3. Ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε χρόνος ἀρκτικός, αἱ εἰδικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται.

α) Δι' ὀριστικῆς παντός χρόνου· π. χ. Λέγεται ὡς ὄντως ἐστὶ κοινὰ τὰ τῶν φίλων.

β) Διὰ τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Δηλὸν ἐστίν, ὡς οὐκ ἄν προέλεγε, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν.

γ) Δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Ἐὰν σὺ ἄφθονα ἔχῃς, οἶδ' ὅτι καὶ ἐμοὶ ἄν εἴη λαμβάνειν.

4. Ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε χρόνος ἱστορικός, αἱ εἰδικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται.

α) Δι' εὐκτικῆς τοῦ πλαγίου λόγου· π. χ. Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν, ὡς καθέυδειν αὐτὸν οὐκ εἶα τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον.

β) Δι' ὀριστικῆς πάντων τῶν χρόνων· π. χ. Ἠγγέθη Περικλεῖ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.

γ) Δι' ὀριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Ἀπεκρίθη Θεμιστοκλῆς, ὅτι οὐτ' ἂν αὐτὸς Σερίφιος ὦν ὀνομαστός ἐγένετο, οὔτε ἐκεῖνος Ἀθηναῖος.

δ) Δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Ἐγὼ Ἀγησίλαος, ὅτι ἄρματι νικήσας τοὺς ἰδιώτας οὐδὲν ὀνομαστότερος ἂν γένοιτο.

5. Μετὰ τὰ λεκτικὰ ῥήματα ἀντὶ προτάσεως εἰδικῆς εὐρηται ἀπαρέμφατον εἰδικόν· π. χ. Ἔλεγε τοὺς μάχους βασιλεύειν.

6. Οὐχὶ σπανίως τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρημένης εἰδικῆς προτάσεως μεταφέρεται εἰς τὴν κυρίαν ὡς ἀντικείμενον (πρόληψις)· π. χ. Οἶδα τὴν γῆν, ὅτι σφαιρικὴ ἐστὶ.

6'. Ἐρωτηματικαὶ προτάσεις.

1. Αἱ ἐρωτηματικαὶ προτάσεις εἶνε ἢ ἀνεξάρτητοι (εὐθεταί) ὅταν ἐκφέρωνται κατ' εὐθεΐαν καὶ δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ προηγουμένου ῥήματος· π. χ. Ἐλήλυθεν ὁ φίλος; ἢ ἐξηρημέναι (πλάγια), ὅταν ἐξαρτῶνται· π. χ. Ἄγνοῶ, εἰ ὁ φίλος ἐλήλυθεν.

2. Αἱ εὐθεταὶ ἐρωτηματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται.

α) Διὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ τόνου· π. χ. Οὗτος καθεύθει;

β) Διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν· π. χ. Ποῖός τις ἐστίν; Πόση ἢ ὁδὸς ἦν;

γ) Διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἐπιρρημάτων· π. χ. Πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης; Ποῦ πορεύει; Πόθεν ἔρχει; Πότε ἄ δεῖ πράξετε;

δ) Ὅταν ἡ ἐρωτηματικὴ πρότασις σύγκηται ἐκ δύο κώλων, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τίθεται τὸ πότερος, πότερον, πότερα, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ ἢ· π. χ. Πότερος καλλίον εἶναι δοκεῖ ὁ πατήρ ἢ ὁ υἱός; Πότερον αἱ γυναῖκες φρονιμώτεραί εἰσιν ἢ οἱ ἄνδρες;

3. Ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων ἐρωτήσεων τίθενται.

α) Ἡ ὀριστικὴ· π. χ. Τίς ἀδικεῖ ἤμεις;

β) Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν πρόκηται νὰ δηλωθῇ τὸ δυνατὸν γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. Τί οὖν ἐποιήσατε;

γ) Ἡ ὑποτακτικὴ· π. χ. Τί φῶ; Τί δρῶμεν;

δ) Ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Πῶς ἄν σωθῆίμεν;

4. Αἱ ἐξήρηται εἰρωτηματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται.

α) Διὰ τῶν ἀντωνυμιῶν, ὁπότερος, ὁποῖος, ὁπόσος, ὁπη-
λίχος, ὅστις, ὅς, ὅσος, κ.τ.λ.

β) Διὰ τῆς τίς, τί, καὶ τῶν ἀπὸ π ἀρχομένων ἐρωτημα-
τικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

γ) Διὰ τῶν ἀπορηματικῶν συνδέσμων εἰ, εἰάν, ἄν.

δ) Ἐπὶ διπλῆς ἐρωτήσεως διὰ τοῦ πότερον—ἢ, εἰ—ἢ,
εἴτε—εἴτε, εἰάν τε—εἰάν τε, εἴτε—ἢ.

5. Αἱ πλάγια ἐρωτηματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται

α) Διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων, ὅ-
ταν ἐξαρτῶνται ἐκ χρόνου ἀρκτικοῦ π. χ. Οἶσθα Εὐθύδημον,
ὁπόσους ὀδόντας ἔχει;

β) Δι' εὐκτικῆς τοῦ πλαγίου λόγου ἢ διὰ τῶν ἐγκλίσεων
τῶν ἀνεξαρτήτων ἐρωτηματικῶν προτάσεων π. χ. Ἡ μή-
τηρ διηρώτα τὸν Κύρον, πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπιέναι;
Φίλιππος ἐρωτηθεὶς, οὔστινας μάλιστα φιλεῖ καὶ οὔστινος
μάλιστα μισεῖ.

6. Μετὰ τὰ ρήματα τὰ σημαίοντα σκέψιν, προσοχὴν, ἐ-
πιμέλειαν, ἐνέργειαν τίθεται πλαγία ἐρωτηματικὴ πρότασις
διὰ μέλλοντος χρόνου τῆς ὀριστικῆς π. χ. Οἱ περσικοὶ νό-
μοι ἐπιμέλονται, ὅπως μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται. Φρόν-
τιζε, ὅπως μὴδὲν αἰσχρὸν ποιήσεις.

Περὶ τῶν φόβου καὶ μερίμνης ρημάτων.

1. Μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης ρήματα τίθεται ἐρωτη-
ματικὴ πρότασις μετὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ μὴ=(μήπως) καὶ
μὴ οὐ=(μήπως δέν).

2. Εἰς τὰς τοιαύτας προτάσεις τίθεται

α) Ὑποτακτικὴ προηγουμένου ἀρκτικοῦ χρόνου π. χ.

Ἔνιοι φοβούμενοι, μὴ ἀποθάνωσιν, ὑπὸ τοῦ φόβου προαποθνήσκουσιν. Ἀπιστεῖς μὴ οὐκ ἐπιστήμη ἢ ἡ ἀρετή;

β) Εὐκτική, ὅταν προηγήται ἱστορικὸς χρόνος π. χ. Ἐδεδοίκεν μὴ φάρμακα μεμιγμένα εἶη.

γ) Ὀριστική π. χ. Δέδοικα μὴ ἄλλου μᾶλλον ἢ τοῦ ἀγαθοῦ μεθέξω.

γ'. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

1. Αὐται ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτι, διότι, ὡς, ἐπεὶ, ἐπειδὴ.

2. Ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αἰτιολογικῶν προτάσεων τίθενται.

α) Ὀριστικὴ συνηθέστατα π. χ. Δεῖ μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ ἀγαθὰ ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς, ὡς μηδὲν ὄφελος τῆς χρήσεως γίγνεται.

β) Οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ ἀν. π. χ. Ἐγὼ τὰ μικρὰ ταῦτα ἀδύνατος, ἐπεὶ ἐβουλόμην ἂν οἴος τε εἶναι.

γ) Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἀν ἢ ἀνευ τούτου π. χ. Δέομαί σου παραμεῖναι ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἐν εἴδιον ακούσαιμι ἢ σοῦ. Οἱ Ἕλληνες ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κύρος γαίνοιτο.

3. Μετὰ τὰ ρήματα τὰ σημαίνοντα πάθος ψυχῆς τίθεται αἰτιολογικὴ πρότασις διὰ τοῦ ὅτι ἢ διὰ τοῦ εἰ σημαίνουσα τὸ αἶτιον τοῦ πάθους π. χ. Χαίρω, ὅτι εὐδοκιμεῖς. Ἄγαμαι, εἰ τὰ χρήματα λυπεῖ τινος ὑμῶν.

δ'. Τελικαὶ προτάσεις.

1 Αἱ τελικαὶ προτάσεις σημαίνουναι τὸ τέλος ἢ τὸν σκοπὸν τῆς κυρίας προτάσεως. Ἐκφέρονται δὲ διὰ τῶν συνδέσμων ἵνα, ὅπως, ὡς καὶ ἀποφατικῶς διὰ τοῦ ἵνα μὴ, ὅπως μὴ, ὡς μὴ, καὶ διὰ μόνου τοῦ μὴ.

2. Τίθενται δὲ αἱ ἐξῆς ἐγκλίσεις

α) Ὑποτακτικὴ ἐνεστῶτος ἢ ἀορίστου χρόνου, ὅταν προηγῆται χρόνος ἀρχαϊκός· π. χ. Τὸν κακὸν δεῖ κολάζειν, ἵνα ἀμείνων ᾦ.

β) Εὐκτικὴ ὅταν προηγῆται χρόνος ἱστορικός· π. χ. Ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δεῖπνα, ἵνα εὐφραίνοντο οἱ συνόντες.

3. Μετὰ τοῦ ὅπως καὶ ὡς συντεταγμένου μεθ' ὑποτακτικῆς τίθεται συνήθως καὶ ὁ ἄν· π. χ. Ὡς ἂν μάθης, ἀκουσον. Τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν, ὅπως ἂν μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τοῦ βίον διάγωμεν.

4. Μετὰ τὸ ἔδει, προσῆκεν, ἔχρῃν, ἄξιον ἦν καὶ τὰ ὅμοια ἢ μετὰ πρότασιν σημαίνουσαν εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον τίθεται καθ' ἑλξίν τελικὴ πρότασις καθ' ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἵνα πρὸς δήλωσιν σκοποῦ, ὅστις δὲν ἐκπληροῦται ἢ δὲν ἐξεπληρώθη· π. χ. Ἐχρῃν τοὺς ἀρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵνα ἦν ὡς ἀληθῆς τῆς πόλεως ἡ δύναμις. Ἐβουλόμην ἂν Σίμωνα τὴν αὐτὴν ἐμοὶ γνώμην ἔχειν, ἵνα ἀτάληθῃ ραδίως ἐργατε. Εἶ γὰρ ὄφελον οἱ πολλοὶ οἰοῖ τε εἶναι τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἰοῖ τε ἦσαν αὐ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα.

ε'. Προτάσεις συμπερισματικά.

1. Αἱ προτάσεις αὗται σημαίνουσαι τὴν ἀμεσον λογικὴν ἀκολουθίαν ἢ τὸ ἀποτέλεσμα ἐξ ἄλλης τινὸς πράξεως ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὥστε, ὡς. Τίθενται δὲ αἱ ἐξῆς ἐγκλίσεις·

α) Ὀριστικὴ ἄνευ τοῦ ἂν (ἄρνησις οὐ)· π. χ. Οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἡ ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρατεῖ τῶν λογισμῶν.

β) Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἂν· π. χ. Πάντες πολεμικὰ πλοῖα παρεσκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ἂν ἠγήσω πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.

γ) Ἡ εὐκτική ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τοῦ ἄν' π. χ. Πλοῖα ὑμῖν πάρεστιν ὥστε ἐξαιρῆς ἄν' ἐπιπέσοιτε.

δ) Ἡ προστακτική ἐπὶ προτροπῆς π. χ. Τὰ πολλὰ ἃ Πρωταγόρας ἔνδον διατρίβει ὥστε θάρρει.

ε) Ἡ ὑποτακτική μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπαγορεύσεως π. χ. Ἔτοιμος καὶ Κέβης, ὥστε μὴ ἀποκάμῃς σελτὸν σῶσαι.

2. Τίθεται πρὸς τούτοις καὶ τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ὥστε, ὅταν ἡ πρότασις τῆς ἀκολουθίας παρίσταται ὡς δυνατὸν ἀπλῶς ἐπακολουθήμα τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει πράξεως (ἄρν. μὴ, σπανίως οὐ) π. χ. Πολλὴν κραυγὴν ἐποίουν, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν.

3. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ὥστε τίθεται καὶ ὅταν ἡ πρότασις τῆς ἀκολουθίας παρίσταται ὡς σκοπὸς ἐπιδιωκόμενος π. χ. Πᾶν ποιοῦσιν ὥστε μὴ δίδόναι δίκην.

4. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ὥστε σημαίνει τὸν ὄρον, τὴν συνθήκην π. χ. Χρήματα ἔδωκε Φιλιππίδας ὥστε ἔχειν Ὀρέον.

5. Ἀντὶ τοῦ ὥστε τίθεται τὸ ἐφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧτε μετ' ἀπαρεμφάτου ἐνεστῶτος, ἀορίστου καὶ μέλλοντος π. χ. Ἀφίεμαί σε ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧτε μηκέτι φιλοσοφεῖν. Οἱ τριάκοντα ἠρέθησαν ἐφ' ᾧτε συγγράφαι νόμους.

6. Μετὰ τὴν ἀντώνυμιαν τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος τίθεται ἀντὶ τοῦ ὥστε. ἢ ὅσος καὶ οἶος μετ' ἀπαρεμφάτου π. χ. Ἐγὼ εἶμι τοιοῦτος, οἶος μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ. Πausανίας εἰς τοσοῦτον προέβη παρανοίας ὅσον τὴν Ἑλλάδα τοῖς πολεμίους παραδοῦναι.

ζ'. Ὑποθετικαὶ προτάσεις.

1. Αὐταὶ σύγκεινται ἐξ ἀποδόσεως (κυρίᾳ πρότασις) καὶ ἐξ ὑποθέσεως (ὑποτελής). Ἐπὶ ὑποθέσεως ἄρνησις εἶνε μὴ, ἐπὶ ἀποδόσεως οὐ ἢ μὴ.

2. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ εἰ, ἔάν, ἄν, ἢν κατὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους.

α) Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται δι' ὀριστικῆς παντός χρόνου μετὰ τοῦ εἰ, ὅταν δὲν ὑποδηλοῦται γνώμη περὶ πραγματικότητας, ἢ δὲ ἀπόδοσις ἐκφέρεται διὰ τῶν ἐγγλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π. χ. *Εἰ μὴ φυλάττεις τὰ μικρά, ἀπολεῖς τὰ μέγιστα. Εἰ ἔργεις τι, δός. Εἰ τοῦτο ἀγνοήσεις, πᾶν ἄρ ἀγνοήσεις. Εἰ οὕτω ταῦτ' ἔχει, πολλοὶ ἄρ ἐπεθύμουν τυραννεῖν.*

β) Ἡ ὑπόθεσις μεθ' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἔάν, ἄρ, ἢρ ἐπὶ δυνατοῦ ἢ ἐνδεχομένου, ἢ δὲ ἀπόδοσις δι' ὀριστικῆς ἢ δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν ἢ διὰ προστακτικῆς· π. χ. *Ἐὰν ζητῆς καλῶς, εὐρήσεις. Ἐὰν ἔγης τι, δόσης ἄρ. Ἐὰν τι ἔχης, δός.*

γ) Ἡ ὑπόθεσις δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ εἰ, ὅταν εἶνε ἀπλή γνώμη τοῦ λέγοντος, ἢ δὲ ἀπόδοσις δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄρ, ἢ δι' ὀριστικῆς ἀρτικῶν χρόνων, ἢ δι' ὀριστικῆς ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. *Εἰ ἐθέλοιεν οἱ πολῖται ὁμονοεῖν ἀλλήλοις, μεγάλη καὶ εὐδαίμων γίγνοιτο ἄρ ἢ πόλις. Εἰ φέροι βλάβην τινά, δεινόν ἐστί τὸ εὖ λέγειν. Εἰ τινα ὀρφῆ οἰκονόμον, οὐδένα ἄρ ἀφείλετο τὴν χώραν.*

δ) Ἡ ὑπόθεσις δι' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἢ δὲ ἀπόδοσις δι' ὀριστικῆς ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν ἀμφότεραι παρίστανται ἀνεκτέλεστοι· π. χ. *Φῶς εἰ μὴ εἰρομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄρ ἦμεν.*

ζ'. Ἀναφορικαὶ προτάσεις.

1. Αὗται ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων. Εἶνε δὲ πέντε εἰδῶν.

α) Προσδιοριστικαί, προσδιορίζουσαι λέξιν τινά τῆς κυρίας

προτάσεως τιθεμένην ἢ νοουμένην. Αὐται ἐκφέρονται διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων π. χ. "Ἐστὶ δίκης ὄφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὀρά. Εἰς καιρὸν ἡμῶν "Αυτοσ ὅδε παρακαθίζεται, ᾧ μεταδώμεν τῆς ζητήσεως. "Ἐξίου τὴν αὐτὴν ζημίαν γίνεσθαι Πασίωσι ψεύδομένῳ, ἧς περ ἂν αὐτὸς ἐτύχαιεν. Οὐ ραδίον ἔστιν εὔρεϊν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι.

β) Αἰτιολογικαί π. χ. Εὐδαίμων Σωκράτης ἐφαίνετο, ὃς (=ὅτι) ἀδεῶς ἐτελεύτα.

γ) Τελικαὶ κατὰ χρόνον μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς π. χ. Στρατηγούς αἰροῦνται, οἳ (ἵνα) πολεμήσουσι Φιλίππῳ.

δ) Συμπερασματικαὶ σημαίνουσαι τὸ ἀποτέλεσμα π. χ. Τίς οὕτως εὐθήης, ὅστις ἀγνοεῖ (=ὥστε ἀγνοεῖν).

ε) Ὑποθετικαὶ σημαίνουσαι ὑπόθεσιν π. χ. Οἱ ἄνθρωποι ἐθέλουσι πείθεσθαι τούτοις, οὓς ἂν ἠγῶνται βελτίστους.

ή'. Χρονικαὶ προτάσεις.

Αὐταὶ σημαίνουσαι χρόνον ἐκφέρονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων. Τίθενται δὲ αἰ ἐξῆς ἐγκλίσεις.

α) Ὀριστικὴ, ὅταν σημαίνηται πραγματικόν τι καὶ βέβαιον (ἄρν. οὐ) π. χ. "Ὅτε εὐτυχεῖς, μὴ μέγα φρόνει.

β) Ὑποτακτικὴ, ὅταν σημαίνηται προσδοκώμενον ἢ ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος π. χ. "Ὅταν σπεύδῃ τις καὶ ὁ θεὸς βοηθεῖ. Μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζόμεθα.

γ) Εὐκτικὴ ἀνευ τοῦ ἂν, ὅταν παρίσταται τι ὡς σκέψις τοῦ λέγοντος ἢ ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος ἐν τῷ παρελθόντι π. χ. "Ὅποτε ἔχοιεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια οἱ στρατιῶται, ὑγιαίνουεν δέ, πονεῖν δὲ δύγαιτο, οὐκ ἂν τις σοὶ δοκοίῃ σωφρονεῖν διαγωνίζεσθαι βουλόμενος τοῖς πολεμίσις. Κῦρος ἐθήρηνεν ὅποτε βούλοιτο γυμνάσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἵππους.

Ζ'. ΠΕΡΙ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ.

1. Τὸ ἀπαρέμφατον εἶνε ρηματικὸν οὐσιαστικὸν ἀφρημένον, διασώζει ὅμως τὴν ρηματικὴν αὐτοῦ φύσιν, ἔχει τὴν διάθεσιν καὶ τοὺς χρόνους τοῦ ρήματος, προσλαμβάνει τὸν ἄν, οὐδέποτε ἐνοῦται μετ' ἐπιθέτου ἀλλὰ μόνον μετ' ἐπιρρημάτων, δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμοὺς ὡς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ρῆμα.

α'. Ἀπαρέμφατον ἑναρθρον.

Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται μετὰ τοῦ ἄρθρου.

α) Ὡς ὑποκείμενον π. χ. Τὸ ἀποθανεῖν τινα ὑπὲρ πατρίδος καλὴ τις τύχη.

β) Ὡς ἀντικείμενον π. χ. Αὐτὸ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται.

γ) Ὡς προσδιορισμὸς π. χ. Πόνους τοῦ ζῆν ἠδέως ἠγεμόνας νομίζετε.

δ) Ὡς κατηγορούμενον π. χ. Τοῦτ' ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι.

β'. Τὸ ἀπαρέμφατον ἀναρθρον.

Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται ἀνάρθρως

α) Ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ρημάτων καὶ ἐκφράσεων π. χ. Οὐδέποτε ἀθροεῖν γρηὶ τὸν κακῶς πράττοντα. Πονηρὰν φύσιν μεταβαλεῖν οὐ ράδιον.

β) Ὡς κατηγορούμενον π. χ. Τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστὶ.

γ) Ὡς ἐπεξήγησι οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρρηματος δεικτικοῦ. π. χ. Εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύγεσθαι περὶ πάτρης. Τοῦτό ἐστὶ δίκαιον, τὸ προσῆκον ἐκάστω ἀ-

ποδιδόται. Καὶ ὑμᾶς οὕτως ἐπαιδεύον, τοὺς μὲν γεραιτέρους προτιμᾶν, τῶν δὲ νεωτέρων προτιμᾶσθαι.

δ'. Ὡς ἀντικείμενον π. χ. Αἰροῦ τεθράναι ἢ ζῆν κίσχυρῶς.

γ'. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.

1. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ εἶνε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τῆς κυρίας προτάσεως καὶ τότε δὲν τίθεται ἰδιαίτερον ὑποκείμενον (ταύτοπροσωπία) ἢ εἶνε διάφορον (έτεροπροσωπία) καὶ τότε τίθεται κατ' αἰτιατικὴν π. χ. Ὁμολογῶ ἁμαρτεῖν· Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοτας εὐτυχεῖν.

2. Ἐὰν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε γενικὸν (τινα) παραλείπεται π. χ. Πρέπει κόσμιον εἶναι (τινα).

3. Πολλάκις ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον π. χ. Δέομαί σου προθύμου εἶναι.

δ'. Κατηγορούμενα καὶ προσδιορισμὸς τοῦ ἀπαρεμφάτου.

1. Τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται κατ' αἰτιατικὴν, ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου γενικὸν ὄν παραλείπεται π. χ. Δεῖ εἶναι (τινα) φιλόπολις καὶ φιλόπρωπος.

2. Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον, τότε τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθενται ἢ κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου καθ' ἑλξιν ἢ κατ' αἰτιατικὴν. π. χ. Κύρου ἐδέοντο ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι. Ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι. Παρτί πρόσῃκει ἄρχοντι φρονίμῳ εἶναι. Παρραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι ἦκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στρατεύμα. Καὶ Ξενίᾳ παρραγγέλλει ἦκειν λαβόντι τοὺς ἄνδρας.

ε'. Ἀντικείμενον.

Τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ῥῆμα· π. χ. Δεῖ ἐπιμελεῖσθαι τῶν γορέων. Προσῆκει βοηθεῖν τῇ πατρίδι. Χαλεπὸν ἐστὶ σῶζειν τὰ γαθὰ.

ς'. Ρήματα συντάσσόμενα μετ' ἀπαρεμφάτου.

1. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα συντάσσονται μετ' ἀνάρθρου ἀπαρεμφάτου, τὸ ὅποσον ὀνομάζεται εἰδικὸν καὶ ἐξηγεῖται μετὰ τοῦ ὅτι καὶ ὀριστικῆς· (ἄρν. οὐ).

α) Τὰ λεκτικά· π. χ. Πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει.

β) Τὰ δοξαστικά· π. χ. Ὅ,τι ἂν ποιῆς, νόμιζε τοὺς θεοὺς ὀρεῖν. Τὸ κέρδος ἡγοῦ (εἶναι) κέρδος ἂν δίκαιον ἦ.

γ) Τὰ ἔχοντα μελλοντικὴν σημασίαν συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου μέλλοντος χρόνου καὶ σπανίως ἁορίστου μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Ὁμνέουσιν οἱ πολῖται μὴ τὰ ἱερά ὄπλα κατασχυνεῖν. Ἐλπίζω τοὺς Ἀθηναίους καταπλαγέντας τῷ ἀδοκίμῳ καταλύσαι ἂν τὸν πλοῦν.

2. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα συντάσσονται μετ' ἀνάρθρου ἀπαρεμφάτου, ὅπερ ἐξηγεῖται διὰ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ γὰ (ἄρν. μή).

α) Τὰ ἐπιθυμίας καὶ βουλήσεως σημαντικά· π. χ. Βούλομαι λέγειν. Ἐπιθυμῶ μαθεῖν.

β) Τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ικανότητα εἰς τι εἴτε ἐπίθετα εἶνε εἴτε ῥήματα· π. χ. Ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν δυναμέθα λαμβάνειν. Χώρα ἀγαθὴ ἐκφέρειν καρπὸν.

γ) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ φοβεῖσθαι, κωλύειν, αἰσχύ-

νεσθαι· π. χ. Φοβοῦμαι λέγειν τάλησθῃ. Οὐδὲν κωλύειν κακὸν παθεῖν ὑπὸ τῶν κρείττωνων.

δ) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ διδόναι, τάττειν καὶ αἰρεῖσθαι θέλουσι τελικὸν ἀπαρέμφατον· π. χ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Δίγινῆταις Θυρέαν οἰκίην. Εἴλοτο Δρακόντιον Σπαρτιάτην δρόμου ἐπιμεληθῆναι.

ε) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ αἰρεῖσθαι, ἐκλέγειν, προτιμᾶν· π. χ. Οἱ πολέμιοι τὴν ἐξ Ἄρειου Πάγου βουλήν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας.

ζ'. Τὸ ἀπαρέμφατον ἀπολύτως καὶ ἀνεξαρτήτως.

Ἀπολύτως καὶ ἀνεξαρτήτως τὸ ἀπαρέμφατον κεῖται

α) Εἰς τὰς φράσεις, ὀλίγου ἢ μικροῦ δεῖν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὡς εἰπεῖν· κτ.λ. π. χ. Γήλοφος τις μέσος ὀλίγου δεῖν ἐν τοῖν στρατοπέδοιιν ἰκανώτατος εἶναι ἐδόκει συνελθεῖν. Τὸ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν καὶ λέγειν μικροῦ δεῖν ὁμοίον ἐστὶ τῷ ὄνειδιζειν. Ἀληθές γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν εἰρήνασι. Εἰσὶν ἑαυτοῖς εὖνοι πάντες, ὡς εἰπεῖν, ἄνθρωποι.

β) Εἰς δῆλωσιν προσταγῆς, προτροπῆς καὶ δεήσεως· π. χ. Ὡ ξεῖν' ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι. Θεοὶ πολῖται, μὴ με δουλείας τυχεῖν.

Η'. Η ΜΕΤΟΧΗ.

Ἡ μετοχή εἶνε ρηματικὸν ἐπίθετον. Τίθεται δὲ ἐπιθετικῶς, κατηγορηματικῶς, παραθετικῶς.

α'. Ἡ ἐπιθετικὴ μετοχή.

1. Τίθεται ἡ μετοχή ἐνάρθρως συνήθως, ὡς καὶ τὸ ἐπί-

θετον, μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ. Συμφωνεῖ δὲ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν π.χ. Ὁ Λάμπων ἤλιος. Ἡ Λάμπουσα ἀκτίς. Τὸ καὶσα πῦρ.

2. Ἡ ἑναρθρος μετοχὴ κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ λαμβάνεται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ π.χ. Ὁ Λέγων = ὁ ρήτωρ. Ὁ νικῶν = ὁ νικητὴς. Ὁ ἔρων = ὁ ἔραστὴς.

3. Τὸ οὐδέτερον ἰδίως τῆς μετοχῆς ἔχει πολλάκις σημασίαν ἀφρημένου οὐσιαστικοῦ π.χ. Τὸ δεῖδι = (ὁ φόβος). Τὸ θαρσοῦν (= τὸ θάρρος). Τὸ βουλιμερον (= ἡ βούλησις).

β'. Ἡ μεταγῆ κατηγορηματικῶς.

1. Ἡ μετοχὴ τίθεται ὡς κατηγορούμενον ἢ τοῦ ὑποκειμένου κατὰ πτώσιν ὀνομαστικὴν ἢ τοῦ ἀντικειμένου π.χ. Μένοντο ἄνθρωπος ὄν. Ὁσὶ ἄνδρα τρέγοντα.

2. Τὰ ἐπίμεινα ρήματα συντάσσονται μετὰ κατηγορηματικῆς μετοχῆς.

α) Τὰ γίνεσθαι, εἶναι, ὑπάρχειν π.χ. Μισοῦντες γίγνονται τοὺς κακοὺς. Περικλέους γνώμη ἦν περικηκούα. Ὑπῆρχον Ὀλύμπιοι δύναντίν τινα κεκτημέναι.

β) Τὰ αισθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικά π.χ. Τὰς μελίσσας ὀρώμεν ἐφ' ἅπαντα τὰ ἄνθη καθιζάνουσας. Ὁ ἐν πολέμῳ εὐτυχία πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστω ἐπαίρομενος. Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούει ἄνδρα ἀγαθὴν γεγονότα; Γιγνώσκω ἤπτων ὄν πολὺ ἡμῶν.

γ) Τὰ δεΐξεως καὶ δηλώσεως σημαντικά π.χ. Κῦρον ἐκστρατεύσαντα πρῶτος ἤγγειλα. Πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν Φίλιππος ἐξεληλεκται. Ἡ ψυχὴ ἀθάνατος φαίνεται οὐσα. Ὁ Σωκράτης ἐδείκνυεν ἑαυτὸν καλὸν κάγαθὸν ὄντα.

δ) Τὰ ἀνοχῆς, καρτερίας καὶ ψυχικοῦ πάθους π.χ. Ἀνέχου πάσων. Μὴ κάμης φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν. Ἄρθομαι

ἐλεγχόμενος. Χαίρω μαρθάνων. "Ἡδομαι ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος. Οὐκ αἰσχύνομαι μαρθάνων.

ε) Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά· π. χ. "Ἀρξομαι ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς λέγων. Θεὸν λήξω προστάτην ἔχων. Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπαύσατο τὰς πόλεις κακῶς ποιοῦντες.

ς) Τὰ τυγχάνειν, λανθάνειν, διαγίγνεσθαι, διατελεῖν, διάγειν, τὰ ὅποια μετὰ τῆς μετοχῆς ἀποτελοῦσι μίαν ἔννοιαν, ἐν ἧ πρωτεύει ἡ σημασία τῆς μετοχῆς· π. χ. Τυχάνω ὧν = κατὰ τύχην εἶμαι. "Ελευθερ ἀπιῶν = κρύφα ἀπῆλθεν. "Εφθην εἰπῶν = πρὸ ὀλίγου εἶπον. Πολεμῶν διεγίγνετο = ἀδικολείπτως ἐπολέμει. Διῆγε σκοπῶν = αἰεὶ ἐσκόπει. Διετέλεισαν μαχόμενοι = συνεχῶς ἐμάχοντο.

ζ) Τὸ οἴχεσθαι, ὅταν πρόκηται νὰ δηλωθῆ μετ' ἐμφάσεως ἢ ἐκ τόπου κινήσεις καὶ ἀπομάκρυνσις· π. χ. Οἴχεται θανάων = (ἀπέθανε καὶ πάει). "Ἠχετο ἀπιῶν = (τρυχεῶς ἀπῆλθεν).

γ'. Ἡ μετοχή παραθετικῶς.

1. Ἡ παραθετικὴ (ἢ ἐπιρρηματικὴ) μετοχὴ ἀναφέρεται εἰς λέξιν τινὰ τῆς προτάσεως συμφωνοῦσα κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν.

2. Ἡ παραθετικὴ μετοχὴ δηλοῖ χρόνον (χρονικὴ μετοχὴ) αἰτίαν (αἰτιολογικὴ), ὑπόθεσιν (ὑποθετικὴ), τρόπον (τροπικὴ), ἐναντίωσιν (ἐναντιωματικὴ), καὶ σκοπὸν (τελικὴ). Δύναται δὲ νὰ αναλυθῆ εἰς ἀντιστοιχοὺς προτάσεις ἐκτὸς τῆς τροπικῆς μετοχῆς, ἧτις δὲν ἔχει ἀντίστοιχον πρότασιν.

α) Χρονικὴ μετοχὴ· π. χ. Ταῦτ' εἰπῶν ἐμαθέζετο.

β) Αἰτιολογικὴ μετοχὴ· π. χ. Συνεπὸς πεφυκῶς φεῦγε τὴν πανουργίαν.

γ) Ὑποθετικὴ μετοχὴ· π. χ. Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν εὐδαίμονεϊν.

δ) Ἐναντιωματικὴ μετοχὴ π. χ. Πολλοὶ ὄντες εὐγενεῖς εἰσι κακοί.

ε) Τροπικὴ μετοχὴ π. χ. Δηιζόμενοι ζῶσιν.

ς) Τελικὴ μετοχὴ. Τοῦτο ἔρχομαι λέξων. Ἴωμεν ἀπολαυσόμενοι τὸν ἀπὸ τῆς μάχης ἰδρῶτα.

3. Ἡ παραθετικὴ μετοχὴ, ἣτις δὲν ἀναφέρεται εἰς λέξιν τινὰ τῆς κυρίας προτάσεως ἀλλ' ἔχει ὑποκείμενον διάφορον τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, λέγεται ἀπόλυτος.

Τίθεται δὲ ἢ ἀπόλυτος μετοχὴ.

α) Κατὰ γενικὴν (ἀπόλυτος γενικὴ) ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ρημάτων π. χ. Ἐβ̄ φερομένης τῆς γεωργίας, ἔρρωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι.

β) Κατ' αἰτιατικὴν (ἀπόλυτος αἰτιατικὴ).

1. Ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων ρημάτων π. χ. Ἐξὸν ζῆν ἤρην μὴ καλῶς αἰρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν.

2. Ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων ἐκφράσεων ἀδῆλον ὄν, αἰσχρὸν ὄν, ἀδύνατον ὄν, κτλ.

3. Σπανιώτερον ἐπὶ προσωπικῶν ρημάτων καὶ πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὡς περ π. χ. Τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσι ὡς (ἢ ὡς περ) τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὀμιλίαν ἀσκησιν οὔσαι τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσι.

Περὶ τῶν εἰς τὸς καὶ τέος ρηματικῶν

1. Τὰ εἰς τός, τῆ, τόν, σημαίνουσιν.

α) Πάθος π. χ. Ποιητός = πεποιημένος.

β) Δυνατὸν ἢ ἀξίον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαίνον π. χ. Ἀλωτός (= δυνατός νὰ ἀλωθῆ). Ἐπαινετός (= ἀξίος νὰ ἐπαινεθῆ) Τινὰ τῶν εἰς τὸς μάλιστα σύνθετα μετὰ τοῦ ἀποφατικοῦ α ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν

π. χ. Ἄθεατος = ὁ μὴ ἰδών. Ἀπρακτος = ὁ μηδὲν πράξας.

2. Τζῦτα συντάσσονται συνήθως μὲν προσωπικῶς ὡς τὰ ἄλλα ἐπίθετα ἀλλὰ τινὰ καὶ ἀπροσώπως ἐκφερόμενα κατ' οὐδέτερον γένος ἐνί' ἢ μετὰ τοῦ ἐστί' π. χ. Ὁ Πειραιεύς ἦν ἀφύλακτος. Οὐ ριπτόν μοι ἐστί.

3. Τὰ εἰς τέα, τέα, τέον, σημαίνουσι τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος δηλούμενον π. χ. Ἐπαινετέος ὁ ἀνὴρ. Ἐπαινετέα ἡ γυνή = πρέπει νὰ ἐπαινεθῇ ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή. Ἐπαινετέον τ' ἢ ἄνδρα = πρέπει νὰ ἐπαινεσωμεν τὸν ἄνδρα.

4. Τιθενται δὲ α) προσωπικῶς π. χ. Ἡ ἀρετὴ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀσκητέα ἐστί. Οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ὁ ἀνὴρ. β) ἀπροσώπως κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἐστί (ἢ νοουμένου τοῦ ἐστί καὶ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὸ δεῖ καὶ τὸ οἰκεῖν ἀπχρέματον π. χ. Τὴν ἀρετὴν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀσκητέα ἐστί (= δεῖ ἀσκεῖν.) Οὐκ αθυμητέον (= οὐ δεῖ ἀθυμεῖν.)

5. Ὅταν εἶνε ἀπροσώπος ἢ σύνταξις δέχονται τὸ ποιητικ' ἢ αἷτιον πάντοτε κατὰ δοτικὴν π. χ. Γραπτέον μοι τὴν ἐπιστολήν. Τὸ θάνατον ἡμῶν μετ' εὐδουξίας αἰρείται.

6. Τὸ ἀντικείμενον καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἀπροσώπων εἰς τέον τιθενται καθ' ἡν πτώσιν ἀπαιτεῖ τὸ σύστοιχον ρῆμα. π. χ. Ἐπιθυμητέον ἐστί τῆς ἀρετῆς. Ἐπιχειρητέον ἡμῶν τῷ ἔργῳ. Ἐπαινετέον ἡμῶν τὰ καλά.

Θ'. ΠΕΡΙ ΑΡΘΡΟΥ.

Τὸ ἄρθρον ἦτο ἀρχαϊότατα δεικτικὴ ἀντωνυμία. Τὴν σημασίαν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας διετήρησε καὶ ὁ πεζὺς λόγος.

α) Ἐν τῷ ὁ μὲν — ὁ δὲ ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων καὶ γενῶν τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ π. χ. Περὶ πλείο-

νος ποιού δόξαν καλήν ἢ πλοῦτον τοῖς παισὶν καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ θνητός, ἡ δὲ ἀθάνατος.

β) Ἐν τῷ ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δέ, ἄνευ τοῦ μὲν καθ' ὅλας τὰς πτώσεις· π. χ. Κύρος δίδωσι τῷ Κλεάρχῳ μυρίους δαρεικούς· ὁ δὲ λαβὼν τούτους συνέλεξε στράτευμα.

γ) Εἰς τὰς φράσεις καὶ τὸν=καὶ τοῦτον· π. χ. Καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται. Καὶ τὸν κελεῦσαι δοῦναι, καὶ τὸν εἰπεῖν, τὸν δὲ γελάσαι,

δ) Ἐπὶ τῶν φράσεων τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τά, ὅταν ὁ λέγων δὲν θέλῃ ἢ δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· π. χ. Καί μοι κάλει τὸν καὶ τόν.

ε) Ἐν τῇ φράσει πρὸ τοῦ=πρότερον, πρὸ τούτου τοῦ χρόνου· π. χ. Τούτῳ τῷ οἰκίηματι πρὸ τοῦ ὡς ταμειεῖν ἐχρήθη το Ἰππόνιος.

Τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν ἀρθρικὴν τοῦ σημασίας.

1. Τὸ ἄρθρον τίθεται

α) Ὅταν ὀρίζωμεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα γνωστὸν ἤδη καὶ ἐξαίρωμεν καὶ διακρίνωμεν τοῦτο τῶν ἄλλων ὁμοειδῶν· π. χ. Ὁ Ξενίας ὁ Ἀρκὰς ἀγῶνα ἔθηκεν, ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κύρος.

β) Ὅταν πρόκηται γενικῶς νὰ δηλωθῇ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀντιπροσωπεῦον ὀλόκληρον εἶδος· π. χ. Εὐ φέρειν χρῆ συμφορὰς τὸν εὐγενῆ.

γ) Ὅταν ἔχη σημασίαν κτητικῆς ἀντωνυμίας· π. χ. Οἱ γονεῖς στέργουσιν τὰ τέκνα.

δ) Ὅταν σημαίνῃ τὸ ἀνήκον, προσήκον, ἴδιον, ἀπαιτούμενον καὶ ἀναγκαῖον· π. χ. Ἐνόμιζεν εἰ ἕκαστος τὸ μέρος (ἴδιον) ποιήσειε, τὸ ὅλον καλῶς ἔχειν.

ε) "Όταν γίνεται παράθεσις π. χ. 'Εγώ, ὁ τλήμων, σὺ, ὁ αἷτιος.

2. Τὸ ἄρθρον πολλάκις μεταβάλλει τὴν σημασίαν π. χ. Πολλοὶ=ὄχι ὀλίγοι, οἱ πολλοὶ=ὁ λαὸς ὁ ὄχλος, οἱ δημοκρατικοί.

Παράλειψις τοῦ ἄρθρου.

Τὸ ἄρθρον παραλείπεται

α) 'Επὶ κατηγορουμένου π. χ. Πολλοῖς ὁ καιρὸς γίνεται διδάσκαλος.

β) 'Επὶ ἀορίστου προσώπου ἢ πραγμάτων, ἢ ζώων π. χ. Γυνὴ χάρᾳ ὄρνιτι εἶχε.

γ) 'Επὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων π. χ. Δαρείου καὶ Περσάτιδος γίνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῆρος.

δ) 'Επὶ πολλῶν προσηγορικῶν ὀνομάτων λαμβανομένων ἐπὶ γενικῆς ἐννοίας π. χ. Πάρεσι περὶ θυσίαν πολέμαρχοι, λοχαγοί, περτηχοστῆρες.

ε) 'Επὶ τῶν ὀνομάτων τῆς συγγενείας π. χ. Εἶδε πατέρα καὶ μητέρα καὶ ἀδελφὸς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἀίχμαλῶτους.

ς) 'Επὶ ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν π. χ. Δόξα καὶ ἐπιμέλεια καὶ γούρ, καὶ τέχνη, καὶ νόμος βαρέων καὶ κούφων πρότερα ἂν εἴη.

ζ) 'Επὶ τοῦ βασιλέως, ὅταν λαμβάνεται ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν π. χ. Βασιλεὺς νικᾷν ἠγεῖται.

η) 'Επὶ τῶν οὐρανός, γῆ, ἥλιος, σελήνη, ἄστρ (ἐπὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν) π. χ. "Ότε ἥλιος, ἐδύετο. "Υδὼρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ. "Απειμι εἰς ἄστρ.

'Επιθετοποιοὺς καὶ οὐσιαστικοποιοὺς δύνامي τοῦ ἄρθρου.

1. Γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ πτώ-

σεως καὶ ἀναφορικῆ πρότασις διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου π. χ. Ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος (=ὁ βασιλείου θρόνος). Οἱ πάλοι ἄνθρωποι (=οἱ παλαιοί.) Ἡ κατὰ νόμον τιμωρία (=ἡ νόμιμος). Ἄνδροτίων τῆς ὄπου βούλεσθε ὀλιγαρχίας ἀσελγέστερος γέγονε.

2. Τὸ ἄρθρον τὸ ἢ τὰ πᾶσαν λέξιν καὶ ὀλόκληρον πρότασιν μεταβάλλει εἰς οὐσιαστικόν π. χ. Τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ τὸ ταπεινόν καὶ τὸ ὑβριστικόν διὰ τοῦ τρόπου καὶ διὰ τοῦ προσώπου καὶ διὰ τῶν σχημάτων διαφαίνει. Τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν. Ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς. Τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. Τὰ παρ' ἐμοί= (ἡ ἐμὴ θέσις, ἡ ἐμὴ κατάστασις).

Γ'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

1. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (ἐγώ, σύ, αὐτός,) σημαίνουναι τὰ τρία τοῦ λόγου πρόσωπα ἢ τὸ λαλοῦν, τὸ ἀκοῦον καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος γίγνεται.

2. Αἱ ὀνομαστικαὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου ἐνικῶ καὶ πληθυντικῶ ἀριθμοῦ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (ἐγώ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς) τίθενται ἐπὶ ἐμφάσεως καὶ ἀντιθέσεως π. χ. Σὺ τοῦτ' εἶρηκας. Σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ.

3. Τὴν ἐκλιπούσαν ὀνομαστικὴν τοῦ τρίτου προσώπου καὶ τὰς πλαγίας αὐτῆς πτώσεις ἐπὶ ἐμφάσεως ἀναπληροῖ συνήθως ἢ αὐτὸς ἢ αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι ἐκεῖνος, ὅδε, οὗτος π. χ. Τοῖς μετὰ Πυθαγόρου ἤρκει τὸ αὐτὸς ἔφα. Ἐγὼ μὲν δρῶ, ἐκεῖνος οὐ.

4. Οἱ ἐγκλιτικοὶ τύποι μου, μοι, με, σου, σοι, σε, τίθενται ἄνευ ἐμφάσεως, οἱ δὲ ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ, σοῦ, σοί, σέ, ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ὅταν εἴνε μετὰ προθέσεων π. χ. Οὐκ ἐμοὶ ἀρέσκει.

Ἐγὼ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι. Ἐμοῦ μὲν κατεγέλασε, σὲ δὲ ἐπήνεσε. Μετὰ σοῦ βούλομαι ἀπιέναι

Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία, αὐτός, ἡ, ὅ.

1. Ἡ ἀντωνυμία αὕτη τίθεται

α) Ἀνάρθρως ἢ καθ' ἑαυτὴν ἢ μετ' οὐσιαστικοῦ, ὅταν ὀρίζωμέν τι μετ' ἐμφάσεως καὶ διακρίνωμεν αὐτὸ παντὸς ἄλλου· π. χ. Σοφοῖς ὀμιλῶν αὐτὸς ἐκβήσει σοφός. Τὴν στρατιᾶν αὐτὸς Ἐερέξης ἤγαγεν.

β) Εἶνε ἐπαναληπτικὴ δηλ. τίθεται, ὅταν ἐπαναλαμβάνωμεν προλεχθέν τι ὄνομα· π. χ. Τισαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ (τῷ ἀδελφῷ).

γ) Μετ' ἄρθρου τίθεται ὡς ἐπίθετον σημαίνουσα ὁ ἴδιος· π. χ. Τὴν Ἀττικὴν ἀνθρώποι κατόκουσιν οἱ αὐτοί.

2. Ἡ αὐτὸς μετ' ἀριθμητικοῦ τακτικοῦ ἐπιθέτου ἀπὸ τοῦ τρίτου καὶ ἐφεξῆς συνοδευομένη ὑπὸ κυρίου ὀνόματος σημαίνει τὸ κυριώτατον πρόσωπον· π. χ. Ἐστρατῆγαι Νικίας τρίτος αὐτός. Στρατηγὸς ἦν Ξενοκλείδης πέμπτος αὐτός.

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

1. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τοῦ α' καὶ β'. προσώπου ἀναφέρεται ἀμέσως εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς αὐτῆς προτάσεως. π. χ. Πείθω ἑμαυτόν. Γινῶθι σαυτόν.

2. Ἡ τοῦ τρίτου προσώπου τίθεται

α) Ὅταν ἀναφέρηται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἢς μέρος ἀποτελεῖ καὶ αὐτή· π. χ. Ἐαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ.

β) Ἐν ἐξηρητημένῃ προτάσει ἢ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετὰ μετοχῆς ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτά-

σεως· π. χ. Περικλῆς ὑπετόπησε μὴ Ἀρχίδαμος τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπη. Ἐβούλετο Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην.

γ) Ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἀναφερομένη· π. χ. Τὸν κωμάρχην ἦγε πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας. (δηλ. τοῦ κωμάρχου).

Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι

1. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσιν, ὅτι ἀντικείμενόν τι εἶνε κτῆμα προσώπου τινός. Ἡ κτῆσις ἐκφέρεται κατὰ τρεῖς τρόπους.

α) Διὰ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ πρώτου προσώπου καὶ δευτέρου (ἐμός, ἐμή, ἐμόν· σός, σή, σόν· ἡμέτερος, ἡμέτερα, ἡμέτερον· ὑμέτερος, ὑμέτερα, ὑμέτερον), ὅταν πρόκηται νὰ ἐκφρασθῇ ἔμφασις ἢ ἀντίθεσις· π. χ. Ὁ ἐμός ἀδελφός. Ἡ σὴ μήτηρ. Τὸ σὸν παιδίον.

β) Διὰ τῶν γενικῶν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου (μοῦ, σοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν), ὅταν δὲν ἀπαιτῆται ἔμφασις· π. χ. Ὁ ἀδελφός μου. Ἡ μήτηρ σου.

γ) Διὰ τῆς γενικῆς τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν ἑμαυτοῦ, σεαυτοῦ ἀντὶ τοῦ ἐμός, σός, ἀντὶ δὲ τοῦ ἡμέτερος καὶ ὑμέτερος, τὸ ἡμέτερος αὐτῶν καὶ ὑμέτερος αὐτῶν, ὅταν ὁ κτῆτωρ, εἶνε τὸ αὐτὸ πρόσωπον πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως π. χ. Μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμέτεροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τούτων λόγοις. Οὐχ ἦττον φροντίζω τῆς ἐκείνου δόξης ἢ τῶν ἑμαυτοῦ κινδύνων.

2. Ἐκ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ τρίτου προσώπου ἢ μὲν ἐός εἶνε ἄχρηστος, ἢ δὲ σφέτερος σπανία. Ἀντὶ τούτων τίθεται μετ' ἐμφάσεως ἢ γενικῆ ἐκείνου, ἐκείνων, ἀνευ δὲ ἐμφάσεως ἢ γενικῆ ἑαυτοῦ, ἑαυτῶν· π. χ. Ἦττον φροντίζω

τῆς ἐκείνου δόξης ἢ τῶν ἑαυτοῦ κινδύνων. Μετεπέμψατο ὁ Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς. Τῶν νικόντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

1. Αὗται σημαίνουσι δεῖξιν, ἀλλ' ἢ μὲν ὅδε δηλοῖ τι ἀντικείμενον παρὸν καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἢ μὲν κείμενον, ἢ δὲ οὗτος, περὶ οὗ ἤδη ἔγεινε λόγος, ἢ ἐκεῖνος μακράν τι κείμενον· π. χ. "Ἦδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἑλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει. Παρὰ πάντα ταῦτα ἐκεῖνο ἔτι ἀκούσατέ μου.

2. Ἡ οὗτος καὶ ἡ ὅδε παράκεινται πολλάκις, ἀλλ' ἢ μὲν ἀναφέρεται εἰς τὰ προλεχθέντα, ἢ δὲ εἰς τὰ ἐπόμενα· π. χ. Τεκμήριον δὲ τούτου καὶ τόδε. Ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγειλον τάδε.

3. Τὸ οὐδέτερον ἰδίως γένος τῆς οὗτος καὶ ἐκεῖνος ἀναφέρεται πολλάκις καὶ εἰς τὰ ἀμέσως ἐπόμενα· π. χ. Ἐκεῖνο ἀθυρῶ, ὅτι μοι δοκεῖ τὰς τῶν θεῶν εὐεργεσίας οὐδ' ἂν εἰς ποτε ἀνθρώπων δύναιτο ἀξίαις χάρισιν ἀμειβεσθαι. Πρόξενος εὐδήλον καὶ τοῦτο ἔχει, ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας.

4. Διὰ τῆς οὗτος, ὦ οὗτος, οὗτος σὺ, προσκαλοῦμεν πρόσωπόν τι· π. χ. Παίζων ὁ Φαληρεὺς ἔφη, οὗτος Ἀπολλόδωρος οὐ περιμενεῖς;

5. Ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος ἀναφερόμεναι εἰς προηγούμενα ἀποδίδονται συνήθως ἢ μὲν οὗτος πρὸς τὸ προσεχέστερον, ἢ δ' ἐκεῖνος εἰς τὰ ἀπωτέρω· π. χ. Ἐθίξε σαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν, ἀλλὰ σύννου· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ (τὸ σκυθρωπὸν) αὐθάδης, διὰ δὲ τοῦτο (τὸ σύννου) φρόνιμος εἶναι δόξεις.

6. Ἡ ἐκεῖνος τίθεται ἐπὶ γνωστῶν ἢ ἐπὶ ψόγου ἢ ἐπὶ ἐπαίνου· π. χ. Ὅς (Φοῖβος) μοι τὰ πόλλ' ἐκέλευ, ὅτ' ἐξέχρη

κακία, ταύτην ἔλεξε παῦλαν. Πολλοὶ γεγονόασι ρήτορες ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, Θρασύβουλος, ἔτεροι μῦριοι.

7. Ἡ τοιοῦτος καὶ τοιάσδε σημαίνουσι ποιότητα ἢ ιδιότητα π. χ. *Τοιαῦτα* εἶπεν. *Τοιάσδε* ἦν ὁ Περικλῆς. Ἡ *τοσοῦτος* καὶ *τοσόσδε* ποσότητα, πλῆθος, μέγεθος ἢ ἐπὶ τὸ μείζον ἢ ἐπὶ τὸ ἔλασσον π.χ. *Τοσοῦτον* σοφώτερός ἐστιν ἐμοῦ. Ἡμεῖς *τοσοῖδε* ὄντες (τόσοι ὀλίγοι) ἐνικῶμεν βασιλεία.

8. Ἡ *τηλικούτος* καὶ ἡ *τηλικόσδε* σημαίνουσιν ἡλικίαν ἢ μέγεθος π. χ. *Σοφώτερός* ἐστιν ἐμοῦ *τηλικούτου* ὄντος (=γένροντος). Τὸ *κάλλος* καὶ ἡ *ρώμη* *πρεπωδέστατα τοῖς τηλικούτοις* (=νέοις) ἐστίν. *Τηλικαύτη πόλις* (=τόσον μεγάλη).

9. Ἡ τοιοῦτος ἀναφέρεται εἰς τὰ ἡγούμενα, ἢ δὲ τοιάσδε εἰς τὰ ἐπόμενα π. χ. *Τοιαῦτα* μὲν (δηλ. οἷα τὰ εἰρημένα) οἱ Κερκυραῖοι εἶπον, οἱ δὲ Κορίνθιοι *τοιάδε* (δηλ. τὰ ἐξῆς).

Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

1. Αἱ ὅς, οἷος, ὅσος, ἡλικίος, ἀναφέρονται εἰς ὄρισμένον τι, αἱ δὲ ὅστις, ὅποδος, ὅπόσος, ὀηλικίος, εἰς ἀόριστόν τι καὶ γενικόν. π. χ. *Πατήρ*, ὅς τοὺς παῖδας καλῶς παιδεύει, εὐδαίμων ἐστί. Ἐγὼ εἰμι οἷος ἀείποτε μεταβάλλεσθαι. Ὅσῃ δύναμιν ἔχεις, ὧ δέσποτα. Ἡλικίος καὶ οἷος γέγονε. Μάκχιος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει.

2. Τὸ οἷός εἰμι μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει ἐπιτήδειος, ἔτοιμος, πρόθυμος, τὸ δὲ οἷός τ' εἰμι σημαίνει δύναμαι π.χ. Οὐχ ἦν ἡ ὦρα οἷα ἄρδειν τὸ πεδίον. Οὐχ οἷός τ' εἰμι ὄπλα φέρειν.

3. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν πρὸς τὴν προσδιοριζομένην ὑπ' αὐτῆς λέξιν, κατὰ δὲ τὴν πτώσιν τίθεται ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ρῆμα τῆς ἀναφορικῆς

προτάσεως· π. χ. Ὁ πατήρ, δε τοὺς παῖδας καλῶς παιδεύει, εὐδαίμων ἐστίν. Ὁ πατήρ, οὗ οἱ παῖδες καλοὶ καγαθοὶ εἰσιν, εὐδαίμων ἐστίν. Ὁ πατήρ, ᾧ οἱ παῖδες εὐπειθεῖς εἰσιν, εὐδαίμων ἐστίν. Ὁ πατήρ, ὃν οἱ παῖδες φιλοῦσιν, εὐδαίμων ἐστίν.

4. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, ἥτις ἔπρεπε νὰ εἶνε κατ' αἰτιατικὴν ὡς ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ὅταν ἀναφέρηται εἰς οὐσιαστικὸν ἢ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν γενικῆς ἢ δοτικῆς πτώσεως, ἔλκεται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ κατὰ πτώσιν· π. χ. Ἀξιοῦσεσθε τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε. Ἐμμένομεν (τούτοις) οἷς ὠμολογήσαμεν. Οἱ χρησμοῦδοι ἴσασιν οὐδὲν (τούτων) ὧν λέγουσιν.

Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

1. Τὰς ἐρωτηματικὰς ἀντωνυμίας, τίς, πότερος, πόσος, ποῖος, πηλίκος, ποσταῖος, πόστος, ποδαπός, μεταχειρίζομεθα, ὅταν ἐρωτῶμεν περὶ προσώπων ἢ πραγμάτων.

2. Ἡ τίς λαμβανομένη οὐσιαστικῶς καὶ ἐπιθετικῶς τίθεται, ὅταν ἐρωτῶμεν περὶ προσώπου ἢ πράγματός τινος· π. χ. Τίνα καιρὸν τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; Τίς εἶ; Τι βούλεσθε;

3. Ἡ πότερος σημαίνει τίς ἐκ τῶν δύο· π. χ. Πότερον αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς πόλεσι φρονιμώτεραι δοκοῦσιν εἶναι ἢ ἄνδρες; Πότερος καλλίων δοκεῖ εἶναι ὁ πατήρ ἢ ὁ υἱός.

4. Ἡ πόσος τίθεται ἐπὶ πλήθους καὶ μεγέθους· π. χ. Πόσα ἔτη; Ἡ ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος· π. χ. Ποῖον ἔργον ἢ βίον;

5. Ἡ πηλίκος ἐπὶ ἡλικίας καὶ μεγέθους· π. χ. Πηλίκος ἦσθα ἐπὶ τῶν μηδικῶν; Πηλίκον τί ἐστι τὸ χωρίον; Ἡ πο-

σταίος ἐπὶ ποσοῦ χρόνου· π. χ. Ποσταίος ἂν ἐκεῖσε ἀφικόμην;

6. Ἡ πόσις ἐπὶ τάξεως ἀριθμητικῆς, ἐν ἣ εὐρίσκεται τι π. χ. Κατανόησον πόσῳ μέρει αὐτῷ νενικήκαμεν μαχεσάμενοι.

7. Ἡ ποδαπὸς ἐπὶ χώρας ἢ πόλεως, ἐξ ἧς κατάγεται τις π. χ. Τίς καὶ ποδαπὸς καὶ πόσου διδάσκει; Εὐήνος, Πάριος, πέντε μνῶν.

Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι.

1. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι τίθενται, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐκφράσωμέν τι ἀόριστως καὶ γενικῶς π. χ. Γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχε. Ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ.

2. Ἡ τίς, ὅταν εἶνε κατηγορούμενον, σημαίνει λόγου τινὸς ἄξιος π.χ. Ἡὐχέεις τις εἶναι—ἐκαυχᾶσο, ὅτι ἦσο κατὶ τι.

3. Ἡ τίς μετ' ἐπιθέτων ἢ ἀπολύτων ἀριθμητικῶν ἢ μετ' ἀντωνυμιῶν ἐρωτηματικῶν ἢ δεικτικῶν ἢ ἀναφορικῶν κολλάζει τὴν σημασίαν αὐτῶν καὶ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τοῦ πῶς ἢ τοῦ περίπου π. χ. Μέγας τις ἀνὴρ. Μικρὸς τις ἀνὴρ. Εἰς διακοσίους τινὰς αὐτῶν ἀπέκτειναν. Πόση τις ὁδός. Ἡ γραφὴ κατ' αὐτοῦ τοιάδε τις ἦν. Ὅποια ἄττα ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν.

4. Τὸ οὐδέτερον τι μετ' ἐπιρρημάτων συνημμένον τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν (πῶς τι, ὁμοῦ τι, ἐγγύς τι, σχεδόν τι, μᾶλλον τι, ἡσσόν τι, φανίως τι κτλ.).

5. Ἡ δεῖρα τίθεται, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ ὀνομάσωμεν πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα π. χ. Ὁ δεῖρα τοῦ δεῖρα κακῶς ἔλεγε τὸν δεῖρα.

Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

1. Ἡ ἕτερος μετ' ἄλλου σημαίνει ὁ εἷς ἢ ὁ ἄλλος ἐκ δύο γνωστών, ἀνάρθως δὲ ἄλλος, διάφορος, οὐχὶ ὁ ἴδιος· π. χ. Ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν. Τοῦτο καὶ ἕτερος ἴσως πέπονθεν, οὐ μόνος ἐγώ.

2. Ἡ ἄλλος κεῖται ἐπὶ τινος χωριζομένου ἐκ τινος πλήθους ὡς ὅλου.

3. Ἡ ἕκαστος σημαίνει εἰς χωριστὰ ἐκ πολλῶν· π. χ. Τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνει.

4. Ἡ ἐκάτερος σημαίνει χωριστὰ εἰς ἐκ δύο ὀρισμένων· π. χ. Καθ' ἐκάτερον τὴν εἰσπλουν. Ἐπέτεον ἡμῖν ἐκάτερος.

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία σημαίνει ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν δύο ἢ πλείονων προσώπων πρὸς ἄλληλα· χ. Τοῖς ἀληθῶς φίλοις οὔτε ζήλος οὐδεὶς ἐστὶ πρὸς ἀλλήλους οὔτε φθόνος.

ΙΑ'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ.

1. Αἱ προθέσεις τίθενται ἢ ἐν συντάξει (μετ' ἐμοῦ, σὺν τῷ νόμῳ, μετὰ μεσημβρίας) ἢ ἐν συνθέσει (περιπατῶ, περιέρχομαι, διαβαίνω).

2. Ἐκ τῶν προθέσεων αἱ μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς πτώσεως (ἀντί, ἀπό, ἐκ ἢ ἐξ, πρό, ἐν, σὺν ἢ ζύν, εἰς ἢ ἐς καὶ ἡ ἀνά), αἱ δὲ μετὰ δύο (διά, κατά, μετά, ὑπέρ), ἄλλαι δὲ μετὰ τριῶν (περί, ἀμφί, ἐπί, πρὸς, ὑπό).

Προθέσεις μονόπτωτοί.

Ἡ ἀντί

1. Ἡ κυρίως αὐτῆς σημασία εἶνε ἀντικρῦ, ἀπέναντι. Ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει

α) Ἀντικατάστασιν καὶ ἀνταλλαγὴν· π. χ. Ἄρχων ἤρεθη Ἐενοφῶν ἀντὶ Προξένου. Κἀλλιὸν ἔστιν ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀντικαταλλάττεσθαι.

β) Αἰτίαν καὶ ἀμοιβήν· π. χ. Τιμωρόμεθα τοὺς ἀνδρας, ἀνθ' ὧν ὑβρίσθημεν. Ὁφελήσω, ἀνθ' ὧν ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἀντικρὺ (Ἀντίρριον), ἀντικατάστασιν (ἀντιπρόεδρος), ἐναντίον (ἀντίπαλος), ἰσότητα (ἀντάξιος), ἀμοιβαιότητα (ἀντασπάζομαι).

Ἡ ἀπό.

1. Ἡ ἀπό ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει

α) Χωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἀπό τινος τόπου· π. χ. Αἱ παλαιαὶ πόλεις ἀπὸ θαλάσσης ἠκίσθησαν.

β) Καταγωγὴν ἐπὶ τοῦ εἶναι καὶ γίγνεσθαι· π. χ. Ἀπὸ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀγαθὰ γίγνονται τέκνα.

γ) Ἀρχὴν καὶ κίνησιν τοπικῶς ἀπὸ τινος· π. χ. Κατέδησαν ἀπὸ δένδρων τοὺς ἵππους. Κύρος ὤρματο ἀπὸ Σάρδεων.

δ) Ὅργανον ἢ τρόπον· π. χ. Κἀλλιστόν τε καὶ ἄριστον καὶ ἥδιστον ἀπὸ τῆς γεωργίας τὸν βίον ποιῆσθαι. Ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου παρὰ γίγνεται τοῖς ἀνθρώποις.

ε) Ὑλὴν· π. χ. Ἐνδύματα ἀπὸ βάμβακος πεποιημένα.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει χωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν (ἀπέρχομαι, ἀποχωρίζω), ἀποβολὴν καὶ ἀπώλειαν (ἀπομαρθάνω, ἀπόνεια), ὀπίσω (ἀποστρέφω), ἀπόδοσιν ὀφειλομένου (ἀποδίδωμι), ἐπίτασιν (ἀπομαραίνωμαι), ὀλίγον (ἀποκῶ).

Ἡ ἐκ.

1. Ἡ ἐκ καὶ πρὸ φωνήεντος ἔξ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀρχὴν καὶ κίνησιν ἐκ τῶν ἔνδον τινός.

α) Τοπικῶς π. χ. Ἡ σωτηρία ἐκ τῆς θαλάσσης ἡμῶν ἤρ-
τηται.

β) Χρονικῶς π. χ. Ἐκ παιδός ἦν Κύρος αὐτῷ ἑταῖρος.

γ) Μεταφορικῶς σημαίνει.

α) Καταγωγὴν ἄμεσον π. χ. Ἀρχίνος ὁ ἐκ Κοίλης. Οἱ
ἐξ Ἡρακλείους.

β) Αἰτίαν π. χ. Πῶς ἔχεις ἐκ τοῦ τραύματος;

γ) Ὑλὴν π. χ. Ἐκπωμα ἐκ ξύλου.

δ) Ὅργανον καὶ τρόπον π. χ. Πάτριον ἡμῶν ἐκ τῶν πό-
ρων τὰς ἀρετὰς κτῆσθαι.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει τὸ ἕξω (ἐξάγω), ἐπίτασιν (ἐκ-
μανθάνω), καταγωγὴν (ἐκγονος), μεταβολὴν (ἐξελληνίζω).

Ἡ πρό.

1. Ἡ πρό μετὰ γενικῆς ἐν συντάξει σημαίνει

α) Τὸ ἔμπροσθεν τοπικῶς π. χ. Μινέα ἡ νῆσος κεῖται πρὸ
Μεγάρων.

β) Τὸ ἔμπροσθεν χρονικῶς π. χ. Οἱ πρὸ ἡμῶν γεγονότες.

γ) Ὑπεράσπισιν π. χ. Ἀποθνήσκει πρὸ πατρίδος.

δ) Προτίμησιν π. χ. Πρὸ πάντων χρημάτων τιμῶ φί-
λον σαφῆ.

2. Ἡ πρό ἐν συνθέσει σημαίνει ἔμπροσθεν τοπικῶς καὶ
χρονικῶς π. χ. (προαύλιος, οἱ προγεγενημένοι), προτίμησιν
καὶ υπεράσπισιν (προκρίνειν, προτιμᾶν, προκινδυνεύειν).

Ἡ ἐν.

1. Ἡ ἐν μετὰ δοτικῆς σημαίνει

α) Ἐν τόπῳ στάσιν π. χ. Ἐν οἴκῳ μένω.

β) Τὸ ἐνώπιον, τὸ μεταξύ π. χ. Ἐν τῷ πλήθει λέγω.
Ὅχληρόν ἐστιν ἐν νέοις γέρον ἀνὴρ.

γ) Χρόνον· π. χ. 'Εν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἰς λάθαι πονηρὸς ὢν.

δ) Ὅργανον, τρόπον· π. χ. 'Εν λόγοις πείθω τινα.

ε) Ἐξάρτησιν· π. χ. 'Εν σοὶ νῦν ἔστιν ἢ καταδουλώσαι Ἀθήνας ἢ ἐλευθερώσαι.

ς) Διατριβήν, ἐνασχόλησιν· π. χ. *Οἱ ἐν ἀστρονομίᾳ* (ὄντες) = οἱ ἐνδιατριβήοντες ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ.

2. Ἡ ἐν τίθεται καὶ μετὰ γενικῆς κατ' ἔλλειψιν τῆς δοτικῆς οἴκω, δόμω, ἱερῶ, δῆμω, τόπω· π. χ. Περικλῆς Κλειλίαν καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος (οἴκω) ἐπαίδευεν. Ἐποίουον ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου (ἱερῶ). Ἐν Ἄδου (δόμω). Ἐν Κλωπιδῶν (δῆμω). Ἐν παιδοστρίβου (οἴκω).

3. Σχηματίζονται δὲ καὶ περιφράσεις· π. χ. 'Εν αἰτία ἔχω τινά = αἰτιῶμαι τινα. 'Εν ὀργῇ ἔγω τινά = ὀργίζομαι. 'Εν ἐλπίδι εἰμί = ἐλπίζω. Ἐν παρασκευῇ εἰμι = παρασκευάζομαι.

Ἡ σὺν (ζύν).

1. Ἡ σὺν (ζύν) μετὰ δοτικῆς σημαίνει

α) Τὸ ὁμοῦ· π. χ. Ἐπαιδεύετο σὺν τῷ ἀδελφῶ.

β) Βοήθειαν· π. χ. Σὺν θεοῖς οὐδενὸς ἀπορήσομεν.

γ) Συμφωνίαν· π. χ. Σὺν τοῖς νόμοις ἠναντιώθη Σωκράτης.

2. Ἐν συνθέσει ἔχει σχεδὸν τὰς αὐτὰς σημασίας ὡς συν-οικῶ, συλλαμβάνω. Ἐν τοῖς συνορᾶν, συγκαλύπτειν, συν-τρίβειν, σύντορος, σημαίνει ἐπίτασιν.

Ἡ εἰς ἢ ἐς.

Ἡ εἰς (ἐς) ἐν συντάξει μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει

α) Κίνησιν εἰς τόπον ἢ εἰς πρόσωπον· π. χ. Ἐξ Ἰταλίας διέβησαν εἰς Σικελίαν. Εἰσπέρπει γράμματα εἰς βασιλεῖα.

β) Τὸ ἐνώπιον καὶ μεταξὺ· π. χ. *Εἰς τοὺς Ἀθηναίους* λέγω. Οἱ πατέρες πολλὰ δὴ καὶ κατὰ ἀπεφάνησαν εἰς πάρτασ ἀνθρώπων.

γ) Τὸ ὄριον ἢ τέρμα· π. χ. *Ἐκ θαλάσσης εἰς θάλασσαν.*

δ) Ἀναφοράν· π. χ. *Ἄπαντές ἐσμεν εἰς τὸ ρουθετεῖν σοφοί.*

ε) Ἐχθρικὴν διάθεσιν· π. χ. *Ἐδραμον εἰς τοὺς πολεμίους.*

ς) Σκοπόν· π. χ. *Λυσίμαχος καὶ Μελησίος εἰς συμβουλήν παρεκαλεσάτην ἡμᾶς.*

2. Ἡ εἰς εὐρῆται καὶ μετὰ γενικῆς κατ' ἔλλειψιν τῆς αἰτιατικῆς οἶκον· π. χ. *Εἶμι εἰς Ἀγάθωνος (οἶκον).*

3. Ἐν συνθέσει σημαίνει κίνησιν εἰς τὰ ἔνδον (εἰσερχομαι) ἐπίτασιν (εἰσορῶ, εἰσακούω).

Ἡ ἀνά.

1. Ἡ ἀνά συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει.

α) Κίνησιν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἀντίκειται δὲ πρὸς τὴν κατά, ἥτις σημαίνει κίνησιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω· π. χ. *Τὰ πλοῖα ἀνά τὸν ποταμὸν οὐχ οἷά τέ ἐστι πλέειν.*

β) Διανομὴν ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν· π. χ. *Οἱ στρατιῶται ἕξ λόχους ἀνά ἑκατὸν ἄνδρας.*

γ) Τοπικὴν ἔκτασιν· π. χ. *Ἀνά τὰ ὄρη πλανῶμαι.*

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἄνω (ἀναπηδῶ), ὀπίσω (ἀναχωρῶ), ἐπανάληψιν (ἀναρεῶ), ἐπίτασιν (ἀναρχάζω), τὴν εἰς τοῦναντίον μεταβολὴν (ἀναπτύσσω, ἀναίρετώ, ἀνασκευάζω).

Προθέσεις δίπλωτοι.

Ἡ διὰ.

1. Ἡ διὰ μετὰ γενικῆς ἐν συντάξει σημαίνει

α) Ἐκτασιν τοπικήν π. χ. Διὰ παρτὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς τεταμένον ἐστὶ φῶς.

β) Ἐκτασιν χρονικήν π. χ. Διὰ παρτὸς τοῦ αἰῶνος οὐδεὶς εὐτύχηκεν.

γ) Τὸ διὰ μέσου π. χ. Διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύομαι.

δ) Τρόπον ἢ ὄργανον π. χ. Ἡ ἀρετὴ βαίνει διὰ πόρων.
Ἔλεγε δι' ἐρμητέως. Οἱ Πελοποννήσιοι ἐπῆλθον διὰ τάρους.

2. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει

α) Αἰτίαν π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι δι' ἀρετὴν οὐ διὰ τύχην ἐνίκησαν.

β) Σκοπὸν π. χ. Διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται.

γ) Χρόνον π. χ. Διὰ ρύκτα.

3. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἢ διὰ τὸ διὰ μέσου (διέρχομαι), μεταξὺ (διαλείπω), χωρισμὸν (διόστημι), διάρκειαν (διαμέρω), ἐπίτασιν (διάσημος), ἀμιλλαν καὶ ἀμοιβαιότητα (διατείρομαι, διαλέγομαι).

Ἡ κατά.

1. Ἡ κατά ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει

α) Κίνησιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω π. χ. Κατὰ γῆς καταδύομαι ὑπ' αἰσχύνης.

β) Τὸ ἐναντίον π. χ. Πόλεμος κατὰ Λακεδαιμονίων.

γ) Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος π. χ. Ταῦτα κατὰ πάντων τῶν Περσῶν ἔχομεν λέγειν.

δ) Διεύθυνσιν πρὸς τι π. χ. Κατὰ σκοποῦ τοξεύειν.

ε) Ἐπιμαρτυρίαν καὶ ὄρκον π. χ. Ὁμνῦναι τὸν ὄρκον κατὰ ἱερῶν τελείων.

2. Ἡ κατά ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει

α) Τὸ ἀντικρὺ π. χ. Οὐδεὶς ἐθέλει τυράννου κατ' ὀφθαλμοὺς κατηγορεῖν.

β) Κίνησιν πρὸ τὰ κάτω π. χ. Τὸ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεται.

γ) Συμφωνίαν π. χ. Ὁ ἀνδροφόνος κατὰ τοὺς νόμους θανάτῳ ζημιούται.

δ) Διανομήν καὶ χωρισμὸν π. χ. Κατὰ κόμας οἰκεῖσθαι.

ε) Τὴν ἐν τόπῳ στάσιν π. χ. Οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντες.

ς) Χρόνον π. χ. Λυκοῦργος κατὰ τοὺς Ἑρακλείδας ἐγένετο.

ζ) Σκοπὸν π. χ. Ὁ πατὴρ ἐξέπεμψε με κατ' ἐμπορίαν.

3. Σχηματίζονται διὰ τῆς κατὰ ἐπιρρηματικαὶ ἐκφράσεις π. χ. Κατὰ κράτος, καθ' ὑπερβολὴν, κατὰ μοῖραν.

4. Ἡ κατὰ ἐν συνθέσει σημαίνει κάτω (καταβαίνω), ἐναντίον (κατηγορῶ), ἐπίτασιν (κατεσθίω), πέραν τοῦ δέοντος (καταχρῶμαι), ἀπώλειαν καὶ φθορὰν (κατακυβεῶ τὴν οὐσίαν).

Σημ. Τὸ μὲν κατέρχεσθαι (παθ.) σημαίνει ἐπανέρχεσθαι ἐκ τῆς ἐξορίας οἰκᾶδε, τὸ δὲ κατάγειν (ἐνεργ.) ἐπαναφέρειν τινὰ ἐκ τῆς ἐξορίας.

Ἡ μετὰ.

1. Ἡ μετὰ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει, τὸ ὅμῳ π. χ. Μέγιστον ἀγαθὸν ἐστὶ μετὰ τοῦ χρηστότητος.

2. Μετ' αἰτιατικῆς ἐν συντάξει σημαίνει

α) Τὸ ὕστερον ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου π. χ. Πόλιν εἶχον πλουσιωτάτην μετὰ τὸν Πειραιᾶ. Μετὰ μεσημβρίας.

β) Τὸ μετὰ π. χ. Εἶχον μετὰ χεῖρας ἐγχειρίδια.

3. Ἐν συνθέσει σημαίνει κοινωνίαν (μετέχειν), μεταβολὴν (μετανοεῖν), ὀπισθεν (μεταδιώκειν), μετὰ πρὸς (μεταίχημιον).

Ἡ ὑπέρ.

1. Ἡ ὑπέρ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει

α) Ὑπεράνω π. χ. Ὁ ἥλιος τοῦ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει.

β) Ὑπεράσπισιν π. χ. Ὑπὲρ φίλου πονητέον.

γ) Ἀντικατάστασιν π. χ. Ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ἀποκρinoῦμαι.

δ) Σκοπὸν π. χ. Ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου πάντα ποιοῦσι πάντες.

2. Ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει

α) Ὑπεράνω π. χ. Ὑπὲρ τὸν δόμον ρίπτουσι λίθους.

β) Πέραν ὀρίου τινὸς ἢ μέτρου π. χ. Οἱ ὑπὲρ τὰ πενήχοντα ἔτη γεγονότες. Μανία ἐστὶν ὑπὲρ δύναμιν ποιεῖν τι.

3. Ἐν συνθέσει σημαίνει ὑπεράνω καὶ πέραν (ὑπερβάλλω, ὑπερβαίνω), ὑπερβολὴν (ὑπερπλουτος), ὑπεράσπισιν (ὑπεραπολογοῦμαι), περιφρόνησιν (ὑπερορῶ).

Προθέσεις τρίπτωτοι.

Ἡ περί.

1. Ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς ἢ περὶ σημαίνει

α) Ἀναφορὰν π. χ. Ὁ κακῶς διανοηθεὶς περὶ τῶν ἰδίων οὐδέποτε καλῶς βουλευσεται περὶ τῶν ἀλλοτρίων.

β) Ἐκτίμησιν ἰδίως παρὰ τὰς φράσεις περὶ πολλοῦ, περὶ πλειονος, περὶ πλειστον ποιοῦμαι τι=τιμῶ τι, ἐκτιμῶ, σέβομαι πολύ.

γ) Αἰτίαν π. χ. Φοβοῦμαι περὶ πατρίδος.

2. Ἐν συντάξει μετὰ δοτικῆς σημαίνει

α) Τὸ περίξ π. χ. Ἐνιοὶ τῶν Περσῶν στρεπτοὺς περὶ ταῖς δέρας, ψέλλια δὲ περὶ ταῖς χερσὶν εἶχον.

β) Αἰτίαν π. χ. Ἐδειςαν περὶ τῷ χωρίῳ.

3. Ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει

- α) Τὸ περίξ· π. χ. Ἔθεντό τὰ ὄπλα περὶ τὴν σκηρὴν.
β) Τὸ περίπου· π. χ. Ἀπέθανον περὶ τοὺς ἑκατόν.
γ) Ἀναφορὰν· π. χ. Φιλόκαλός ἐστι περὶ τὴν ἐσθῆτα.
δ) Διατριβὴν· π. χ. Περὶ τὴν μουσικὴν εἰμι.
4. Ἐν συνθέσει σημαίνει περίξ (περιτρέχω), ὑπεροχὴν (περιγίγνομαι), ἐπίτασιν (περίβλεπτος), περιφρόνησιν (περιορῶ).

Ἡ ἀμφί.

1. Ἡ ἀμφί ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει
α) Τὸ περίξ· π. χ. Ἀμφὶ ταύτης τῆς πόλεως οἰκεῖ.
β) Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντὶ τῆς περὶ· π. χ. Οἱ δὲ προσήσαν πολλῶ θυρόβω ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι.
2. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει τὸ περίξ· π. χ. Τελαμῶνα εἶχεν ἀμφὶ στήθει.
3. Ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει
α) Τὸ περίξ τοπικῶς ἢ χρονικῶς· π. χ. Συνελέγετο τὸ στράτευμα ἀμφὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν. Τὸν ἀμφὶ τὸν χειμῶνα χρόνον Δαρεῖος διήγεν ἐν Βαβυλῶνι.
β) Μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν τὸ ἕγγιστα, περίπου· π. χ. Λέγονται Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι.
γ) Διατριβὴν· π. χ. Ἀμφὶ δέπτρον ἔχειν.
4. Ἐν συνθέσει δὲ σημαίνει ἀμφοτέρωθεν (μάχαιρα ἀμφοίστομος), περίξ (ἀμφίρροτος Σκύρος).

Ἡ παρά.

1. Ἡ παρά ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει
Τὸ πρόσωπον, ἐξ οὗ προέρχεται, πηγάζει τι· π. χ. Παρὰ σοφοῦ ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν.
2. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει

Τὸ πλησίον ἐπὶ προσώπου· π. χ. Δουλείαν κακίστην νομίζω τὴν παρὰ τοῖς κακίστοις δεσπόταις.

3. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει

α) Διεύθυνσιν πρὸς πρόσωπον· π. χ. Ἦγαγον παρὰ τὸν Κῦρον.

β) Πλησίον ἐπὶ τόπου καὶ ἐπὶ προσώπου· π. χ. Περίπατος ὁ παρὰ θάλασσαν ἡδιστος. Πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι μαχόμενοι ἀπέθανον.

γ) Ἐναντίον· π. χ. Τὸ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμῆ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται.

δ) Διαφορὰν καὶ ἔλλειψιν· π. χ. Παρὰ τέσσαρας ψήφους μετέσχε τῆς πόλεως.

ε) Ἐναλλαγὴν· π. χ. Ἡμέραν παρ' ἡμέραν.

ς) Χρόνον· π. χ. Τὸν δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ' ὄλον τὸν βίον.

ζ) Αἰτίαν· π. χ. Οὐ παρὰ τὴν αὐτοῦ βόμην τοσοῦτον ἐπνύξεται Φίλιππος, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν.

4. Ἐν συνθέσει δὲ σημαίνει ἐκ μέρους τινὸς (παραλαμβάνω), πλησίον (παραπλέω), ἐναντίον (παράνομος), πλάγιως καὶ λεληθότως (παρεισδύομαι), τὸ μὴ ὀρθῶς (παρακούω), διάρκειαν (παραμένω), σύγκρισιν (παραβάλλω).

Ἡ πρὸς.

1. Ἡ πρὸς μετὰ γενικῆς σημαίνει

α) Τὸ ἐκ μέρους τινὸς τοπικῶς· π. χ. Εἰσὶν αὐταὶ αἱ πόλεις πρὸς θαλάσσης.

β) Τὸ ἴδιον, προσήκον, ἀρμόζον· π. χ. Χρηστοῦ πρὸς ἀνδρὸς μηδὲν ἔννοεσθι κακόν.

γ) Ἐπὶ ὄρκου, ἰκεσίας, ἐξορκισμοῦ· π. χ. Πρὸς θεῶν αἰτῶ σε.

δ) Καταγωγὴν π. χ. Ἀλκιβιάδης λέγεται πρὸς πατρός μὲν Ἀλκμαιωνιδῶν εἶναι, πρὸς δὲ μητρός Ἴππονόου.

ε) Ποιητικὸν αἴτιον π. χ. Κύρας ὁμολογεῖται πρὸς πάντων καλὸς γενέσθαι.

2. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει

α) Τὸ πλησίον π. χ. Οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσίν.

β) Προσθήκην π. χ. Πρὸς τούτοις μανθάνουσι καὶ τὸ τοξεύειν.

3. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει

α) Κίνησιν καὶ διεύθυνσιν πρὸς τι π. χ. Ἡ γῆ πρὸς Ἐλλησποντον ὄρεθ.

β) Σκοπὸν π. χ. Παντοδαπὰ εὑρήνται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν.

γ) Σχέσιν φιλικὴν ἢ ἐχθρικήν π. χ. Εὐμενῶς ἔχω πρὸς τινα. Δυσμενῶς ἔχω πρὸς τινα.

δ) Συμφωνίαν ἢ συνοδίαν π. χ. Πρὸς αὐτὸν ὀρχοῦμαι.

ε) Ἀναφορὰν καὶ παράθεσιν π. χ. Ἔχουσι χώραν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐλαχίστην.

ς) Τὸ ἐνώπιον π. χ. Τῶν ἀπόντων φίλων μέμνησο πρὸς τοὺς παρόντας.

ζ) Ἀνταλλαγὴν π. χ. Ἦδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι.

4. Ἐν συνθέσει σημαίνει διεύθυνσιν (προσέρχομαι), πλησίον (προσοικῶ), προσθήκην (προσκατῶμαι).

Ἡ Ἐπί.

Ἡ ἐπί ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει

α) Τὸ ἐπάνω π. χ. Πᾶς ὅτ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιός.

- β) Διεύθυνσιν· π. χ. Ἐπλεον ἐπὶ Λέσβου.
- γ) Χρόνον· π. χ. Ἐπὶ τῶν Μηδικῶν ἔζη Θεμιστοκλῆς.
- δ) Τὸ ἐνώπιον· π. χ. Τὰ ὁμολογημένα ἐπὶ δικαστηρίου.
- ε) Διανομὴν ἐπὶ στρατιωτικῆς παρατάξεως· π. χ. Ἐγένετο τὸ μὲν μέτωπον ἐπὶ τριακοσίων, τὸ δὲ ἕκτος ἐφ' ἑκατόν.
2. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει
- α) Τὸ ἐπάνω· π. χ. Οἱ Θρᾶκες ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσιν.
- β) Πλησίον· π. χ. Οἱ τῶν Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς θύραις τοῦ βασιλέως παιδεύονται.
- γ) Προσθήκην· π. χ. Ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἑαυτοῦ δώσειν καὶ χρήματα ἐπ' αὐτῇ.
- δ) Ἐπιστασίαν· π. χ. Ὁ ναύαρχος ὁ ἐπὶ ταῖς ναυσίν.
- ε) Συμφωνίαν· π. χ. Ἡρώτων ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο.
- ς) Σκοπόν· π. χ. Ἐπὶ τῷ κερδαίνειν πᾶν οὗτος ποιεῖ.
3. Τὸ εἶναι ἢ γίγνεσθαι ἐπὶ τινι σημαίνει ἐξαρτᾶσθαι ἔκ τινος, εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν, διάκρισίν τινος· π. χ. Ἐφ' ἡμῖν ἔστιν τούτους κολάζειν.
4. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει
- α) Διεύθυνσιν· π. χ. Τὸ ὄμμα ἐξικνεῖται ἐπὶ πολλὰ στάδια.
- γ) Σχέσιν ἐχθρικήν· π. χ. Πορεύομαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
- γ) Σκοπόν· π. χ. Πορεύομαι ἐφ' ὕδαρ.
- δ) Χρόνον· π. χ. Ἐπ' ὀλίγον χρόνον.
- ε) Τόπον· π. χ. Ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
5. Ἡ ἐπὶ ἐν συνθέσει σημαίνει τὸ ἐπάνω (ἐποικοδομῶ), κίνησιν (ἐφέλω), πλησίον (ἐπιθαλάσσιος), ἐναντίον (ἐπιστρατεύω), κατόπιν (ἐπιγίγνομαι), ἐπίτασιν (ἐπίμεμπτος), προσθήκην (ἐπίκτητος), κοινωνίαν (ἐπιγαμία).

Ἡ ὑπό.

- 1 Ἡ ὑπό ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει
  - α) Τὸ ὑποκάτω π. χ. Πηγὴ ὑπὸ τῆς πλατάνου ρεῖ.
  - β) Ποιητικὸν αἷτιον π. χ. Ὁ Ἐκτωρ ἐφρονευθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως.
  - γ) Συνοδιάν π. χ. Τὰ μακρὰ τεῖχη Λύσανδρος ὑπ' αὐτὸν κατέσκαψεν.
  - δ) Ἀναγκαστικὸν αἷτιον π. χ. Ὑπὸ λύπης ἀπέθανεν.
2. Μετὰ δοτικῆς δὲ σημαίνει
  - α) Τὸ ὑποκάτω π. χ. Τὸ ὄρος, ἐφ' ᾧ ἦν κώμη.
  - β) Ὑποταγὴν π. χ. Κέρκυρα ὑπ' Ἀθηναίους ἦν.
3. Μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει
  - α) Τὸ ὑποκάτω π. χ. Ὁ Κλέαρχος ὑπὸ τὸν λόφον ἔστησε τὸ στρατεύμα.
  - β) Ὑποταγὴν π. χ. Αἱ φρόνιμοι πόλεις τε καὶ ἔθνη δύνανται ὑφ' ἑαυτοῖς ποιησθαι.
  - γ) Χρόνον π. χ. Ὑπὸ νύκτα.
4. Ἐν συνθέσει σημαίνει ὑποκάτω (ὑπόγειος), ὀπίσω (ὑποχωρῶ), λάθρα καὶ κρυφίως ἢ ἀνεπαισθήτως, (ὑποδομαί), ὀλίγον (ὑπόπικρος).

Καταχρηστικαὶ προθέσεις.

1. Ὡς προθέσεις λαμβάνονται καὶ τὰ χάριν, ἔνεκα, ἔνεκεν, ἄνευ, χωρὶς, ὡς, πλὴν, ἄχρι, μέχρι. Ταῦτα οὐδέποτε εὐρηνται ἐν συντάξει μετ' ἄλλων λέξεων καὶ λέγονται καταχρηστικαὶ προθέσεις, μόνον τὸ πλὴν εὐρηνται ἐν συνθέσει ἐν τῷ πλημμελῆς.

2. Τὸ χάριν συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει σκοπόν π. χ. Συγχωρῶ τοῦ λόγου χάριν.

3. Τὸ ἔνεκα ἢ ἐνεκεν συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει τελικὸν αἷτιον, σπανιώτερον δὲ ἀναγκαστικόν· π. χ. "Ενεκα τῶν ἀδικημάτων αὐτοὺς ἀπέκτειναν. Θεραπεύομεν τὰ δένδρα ἔνεκα τοῦ καρποῦ.

4. Τὸ ἀνευ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει χωρισμὸν· π. χ. "Ανευ ἐπιμελείας οὐδὲν γίγνεται τῶν δεόντων.

5. Τὸ χωρὶς μετὰ γενικῆς συντάσσεται καὶ σημαίνει χωρισμὸν· π. χ. Χωρὶς τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ ζῆ.

6. Τὸ ὡς συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς προσώπου εἰς δῆλωσιν διευθύνσεως· π. χ. Ὁ θεὸς τῶν ὁμοίων ἄγει ὡς τὸν ὁμοίον.

7. Τὸ πλὴν συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐξαιρέσιν· π. χ. Τισσαφέρνης διήρπασε τὰς κόμας πλὴν τῶν ἀνδραπόδων.

8. Τὸ ἄχρι καὶ μέχρι συντάσσονται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνουνσι τὸ τέρμα, τὸ ὄριον τοπικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. Παρετέτατο ἡ τάφος μέχρι τοῦ τείχους. Ἐκροβολίζοντο μέχρι ἰσπέρας. Ἄχρι τοῦ Πειραιῶς. Ἄχρι τῆς τελευταίας τοῦ Κύρου.

Παράρτημα περὶ τῶν προθέσεων.

1. Αἱ προθέσεις κεῖνται ἀμέσως πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ, μεθ' οὗ συντάσσονται. Ἀλλὰ πολλάκις παρεμπίπτει λέξεις τις μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. Ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ οἱ παῖδες θάπτουσι τοὺς πατέρας, ἐν δὲ τῷ πολέμῳ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας.

2. Κινήσεως σημαντικὰ ρήματα δέχονται πολλάκις προσδιορισμὸν διὰ τῆς ἐν προθέσεως δηλούσης στάσιν· π. χ. Οἱ ἐν τῷ Ἠραίῳ καταφυγόντες ἐξήεσαν.

3. Στάσεως σημαντικὰ ρήματα δέχονται πολλάκις προσ-

διορισμὸν κινήσεως· π. χ. Οἱ πολῖται παρήσαν εἰς τὴν ἀγορὰν μέλινα ἱμάτια ἔχοντες.

Περὶ ἐπιρρημάτων.

1, Ταῦτα προσδιορίζουσι τὰ ρήματα, τὰ ἐπίθετα, τὰ οὐσιαστικὰ τὰ περιέχοντα ἔννοιαν ἐπιθετικὴν ἢ ἄλλα ἐπιρρηματα· π. χ. Κατέβην χθές εἰς Πειραιᾶ. Πάνυ ὀλίγοι ἦσαν οἱ ἄθλιοι. Μάλα χειμῶνος ὄντος. Ἄγαν ἐπιφθόνως εἶχον οἱ Σπαρτιᾶται.

2. Συντάσσονται δὲ ἄλλα μὲν μετὰ γενικῆς, ἄλλα δὲ μετὰ δοτικῆς· π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐμάχοντο ἀξίως λόγον. Τὰ τούτοις ἐφρέξῃς λεκτέον. Τὸ *ῆ* καὶ *μά* συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν *ῆ* σημαίνει κατάφασιν, τὸ δὲ *μά* ἀπόφασιν π. χ. *Νῆ τήν Ἡραν ἄγαμαι τὰς ἀποκρίσεις. Μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδα.*

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

1. Τὰ ἐπιφωνήματα μεταχειρίζομεθα, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐκφράσωμεν ἐκπληξιν, θαυμασμὸν, ἀποστροφὴν, στενοχωρίαν, λύπην καὶ χαράν.

2. Τίθενται ἢ ἀπολύτως ἢ μετ' ὀνομαστικῆς ἢ δοτικῆς δηλοῦσης τὸ πάσχον πρόσωπον ἢ μετὰ γενικῆς δηλοῦσης τὸ αἷτιον τοῦ πάθους· π. χ. Οἴμοι. Φεῦ! Οἴμοι ἐγὼ τάλαινα! Ἰού, Ἰού χαρᾶς!

3. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὧ μεταχειρίζομεθα, ὅταν ὁ λόγος γίνηται μετ' ἡρεμίας· π. χ. Ὠ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

ΙΒ'. ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΣΕΩΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.

1. Αἱ προτάσεις συνδέονται πρὸς ἀλλήλας διττῶς ἢ κατὰ παράταξιν ἢ καθ' ὑπόταξιν.

2. Σύνδεσμοι συνδέοντες τὰς προτάσεις κατὰ παράταξιν εἶνε οἱ συμπλεκτικοί, διαζευκτικοί, ἀντιθετικοί, οἱ συμπερασματικοί πλὴν τοῦ ὡς καὶ ὥστε καὶ οἱ αἰτιολογικοὶ γάρ, ὡς, ἐπεὶ.

3. Σύνδεσμοι συνδέοντες τὰς προτάσεις καθ' ὑπόταξιν εἶνε οἱ εἰδικοί, τελικοί, συμπερασματικοί (ὡς, ὥστε), ὑποθετικοί, αἰτιολογικοὶ πλὴν τοῦ γάρ, χρονικοί, ἀναφορικοὶ ἀνωθυμῖαι καὶ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα.

4. Προτάσεις λοιπὸν κατὰ παράταξιν εἶνε αἱ συμπλεκτικαί, διαζευκτικαί, ἀντιθετικαί, συμπερασματικαί καὶ αἰτιολογικαί.

5. Προτάσεις καθ' ὑπόταξιν εἶνε αἱ τελικαί, ἀναφορικαί, χρονικαί, αἰτιολογικαί, εἰδικαί, συμπερασματικαί, ὑποθετικαί, παραχωρητικαί καὶ ἐρωτηματικαί.

6. Προτάσεις κατὰ παράταξιν λέγονται αἱ παρατασσόμεναι πλησίον ἀλλήλων ἀλλὰ οὔσαι αὐτοτελεῖς, ἀνεξάρτητοι π. χ. *Κοιτὴ ἢ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.*

7. Προτάσεις καθ' ὑπόταξιν λέγονται αἱ ὑποτασσόμεναι εἰς ἄλλας, ἐπομένως μὴ δυνάμεναι μόναι νὰ ὑπάρξωσιν π. χ. *Ἐὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.*

8. Αἱ καθ' ὑπόταξιν προτάσεις λέγονται ἐξηρημέναι ἢ ὑποτελεῖς, σημαίνουσι δὲ δευτερεύουσαν ἔννοιαν, ἢ δὲ πρότασις ἢ ἀποτελοῦσα μετ' αὐτῶν ἐν ὅλον λέγεται κυρία, σημαίνει δὲ τὴν κυρίαν ἔννοιαν π. χ. *Ὅτε ἦλθεσ (ἐξηρημένῃ), ἐμελέτων (κυρία).*

9. Διὰ τῆς παρατάξεως καὶ ὑποτάξεως δύο ἢ πλείονων προτάσεων σχηματίζεται ἡ περίοδος. Τὰ μέρη τῆς περιόδου, ἅτινα ἀπ' ἀλλήλων χωρίζονται διὰ τῆς ἀνω ἢ μέσης στιγμῆς, καλοῦνται κῶλα. Ἐκ τῆς συμπλοκῆς πολλῶν περιόδων ἀποτελεῖται ὁ λόγος.

α'. Συμπλεκτική παράταξις.

1. Αἱ συμπλεκτικαί, καταφατικαί προτάσεις συμπλεκονται διὰ τῶν τε, τε—τε, καί, καί—καί, τε—καί, καί—τε π.χ. Ὑπὸ τοῦ πατρὸς ὑβρίζεται ὑπὸ τε ἐμοῦ. Ὑμεῖς τε τὴν ψῆφον ὅσῃαν θήσετε, τοῖς τε τὰ δίκαια γενήσεται. Ἐγὼ καὶ σὺ τρώγομεν. Καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. Τοῦ δεδομένου ὠλιγώρει τε καὶ ἡμέλει.

2. Αἱ ἀποφατικαί συμπλεκτικαί προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ οὔτε—οὔτε, οὐ—οὐδέ, μήτε—μήτε, μή—μηδέ π.χ. Οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνοι ἐδικάσαμεν δικαίως. Ὑβριν οὐ στέργουσιν οὐδὲ οἱ δαίμονες. Μῆτε γέλωτα προπετῆ στέργε, μῆτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου. Μὴ πάντα ἄκουε μηδὲ πάντα μάρθαρε.

3. Διὰ τοῦ τέ συνδέονται προτάσεις ἔχουσαι συγγενῆ καὶ στενὴν ἔννοιαν πρὸς ἀλλήλας π.χ. Ἐπράξεν οὗτος τοιαῦτα, δι' ἃ ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μισεῖται, ὑπὸ τε ὑμῶν δικάως τιμωρηθήσεται.

4. Διὰ τοῦ τέ—τέ συνδέονται αἱ προτάσεις ἐμφατικώτερον π.χ. Ὑμεῖς τε τὴν ψῆφον ὅσῃαν θήσετε, τοῖς δέ τε τὰ δίκαια γενήσεται.

5. Διὰ τοῦ καὶ συμπλέκονται προτάσεις ὅμοιαι καὶ διαφοροὶ π.χ. Τηλικαῦτα αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος ἐργασται. Μηνύει ὁ Μενέστρατος καὶ προσυπογράφει ἐτέρους τῶν πολιτῶν.

6. Διὰ τοῦ τέ—καὶ συνδέονται προτάσεις ὁμοειδεῖς π.χ. Τοῦ δεδομένου ὠλιγώρει τε καὶ ἡμέλει.

7. Διὰ τοῦ καί—καὶ συνδέονται προτάσεις ὅμοιαι ἢ διαφοροὶ π.χ. Καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρσελεύοντο.

8. Ὁ καὶ σημαίνει πολλάκις ἐπίδοσιν ἐξ ἐλάσσονος καὶ ἀσημοτέρου εἰς μείζον καὶ σπουδαιότερον π. χ. Αὐτὰ καὶ θεοὶ πεπόνθασιν.

9. Ὁ καὶ σημαίνει μετάθασιν ἔκ τινος μείζονος καὶ ἐπισημοτέρου εἰς ἕλαττον καὶ ἀσημότερον π. χ. Ἐθέλω τεθηγκέναι, εἰ ἔκλεψα τῶν σῶν ἄξιόν τι καὶ τριχός.

10. Ὁ οὐδὲ καὶ μηδὲ ἔχουσιν ἐπιδοτικὴν σημασίαν π. χ. Ὑθρὶν οὐδ' οἱ δαίμονες στέργουσιν. Μηδὲ βελόνης ἐπιθυμήσης ἄλλοτρίας.

δ'. Ἀντιθετικὴ παράταξις.

1. Δύο προτάσεις ἀντίθετοι συνδέονται διὰ τῶν μὲν—δὲ. π. χ. Τὸ μὲν ἀφέλμιον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν.

2. Ἐπὶ ἔντονωτέρως ἀντιθέσεως τίθεται μὲν—μέντοι, μὲν—ἀλλὰ, μὲν—ὅμως, μὲν—ἀλλ' ὅμως π. χ. Δοκεῖ μὲν καμὸι ταῦτα, οὐ μέντοι ταχὺ ἀπαγγεῶ. Τὰ μὲν καθ' ἡμᾶς δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἀλλὰ τὰ πλάγια λυπεῖ με.

3. Ὁ ἀλλὰ συνδέει πρότασιν ἀντίθετον πρὸς τὴν προηγουμένην ὥστε αἰρομένης τῆς πρώτης ἢ δευτέρα τίθεται π. χ. Οὐχ οἱ πλοῦσοι ἀλλ' οἱ ἀγαθοὶ εὐδαίμονές εἰσι.

4. Τὸ οὐ μὲν ἀλλὰ προῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως ἐννοίας δυναμένης νὰ συμπληρωθῇ π. χ. Ὁ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα καὶ μικροῦ κάκετον ἐξετραχίλισεν, οὐ μὴν (ἐξετραχίλισεν) ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κύρος.

5. Ὁ καίτοι συνδέει παρατακτικῶς ἀντιθετικὴν πρότασιν π. χ. Οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι ἀνδρῶν ἡλιθίων καὶ ἐμοὶ φθονούτων, καίτοι οὐ δικαίως μοὶ φθονοῦσιν.

γ'. Διαζευκτικὴ παράταξις.

1. Οἱ σύνδεσμοι ἢ, ἢ—ἢ, ἢτοι—ἢ, εἴτε—εἴτε, ἐάν τε—

—*εάν τε, ἦντε—ἦντε, ἄντε—ἄντε*, χρησιμεύουσιν εἰς σύνδεσιν τῶν διαζευκτικῶν προτάσεων.

2. Διὰ τοῦ ἦ συνδέονται δύο ἔννοιαι, ὧν ἡ ἐκλογὴ ἀφίενται ἐλευθέρᾳ οὕτως, ὥστε τιθεμένης τῆς μιᾶς ἀποκλείεται ἡ ἑτέρα καὶ τὰνάπαλιν· π. χ. Πλούσιος ἢ πένης. Ἐντονώτερον καὶ ζωηρότερον ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἦ—ἦ, ἦτοι—ἦ. π. χ. *Ἡ λέγει τι σιγῆς κρείττον ἢ σιγῆν ἔχει. Ἡτοι τὸ πρότερον ἢ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει.* Ἐπὶ πλειόνων τῶν δύο διαζευκτικῶν ἔννοιῶν ὁ ἦ ἐπαναλαμβάνεται πρὸ ἐκάστης αὐτῶν π. χ. *Ἡ Αἴας ἢ Ἴδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς.*

3. Οἱ εἶτε—εἶτε, *εάν τε—εάν τε, ἦντε—ἦντε, ἄντε—ἄντε*, τίθενται ὅταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ παραστήσῃ, ὅτι εἶνε ἀδιάφορος ἢ παραδοχὴ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν διαζευγνυμένων μελῶν· π. χ. *Εἶτε Λύσανδρος εἶτε ἄλλος τις ἐμπερότερος περὶ τὰ ναυτικά βούλεται εἶναι, οὐ καλύω.* Ἴσοι ὄντες μαχοῦμεθα, *ἦν τε* ἐνθάδε ἐπιόντας δεχώμεθα, *ἦν τε* ἐπ' ἐκείνους ἰόντες τὴν μάχην συνάπτωμεν. *Ἄντε* εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, *ἄντε* εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον.

δ'. Αἰτιολογικὴ παράταξις.

1. Ἡ αἰτιολογικὴ κατὰ παράταξιν πρότασις δηλοῦσα τὴν αἰτίαν τῆς προηγουμένης προτάσεως ἐκφέρεται

α) Διὰ τοῦ γάρ· π. χ. Μηδενὶ συμφορὰν ονειδίσῃς. Κοινὴ γάρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

β) Διὰ τοῦ ὥς, ἐπεὶ· π. χ. Σοὶ προσήκει ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ἄξιός ἔσει τοῦ ἀνδρός· ὥς ἅπασι μὲν προσήκει περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὴν φρόνησιν, μάλιστα δ' ἡμῖν. Ἦν ἐξετάζειν βουλευθῶμεν, εὐρήσομεν τὰς δημοκρατίας μᾶλλον ἢ τὰς ὀλιγαρχίας συμφερούσας· ἐπεὶ καὶ τὴν ἡμετέραν πολιτείαν κ.τ.λ.

2. Ὁ γὰρ δὲν εἶνε μόνον αἰτιολογικός, ἀλλὰ καὶ διασαφηνητικός, ἐπεξηγηματικός τῶν ἀπολογητικῶν ἡγουμένων, τίθεται δὲ διὰ τὴν ἐξηγήσῃ ἢ τὴν διασαφήσῃ τῆς προηγουμένην ἔννοιαν. Συμβαίνει τοῦτο ἰδίως

α) Μετὰ δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν· π. χ. Μέγα καὶ τότε τεκμήριον. Φαίνεται

β) Μετὰ τῶν γὰρ Ἑέρξης.

γ) Μετὰ τῶν υπερθετικά· π. χ. Ὅδε πάντων δεινότατον, ὅταν γάρ...

δ) Μετὰ τῶν ἐκφράσεις, τεκμήριον δέ, μαρτύριον δέ, σημεῖον δέ, κεφάλαιον δέ, δήλον δέ· π. χ. Τεκμήριον δὲ μέγιστον. Οἱ γὰρ ἐκείνη (πολιτεία) χρώμενοι παρ' ἐκόντων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβον. Κεφάλαιον δὲ τοῦ ἀλλήλοις καλῶς ὁμιλεῖν. Αἱ μὲν γὰρ κτήσεις ἀσφαλεῖς ἦσαν.

ε'. Συμπερασματικὴ παράταξις.

1. Αἱ κατὰ παράταξιν συμπερασματικαὶ προτάσεις σημαίνουν τὸ ἀποτέλεσμα ἢ τὴν συνέπειαν τῆς προηγουμένης προτάσεως.

2. Σύνδεσμοι χρήσιμοι εἰς τοῦτο εἶνε οἱ ἄρα, γοῦν, δὴ, οὔν, οὐκοῦν, οὐκουν, τοίνυν, τοιγαροῦν, τοιγάρτοι· π. χ. Εἴ εἰσι βωμοί, εἰσι καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσι βωμοί. Εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί. Κινδυνεύει ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν εἰδέναι· ἀλλ' οὐτος μὲν οἶεται τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὡσπερ οὔν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι. Ἔοικα γοῦν τούτου σοφώτερος εἶναι. Δεῖ οὔν πολὺ τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν. Ἐπὶ τοίνυν τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας εὐρήσομεν καὶ τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους εὐδαιμονοῦντας. Τοιγάρτοι καθαροῖς βωμοῖς θεοὺς ἀρέσονται: Κῦρος οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἶασε τὴν προθυμίαν. Τοιγαροῦν κράτιστοι ὑπηρεταὶ παντὸς ἔργου αὐτῷ ἐλέχθησαν γενέσθαι.

3. Διὰ τοῦ οὐκοῦν (λοιπὸν) ἐκφέρεται συμπέρασμα καταφατικόν, διὰ τοῦ οὐκοῦν (=λοιπὸν οὐχι) συμπέρασμα ἀποφατικόν π. χ. Οὐκοῦν καὶ περὶ πολέμου συμβουλευεῖν τὴν γε πρώτην ἐπισχῆσομεν. Οὐκ ἰκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι συμβαλέσθαι ποι' ἅττα δεῖ ἄς λέγειν.

ΤΕΛΟΣ
